

KVKK

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU

KVKK YAYINLARI NO: 115

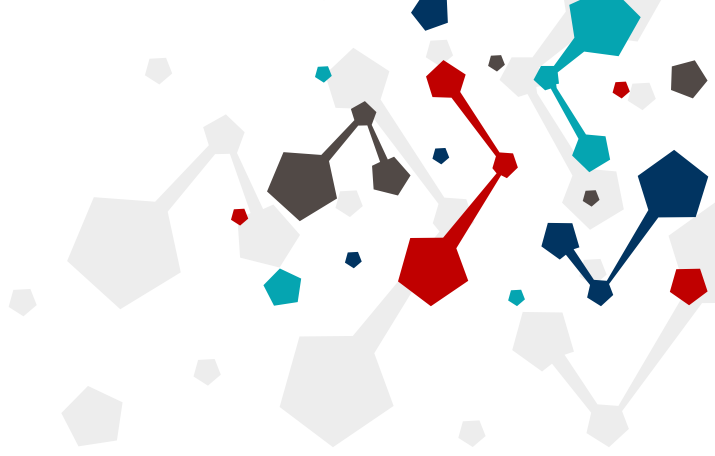
**AVUKATLARIN
MESLEKİ FAALİYETLERİNDE
KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASINA
İLİŞKİN UYGULAMA REHBERİ**

AVUKATLARIN MESLEKİ FAALİYETLERİNDE KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASINA İLİŞKİN UYGULAMA REHBERİ

KVKK Yayınları No: 115
Temmuz 2026, Ankara

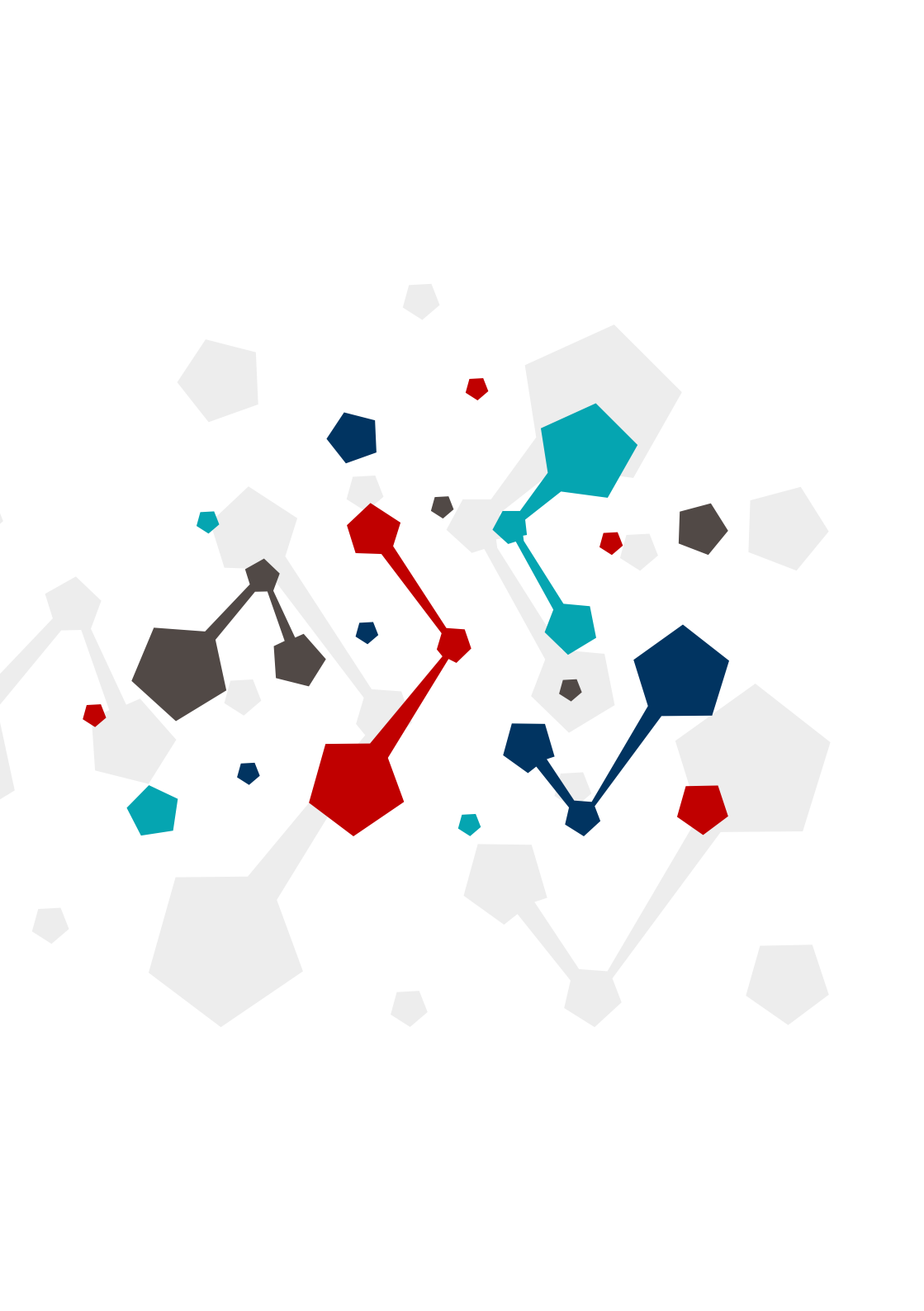
KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU

Adres: Nasuh Akar Mahallesi 1407. Sokak No: 4 Çankaya/ANKARA
Telefon: 0 312 216 50 00
Web: www.kvkk.gov.tr

“Bu kitapta yer alan içeriklerin, bireysel kullanım dışında izin alınmadan kısmen ya da tamamen kopyalanması, çoğaltılması, kullanılması, yayınlanması ve dağıtılması kesinlikle yasaktır. Bu yasağa uymayanlar hakkında 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca yasal işlem yapılacaktır. Ürünün tüm hakları saklıdır.”

® Kişisel Verileri Koruma Kurumu

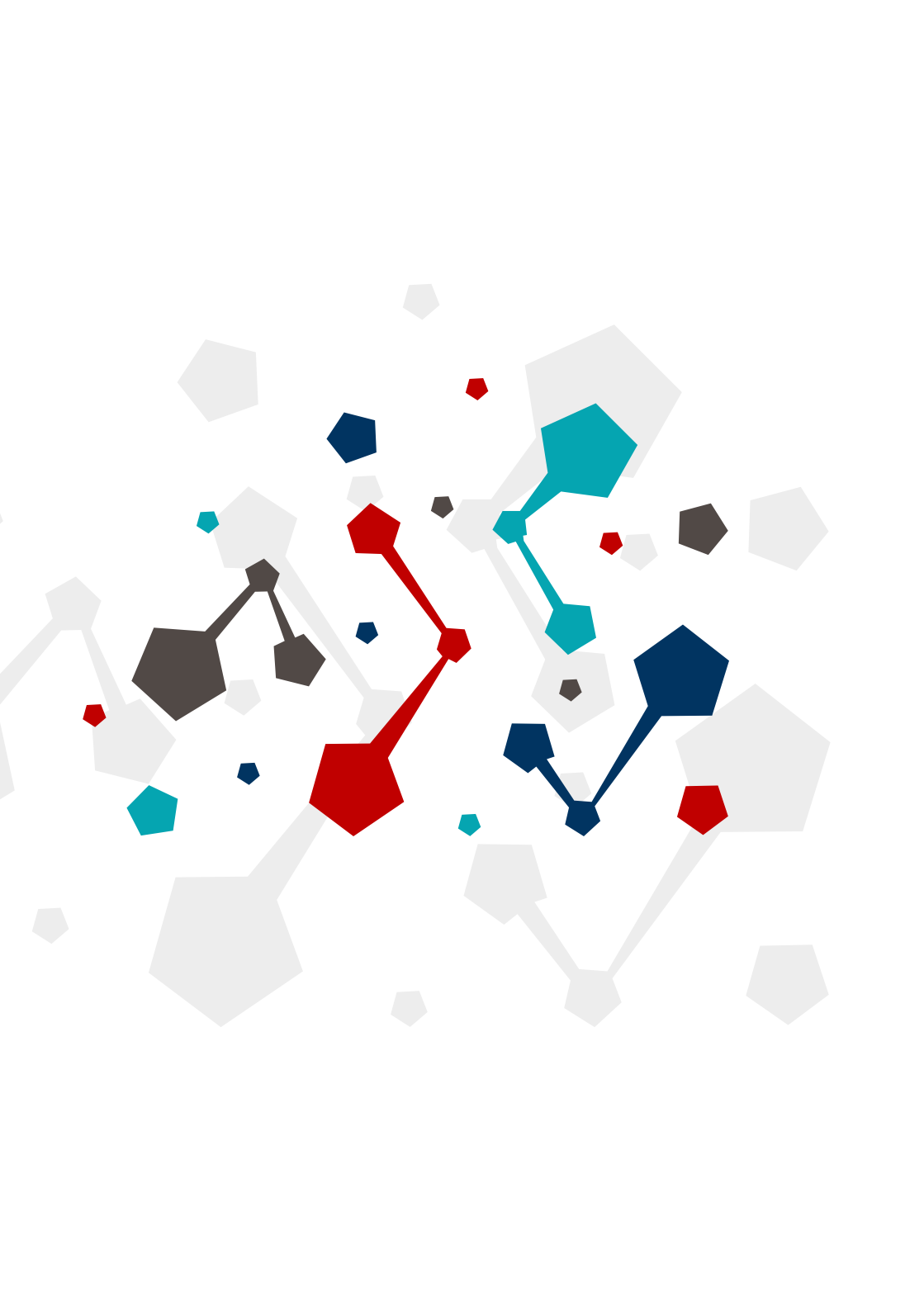

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	9
I. GİRİŞ	11
II. KURUM TANITIMI	13
A. Kişisel Verileri Koruma Kurumu	13
B. Türkiye Barolar Birliği	15
III. AMAÇ VE KAPSAM	17
IV. VERİ SORUMLUSU VE VERİ İŞLEYEN	29
A. Avukatların 6698 sayılı Kanun Kapsamındaki Niteliği	38
1. Mesleğini Bağımsız Olarak İcra Eden Avukatların 6698 Sayılı Kanun Kapsamındaki Niteliği	40
2. Aynı Büroda Birlikte Çalışan Avukatların ve Avukatlık Ortaklıklarının 6698 sayılı Kanun Kapsamındaki Niteliği	49
3. Tevkil Olunan Avukatların 6698 sayılı Kanun Kapsamındaki Niteliği	54
B. Avukat Çalışanlarının 6698 sayılı Kanun Kapsamındaki Niteliği	58
1. Bağlı Çalışan Avukatların 6698 Sayılı Kanun Kapsamındaki Niteliği	58
2. Stajyer Avukatların 6698 sayılı Kanun Kapsamındaki Niteliği	59
3. Avukat Bürolarında Çalışan Yardımcı Elemanların 6698 Sayılı Kanun Kapsamındaki Niteliği	60

V. İLGİLİ KİŞİ.....	65
VI. İŞLENEN KİŞİSEL VERİLER.....	69
VII. KİŞİSEL VERİLERİ İŞLEME ŞARTLARI	71
A. Kişisel Verilerin İşlenme Şartları	71
1. Açık Rıza	72
2. Kanunlarda Açıkça Öngörülme	75
3. Fiili İmkânsızlık	81
4. Sözleşmenin Kurulması veya İfası İçin Gerekli Olma	82
5. Veri Sorumlusunun Hukuki Yükümlülüğünü Yerine Getirebilmesi İçin Veri İşlemenin Zorunlu Olması	83
6. İlgili Kişinin Kendisi Tarafından Alenileştirilmiş Olması	84
7. Bir Hakkın Tesisi, Kullanılması veya Korunması İçin Veri İşlemenin Zorunlu Olması.....	86
B. Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenme Şartları	90
C. Avukatlar Tarafından Gerçekleştirilen Kişisel Veri İşleme Faaliyetleri	92
1. Kişisel Verilerin Elde Edilmesi	92
2. Kişisel Verilerin Açıklanması	110
VIII. KİŞİSEL VERİLERİN AKTARILMASI.....	113
A. Kişisel Verilerin Yurt İçinde Aktarılması	113
B. Kişisel Verilerin Yurt Dışına Aktarılması	115
C. Üretken Yapay Zekâ Araçları Kullanımı ve Kişisel Verilerin Aktarılması	120
IX. GENEL İLKELER	123

A. Hukuka ve Dürüstlük Kurallarına Uygun Olma.....	123
B. Doğru ve Gerekliğinde Güncel Olma	125
C. Belirli, Açık ve Meşru Amaçlar için İşlenme.....	126
D. İşlendikleri Amaçla Bağlantılı, Sınırlı ve Ölçülü Olma	127
E. İlgili Mevzuatta Öngörülen veya İşlendikleri Amaç İçin Gerekli Olan Süre Kadar Muhafaza Edilme.....	127
X. VERİ SORUMLUSUNUN YÜKÜMLÜLÜKLERİ	129
A. Aydınlatma Yükümlülüğü.....	129
B. Veri Sorumluları Siciline Kayıt Yükümlülüğü	132
C. Saklama ve İmha Yükümlülüğü.....	133
D. İlgili Kişinin Hakları ve Şikâyetlerin Yönetilmesi.....	134
E. Kurul Kararlarını Yerine Getirme Yükümlülüğü	137
F. Veri İhlalinin Bildirilmesi Yükümlülüğü.....	139
XI. VERİ GÜVENLİĞİ.....	143
XII. TAVSİYELER	147
XIII. KAYNAKLAR	149
Kurul Kararları	149
Diğer Kaynaklar	152
Yargı Kararları	157

KISALTMALAR

4667 sayılı Kanun	: 02.05.2001 tarihli ve 4667 sayılı Avukatlık Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun.
5271 sayılı Kanun	: 04.12.2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu.
6098 sayılı Kanun	: 11.01.2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu.
6100 sayılı Kanun	: 12.01.2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu.
6698 sayılı Kanun, Kanun	: 24.03.2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu.
Avukatlık Kanunu	: 19.03.1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu.
Avukatlık Ortaklığı Yönetmeliği	: 25.11.2001 tarihli ve 24594 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türkiye Barolar Birliği Avukatlık Ortaklığı Yönetmeliği.
Bkz.	: Bakınız.
E.	: Esas.
EDPB	: Avrupa Veri Koruma Kurulu (European Data Protection Board).
GVKT	: Genel Veri Koruma Tüzüğü, Avrupa Parlamentosu ve Konseyi’nin 27.04.2016 tarihli ve 2016/679 sayılı, Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bu Verilerin Serbest Dolaşımı ile

	İlgili Olarak Gerçek Kişilerin Korunması ve 95/46/AT sayılı Direktif'in Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Tüzük (European Union General Data Protection Regulation).
İcra ve İflas Kanunu	: 09.06.1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu.
K.	: Karar.
Kurul	: Kişisel Verileri Koruma Kurulu.
Kurum	: Kişisel Verileri Koruma Kurumu.
Meslek Kuralları	: Türkiye Barolar Birliğinin Meslek Kuralları.
Rehber	: Avukatların Mesleki Faaliyetlerinde Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin Uygulama Rehberi.
S.	: Sayfa.
ss.	: Sayfa numarası aralığı.
TAKPAS	: Tapu ve Kadastro Paylaşım Sistemi.
TBB	: Türkiye Barolar Birliği.
Aydınlatma Tebliği	: 10.03.2018 tarihli ve 30356 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Aydınlatma Yükümlülüğünün Yerine Getirilmesinde Uyulacak Usul ve Esaslar Hakkındaki Tebliğ.
UYAP	: Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi.
vb.	: Ve benzeri.
vd.	: Ve devamı.

I. GİRİŞ

19.03.1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun (**Avukatlık Kanunu**) 1'inci maddesi uyarınca avukat, yargının kurucu unsurlarından olan bağımsız savunmayı, serbestçe temsil etmektedir. Avukatlığın amacı; hukuki münasebetlerin düzenlenmesini, her türlü hukuki mesele ve anlaşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözülmesini ve hukuk kurallarının tam olarak uygulanmasını her derecede yargı organları, hakemler, resmi ve özel kişi, kurul ve kurumlar nezdinde sağlamak olup avukat bu amaçla hukuki bilgi ve tecrübelerini adalet hizmetine ve kişilerin yararlanmasına tahsis etmektedir.

Avukat her türlü hukuki mesele ve anlaşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesine hizmet ederken 24.03.2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun (**6698 sayılı Kanun, Kanun**) 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde tanımlanan kişisel veri işleme faaliyetlerini gerçekleştirmektedir.

6698 sayılı Kanunun "Kapsam" başlıklı 2'nci maddesi uyarınca Kanun hükümleri, kişisel verileri işlenen gerçek kişiler ile bu verileri tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla işleyen gerçek ve tüzel kişiler hakkında uygulanmaktadır. Bu çerçevede anılan madde uyarınca 6698 sayılı Kanun, avukatlık mesleğinin sürdürülmesi sırasında kişisel veri işleme faaliyeti gerçekleştiren avukatlar hakkında da uygulanacaktır.

Avukatlık mesleğinin sürdürülmesi sırasında avukatlar, 6698 sayılı Kanunun 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde tanımlanan

“ilgili kişiler”in kişisel verilerini işlemekte olup söz konusu ilgili kişiler; müvekkil, potansiyel müvekkil, danışmanlık hizmetlerine veya uyuşmazlıklara konu taraflar ile diğer üçüncü kişiler olabilmektedir.

Kişisel Verileri Koruma Kurumu (**Kurum**) ile Türkiye Barolar Birliği (**TBB**) arasında, kişisel verilerin korunması konusunda yapılması planlanan çalışmalara dair iş birliği protokolü 14.12.2022 tarihinde imzalanmış olup anılan Protokol kapsamında kişisel verilerin korunmasıyla ilgili ortak çalışmalar yapmak amacıyla koordinasyon grubu kurulması, çalışma grupları oluşturulması ve faaliyetler gerçekleştirilmesi planlanmıştır. Bu çerçevede avukatlar tarafından işlenen kişisel verilere ilişkin olarak ilgili mevzuat ve iyi uygulama örneklerini içeren Avukatların Mesleki Faaliyetlerinde Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin Uygulama Rehberi (**Rehber**), Kurum tarafından hazırlanmış olup hazırlık sürecinde TBB’nin görüş ve katkılarından yararlanılmıştır.

II. KURUM TANITIMI

A. Kişisel Verileri Koruma Kurumu

6698 sayılı Kanunda belirtilen görevleri yerine getirmek üzere kurulan, idari ve mali özerkliğe sahip ve kamu tüzel kişiliğini haiz Kurum;

- Görev alanı itibarıyla uygulamaları ve mevzuattaki gelişmeleri takip etmek, değerlendirmek ve önerilerde bulunmak, araştırma ve incelemeler yapmak veya yaptırmak,
- İhtiyaç duyulması hâlinde, görev alanına giren konularda kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, meslek örgütleri veya üniversitelerle iş birliği yapmak,
- Kişisel verilerle ilgili uluslararası gelişmeleri izlemek ve değerlendirmek, görev alanına giren konularda uluslararası kuruluşlarla iş birliği yapmak, toplantılara katılmak, yıllık faaliyet raporunu Cumhurbaşkanlığına ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna sunmak,
- Kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek

hususlarında görevli ve yetkili kılınmıştır.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu (**Kurul**) ve Başkanlık şeklinde teşkilatlanan Kurumun karar organı Kuruldur. Kurul, 6698 sayılı Kanun'la ve diğer mevzuatla verilen görev ve yetkilerini kendi sorumluluğu altında, bağımsız olarak yerine getirmekte ve kullanmakta olup görev alanına giren konularla ilgili olarak hiçbir organ, makam, merci veya

kişi, Kurula emir ve talimat veremez, tavsiye veya telkinde bulunamaz. Dokuz üyeden oluşan Kurulun beş üyesi Türkiye Büyük Millet Meclisi, dört üyesi Cumhurbaşkanı tarafından seçilmekte olup 6698 sayılı Kanunun 22'nci maddesinde sıralanan görev ve yetkiler, Kurul tarafından yerine getirilmektedir. Bu görev ve yetkiler mezkûr düzenlemede;

- Kişisel verilerin, temel hak ve özgürlüklere uygun şekilde işlenmesini sağlamak,
- Kişisel verilerle ilgili haklarının ihlal edildiğini ileri sürenlerin şikâyetlerini karara bağlamak,
- Şikâyet üzerine veya ihlal iddiasını öğrenmesi durumunda resen görev alanına giren konularda kişisel verilerin kanunlara uygun olarak işlenip işlenmediğini incelemek ve gerektiğinde bu konuda geçici önlemler almak,
- Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi için aranan yeterli önlemleri belirlemek,
- Veri Sorumluları Sicilinin tutulmasını sağlamak,
- Kurulun görev alanı ile Kurumun işleyişine ilişkin konularda gerekli düzenleyici işlemleri yapmak,
- Veri güvenliğine ilişkin yükümlülükleri belirlemek amacıyla düzenleyici işlem yapmak,
- Veri sorumlusunun ve temsilcisinin görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin düzenleyici işlem yapmak,
- Kanunda öngörülen idari yaptırımlara karar vermek,
- Diğer kurum ve kuruluşlarca hazırlanan ve kişisel verilere ilişkin hüküm içeren mevzuat tasarıları hakkında görüş bildirmek,

- Kurumun; stratejik planını karara bağlamak, amaç ve hedeflerini, hizmet kalite standartlarını ve performans kriterlerini belirlemek,
- Kurumun stratejik planı ile amaç ve hedeflerine uygun olarak hazırlanan bütçe teklifini görüşmek ve karara bağlamak,
- Kurumun performansı, mali durumu, yıllık faaliyetleri ve ihtiyaç duyulan konular hakkında hazırlanan rapor taslaklarını onaylamak ve yayımlamak,
- Taşınmaz alımı, satımı ve kiralanması konularındaki önerileri görüşüp karara bağlamak,
- Kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek

şeklinde ifade edilmiştir.

Yine 26.04.2018 tarihli ve 30403 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Kişisel Verileri Koruma Kurumu Teşkilat Yönetmeliğinin Kurulun görev ve yetkilerinin düzenlendiği 7'nci maddesinde kişisel verilerin korunması, işlenmesi ve güvenliği ile ilgili sektörel uygulama esaslarını belirlemek, kişisel verilerin korunması konusunda kurum ve kuruluşları bilgilendirmek ve kamuoyuna yönelik farkındalık faaliyetleri gerçekleştirmek, üniversiteler ve ilgili diğer yurt içi ve yurt dışı kurum ve kuruluşlarla iş birliği ve koordinasyon çalışmaları yürütmek görevlerine yer verilmiştir.

B. Türkiye Barolar Birliği

Türkiye Barolar Birliği, Avukatlık Kanunu ile kurulmuş, kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşu olup Türkiye genelindeki baroların katılımıyla oluşan, tüzel kişiliğe sahip çatı örgütlenme yapısıdır. Merkezi Ankara'da bulunan TBB, hukukun üstünlüğünü ve savunma

hakkını koruma görevinin yanı sıra avukatlık mesleğinin geliştirilmesi, meslek onurunun korunması ve baroların güçlendirilmesi amacıyla faaliyet göstermektedir.

TBB, görev alanı kapsamında yalnızca meslek içi düzenlemeler yapmakla yetinmeyip demokratik hukuk devleti ilkesine bağlı bir yaklaşımla insan haklarının korunması, adalet sisteminin iyileştirilmesi ve yasal düzenlemelere katkı sağlanması yönünde de aktif rol oynamaktadır. TBB, bünyesinde oluşturulan çeşitli ihtisas komisyonları ile yargı reformu, kadın hakları, kamu avukatlarının statüsü, insan hakları ve Avrupa Birliği ile ilişkiler gibi konularda çalışmalar yürütmekte, kamuoyunu bilgilendirmekte ve yetkili mercilere görüş bildirmektedir.

TBB, baroların kararlarına yönelik itirazları incelemek, avukatlık ruhsatlarını düzenlemek, meslek kurallarını belirlemek ve mesleki dayanışmayı sağlamak gibi çok yönlü idari ve temsil görevlerini yerine getirir. Ulusal ölçekte düzenlediği paneller, sempozyumlar ve eğitim faaliyetleriyle mesleki gelişimi destekleyen TBB, aynı zamanda Uluslararası Barolar Birliği (IBA) ve Avrupa Barolar ve Hukuk Kuruluşları Konseyi (CCBE) gibi uluslararası platformlarda Türkiye'yi temsil etmektedir.

Demokratik temsile dayalı yapısıyla Genel Kurul, Başkanlık, Yönetim, Denetleme ve Disiplin Kurulları ile birlikte örgütlenmiş olan TBB, özellikle 02.05.2001 tarihli ve 4667 sayılı Avukatlık Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla **(4667 sayılı Kanun)** yapılan değişiklik sonrasında idari anlamda daha bağımsız ve etkili bir konuma ulaşmıştır. TBB, avukatlık mesleğinin kamu hizmeti niteliğini esas alarak çağdaş hukuk devleti anlayışına katkı sunmaya devam etmektedir.

III. AMAÇ VE KAPSAM

Müvekkiller, potansiyel müvekkiller, uyuşmazlığın tarafı olan borçlu ve davalı ile diğer üçüncü kişilere ait kişisel verilerin avukatlar tarafından işlenmesi, avukatların mesleki faaliyetlerinin kaçınılmaz bir parçasıdır. Bu süreç, avukat – müvekkil ilişkisinin özünü oluşturan güvene dayalı gizlilik prensibi ile de yakından ilgilidir. Avukatların hem müvekkillerinin meşru menfaatleri ile haklarının tesisi, kullanılması ve korunması hem kendi hukuki yükümlülüklerini yerine getirmeleri için kişisel verileri hukuka uygun olarak işlemesi gerekmektedir. Ayrıca, hukuka uygun olarak kişisel verilerin işlenmesi, müvekkillerin özel hayatının gizliliğini muhafaza etmenin yanı sıra hukuki süreçlerin doğru bir zeminde yürütülmesi açısından da büyük önemi haizdir. Bu sebeple avukatların kişisel veri işleme faaliyetlerine özen göstermeleri mesleki sorumlulukları ile de ilişkilidir.

Temel hak ve özgürlüklerden biri olan “adil yargılanma hakkı”, demokratik bir düzende kişilerin hukuki güvenliğinin teminat altına alınmasını sağlayan temel bir insan hakkı olup adaletin sağlanması bakımından vazgeçilmezdir. “Adil yargılanma hakkı” kişilerin bağımsız ve tarafsız mahkemelerde yargılanma, etkili bir savunma yapma ve hukuki süreçlerde haklarını koruma imkânını içerir¹. Ancak, adil yargılanma hakkının uygulanması sürecinde, 6698 sayılı Kanun kapsamında davaya taraf olan tüm şahısların anayasal bir temel hak olan “kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı” ile Avukatlık Kanunu uyarınca yürütülen temsil ve savunma faaliyetleri arasında zaman

1 Sümeyye Hilal Üçüncü, Medeni Yargılama Hukukunda Kişisel Verilerin ve Sırların Korunması, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019, s. 49.

zaman bir çatışma ortaya çıkabilir. Bu durumda, yargılama süreçlerinin şeffaf ve adil bir şekilde gerçekleştirilmesi için kişisel verilerin korunmasını talep etme hakkı, yasada öngörülen sınırlar içerisinde kısıtlanabilecektir. Ancak bu kısıtlamanın, kişisel verilerin sadece zorunlu olduğu ölçüde ve yargılamanın gereklilikleri doğrultusunda işlenmesi suretiyle kişilerin özel hayatın gizliliği hakkı ve kişisel verilerin korunmasını talep etme hakkına mümkün olduğunca saygı gösterilmesi suretiyle yapılması gerekmektedir.

Diğer taraftan kişisel verilerin korunmasını talep etme hakkının da sınırsız bir hak olmadığı dikkate alındığında bu hakkın, adil yargılanma hakkı ile karşı karşıya gelmesi durumunda söz konusu hakların toplumsal fonksiyonları göz önünde bulundurulmalı ve aralarında, başta hukuka uygunluk ve ölçülülük ilkeleri olmak üzere temel haklar arasında denge gözetilen bir yaklaşım benimsenmelidir. Aksi takdirde, kişilerin adil yargılanma hakkının ihlali söz konusu olabilecektir².

Öte yandan avukatlar tarafından kişisel verilerin hukuka uygun olarak işlenmesi avukatların gizlilik ve sır saklama yükümlülüğüne uygun hareket edebilmesi bakımından da büyük önemi haizdir. Nitekim bu hakkın ihlali, söz konusu yükümlülüklerle uyulmasını da tehlikeye atabilecek olup gizliliği, güveni, uzmanlığı ve etiği garanti eden bir mesleği ifa eden avukatların kişisel verilerin korunması uygulamalarına da öncülük etmesi gerekmektedir.

Avukatlar, müvekkillerinin hak ve menfaatlerini savunmak ve çeşitli hukuki süreçleri yürütmek amacıyla geniş yelpazede kişisel veri elde etmekte ve işlemektedir. Bu nedenle özel yaşamın gizliliği ve kişisel verilerin korunmasına ilişkin ilkelerin ön planda tutulması mesleki

2 Üçüncü, s. 52.

bir zorunluluk olup bu durum avukatlık mesleği çerçevesinde dikkatle ele alınması gereken hususların başında gelmektedir. Nitekim avukatların, mesleği gereği yalnızca müvekkillerinin sırları ve kişisel verilerini değil, müvekkillerinin hukuki ilişki içerisinde olduğu kişilerin verilerini de 6698 sayılı Kanunun 5'inci ve 6'ncı maddesi kapsamında işlemesi gerekmektedir.

Avukatlar müvekkillerinin ve müvekkil dışındaki kişilerin 6698 sayılı Kanun kapsamındaki verilerini işleyerek hukuki yardım sunmakta, davalar açmakta, icra takipleri yürütmekte, itiraz ve şikâyet etmekte, çeşitli kurum ve kuruluşlara başvurularda bulunarak inceleme, bilgi ve belge temini talep etmekte ve tüm hukuki süreçleri yönetmektedir. Bu süreçte avukatlar, müvekkillerin ve diğer üçüncü kişilerin kimlik verileri, adresleri, mali durumu, sağlık verileri gibi verilerini elde etmekte ve işlemektedir. Avukatların söz konusu kişisel verileri işlerken mahremiyet ve güvenlik standartlarına uygun hareket etmeleri hukuki bir zorunluluktur.

Kişisel verilerin korunması, bir yasal zorunluluk olmanın ötesinde avukatların meslek kurallarına uygun şekilde hareket etmeleri için de gereklidir. Nitekim müvekkillerin, avukatlarına verdikleri kişisel verilerin güvenli şekilde saklandığını ve üçüncü kişilere amacı dışında aktarılmadığını bilmesi, avukat-müvekkil ilişkisinin temelini oluşturan güvenin sağlanması açısından hayati önem taşımaktadır. Bu da avukatların mesleki itibarını korumasına ve müvekkillerine daha etkili hizmet sunmasına katkı sağlamaktadır.

Diğer bir ifadeyle kişisel verilerin Kanuna ve ikincil mevzuata uygun şekilde işlenmesi ve işleme faaliyetleri sırasında verilerin korunması, avukatlık mesleğinin ayrılmaz bir parçası olup avukatların, mesleğini

icra ederken kişisel verilerin korunmasına dair en iyi uygulamaları benimsemesi ve müvekkillerinin haklarını gözetmesi gerekmektedir.

Avukatlar, mesleki çalışmaları yönünden öncelikle Avukatlık Kanunu ve Türkiye Barolar Birliği Meslek Kuralları (**Meslek Kuralları**)³ gibi belirli hukuki düzenlemelere tabidir. 6698 sayılı Kanunun 2'nci maddesi uyarınca 6698 sayılı Kanun hükümleri, kişisel verileri işlenen gerçek kişiler ile bu verileri tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla işleyen gerçek ve tüzel kişiler hakkında uygulanır. Öte yandan 6698 sayılı Kanunun 28'inci maddesinde ise Kanunun tamamen veya kısmen uygulanmayacağı hallere yer verilmiştir. Bu doğrultuda bir kişisel veri işleme faaliyetine 6698 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanıp uygulanmayacağının tespiti açısından, Kanunun 2'nci maddesi ile 28'inci maddesinin birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, öncelikle avukatların gerçekleştirdiği veri işleme faaliyetlerinin 6698 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilip değerlendirilemeyeceğinin tespiti gerekmektedir.

6698 sayılı Kanunun 28'inci maddesinde kısmen yahut tamamen kapsamı dışında olan durumlar hüküm altına alınmıştır. Mezkûr maddenin birinci fıkrasında tamamen istisna olan haller, ikinci fıkrasında ise kısmi istisna olan haller düzenlenmiştir. Tam istisna halinde 6698 sayılı Kanun hükümleri hiçbir şekilde uygulanmayacak olup kısmi istisna hallerinde ise 6698 sayılı Kanunun sadece bazı hükümleri uygulanmayacaktır.

3 “Türkiye Barolar Birliği Meslek Kuralları”, Türkiye Barolar Birliğinin 8-9 Ocak 1971 tarihinde düzenlenen 4'üncü Genel Kurulu'nda kabul edilmiş ve 26.01.1971 tarihinde Türkiye Barolar Birliği Bülteni'nde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

6698 sayılı Kanunun 28'inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca;

“a) Kişisel verilerin, üçüncü kişilere verilmemek ve veri güvenliğine ilişkin yükümlülöklere uyulmak kaydıyla gerçek kişiler tarafından tamamen kendisiyle veya aynı konutta yaşayan aile fertleriyle ilgili faaliyetler kapsamında işlenmesi.

b) Kişisel verilerin resmi istatistik ile anonim hâle getirilmek suretiyle araştırma, planlama ve istatistik gibi amaçlarla işlenmesi.

c) Kişisel verilerin millî savunmayı, millî güvenliği, kamu güvenliğini, kamu düzenini, ekonomik güvenliği, özel hayatın gizliliğini veya kişilik haklarını ihlal etmemek ya da suç teşkil etmemek kaydıyla, sanat, tarih, edebiyat veya bilimsel amaçlarla ya da ifade özgürlüğü kapsamında işlenmesi.

ç) Kişisel verilerin millî savunmayı, millî güvenliği, kamu güvenliğini, kamu düzenini veya ekonomik güvenliği sağlamaya yönelik olarak kanunla görev ve yetki verilmiş kamu kurum ve kuruluşları tarafından yürütölen önleyici, koruyucu ve istihbari faaliyetler kapsamında işlenmesi.

d) Kişisel verilerin soruşturma, kovuşturma, yargılama veya infaz işlemlerine ilişkin olarak yargı makamları veya infaz mercileri tarafından işlenmesi.”

hâllerinde 6698 sayılı Kanun hükümleri uygulama alanı bulmayacaktır.

6698 sayılı Kanunun 28'inci maddesinin ikinci fıkrasında ise Kanunun amacına ve temel ilkelerine uygun ve orantılı olmak kaydıyla;

“a) Kişisel veri işleminin suç işlenmesinin önlenmesi veya suç soruşturması için gerekli olması.

b) İlgili kişinin kendisi tarafından alenileştirilmiş kişisel verilerin işlenmesi.

c) Kişisel veri işlemenin kanunun verdiği yetkiye dayanarak görevli ve yetkili kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarınca, denetleme veya düzenleme görevlerinin yürütülmesi ile disiplin soruşturma veya kovuşturması için gerekli olması.

ç) Kişisel veri işlemenin bütçe, vergi ve mali konulara ilişkin olarak Devletin ekonomik ve mali çıkarlarının korunması için gerekli olması.”

hâllerinde veri sorumlusunun aydınlatma yükümlülüğünü düzenleyen 10’uncu, zararın giderilmesini talep etme hakkı hariç, ilgili kişinin haklarını düzenleyen 11’inci ve Veri Sorumluları Siciline kayıt yükümlülüğünü düzenleyen 16’ncı maddelerinin uygulanmayacağı hüküm altına alınmıştır.

Avukatların mesleki faaliyetleri çerçevesinde gerçekleştirdiği kişisel veri işleme faaliyetlerinin 6698 sayılı Kanunun 28’inci maddesinin birinci fıkrası çerçevesinde tam istisna kapsamında olup olmadığının incelenmesi gerekmektedir. 6698 sayılı Kanunun 28’inci maddesine ilişkin gerekçede birinci fıkranın (d) bendinin “Ayrıca, kişisel verilerin; kovuşturma, soruşturma, yargılama ile infaz mercileri ... tarafından ilgili kanun hükümleri uyarınca işlenmesi de kapsam dışında tutulmuştur.” şeklinde değerlendirildiği görülmektedir. Kurula, avukatlara yönelik yapılan şikâyetlerde, veri sorumlusu avukatların ilk itirazlarının, avukatlar tarafından gerçekleştirilen kişisel veri işleme faaliyetlerinin 6698 sayılı Kanun kapsamında olmadığı yönünde olduğu görülmektedir⁴. Bu çerçevede avukatın söz konusu ilk itirazının

4 Kurulun 14.01.2020 tarihli ve 2020/26 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/icerik/6697/2020-26>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

değerlendirilmesi neticesinde alınan, Kurulun 14.01.2020 tarihli ve 2020/26 sayılı kararında:

“Kanunun 28 inci maddesi kapsamında bir istisnadan söz edebilmek için, veri işlemenin soruşturma, kovuşturma, yargılama veya infaz işlemlerine ilişkin olması; ayrıca veri işlemenin yargı makamları veya infaz mercilerince işlenmesi gerektiği, maddede belirtilen yargı makamlarının tanımlaması yapılmamış olsa da, Devletin yasama ve yürütme faaliyetleri dışında kalan yargı organlarının bu kapsama girdiği, ayrıca, şikayete konu olayda, kişinin borcuna dair bilgilerin kardeşinin telefonuna kısa mesaj olarak iletilmesi; yani borcunu ödemeye ikna etmek amacıyla caydırıcı bir unsur oluşturmak niyetiyle bir yakınıyla paylaşılmasının, Kanunun 28 inci maddesinde sayılan soruşturma, kovuşturma, yargılama ve infaz işlemlerine ilişkin bir işlem olarak kabul edilmesinin mümkün olmadığı...”

ifade edilmiştir. Görüleceği üzere avukatların kişisel veri işleme faaliyetleri 6698 sayılı Kanunun 28’inci maddesi kapsamında değerlendirilemeyecektir. Özellikle uygulamada tereddütlerin önlenmesi ve hükmün doğru şekilde anlaşılmasını sağlamak adına, Rehberde konuya ilişkin açıklamalara yer verilmesi zorunlu hale gelmiştir. Bu bağlamda ilk olarak “yargılama mercileri” veya “yargı makamları” terimlerine hangi kurum ve organların dâhil olduğunun belirlenmesi önem arz etmektedir.

6698 sayılı Kanunun 28’inci maddesinin lafzından anlaşılacağı üzere hüküm kapsamındaki kişisel veri işleme faaliyetinin kanundan istisna olabilmesi, iki koşulun kümülatif olarak bulunmasını gerektirmektedir. İlki “kişisel verilerin kovuşturma, soruşturma, yargılama veya

infaz işlemleri” çerçevesinde işlenmesi, diğeri ise söz konusu kişisel veri işleme faaliyetinin “bir infaz mercii veya yargı makamı tarafından yerine getirilmesi”dir. Bu konuda dikkat edilmesi gereken nokta, infaz mercilerinin ve yargı makamlarının tüm kişisel veri işleme faaliyetlerinin 6698 sayılı Kanundan muaf tutulmadığıdır. Yalnızca kovuşturma, soruşturma, yargılama veya infaz işlemleriyle ilgili kişisel veri işleme faaliyetleri istisna kapsamında değerlendirilmiştir.

T.C. Anayasasının 9’uncu maddesinde yargı yetkisinin, tarafsız ve bağımsız mahkemeler tarafından Türk Milleti adına kullanılacağı hüküm altına alınmıştır. Söz konusu hüküm ile yargılama faaliyetinde bulunan makamların “bağımsız mahkemeler” olduğuna vurgu yapılmıştır. Ülkemizdeki yargı kolları T.C. Anayasası’nın 146 ila 158’inci maddeleri arasında sayılmıştır. Bu yargı kolları ise Anayasa Yargısı, İdari Yargı, Adli Yargı (Hukuk Yargılaması ve Ceza Yargılaması) ve Uyuşmazlık Yargısı (Uyuşmazlık Mahkemesi) olarak ifade edilebilecektir. Yargı makamları veya yargı mercileri esasında, adaletin sağlanması amacıyla hukuki uyuşmazlıkları çözmek ve ceza davalarını karara bağlamakla görevli olan yetkili organlardır. Bu çerçevede ilk derece mahkemeleri (sulh hukuk mahkemesi, asliye hukuk mahkemesi, sulh ceza mahkemesi, idare mahkemesi vd.), istinaf mahkemeleri (bölge idare mahkemeleri ile bölge adliye mahkemeleri) ve temyiz mahkemeleri (Danıştay ve Yargıtay gibi) ve Anayasa Mahkemesi yargı makamlarıdır.

Maddede belirtilen yargılama makamlarının Anayasada yer verilen yargı makamları olarak anlaşılması gerekmektedir. Başka bir deyişle, anılan maddede istisna tutulan kişisel veri işleme faaliyetleri,

mahkemeler ve savcılık makamları tarafından gerçekleştirilen, soruşturma, kovuşturma ve yargılama işlemlerine ilişkin faaliyetlerdir⁵.

Yargısal faaliyet, genel hukuk kurallarının, bağımsız ve tarafsız yargı organları tarafından usullere uygun şekilde somut olay veya ilişkilerde uygulanması olarak tanımlanabilir. Diğer taraftan, mahkemeler ile hakimlerin ve savcılarının da yargısal faaliyetleri olduğu hususu göz önüne alındığında yargısal faaliyet tanımında yer verilen “yargı organı” tanımına savcılık makamı da girmektedir. Anayasanın Cumhuriyet savcılarını düzenleme yeri ve şekli de göz önüne alınarak Cumhuriyet savcılarının yargı yapılanması içerisinde yer aldığı ve işlemlerinin adlî nitelikte olduğu görülmektedir. Soruşturma evresinde delilleri değerlendiren ve suçu niteleyen Cumhuriyet savcılarının yetkileri de bu çerçevede yargısal niteliktedir⁶.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu’nun 07.10.2009 tarihli ve 2009/362 E., 2009/400 K. sayılı kararında ceza yargılamasında savcılığın iddia görevini yerine getiren, gerektiğinde sanık haklarını da göz önüne alan bir yargılama makamı olmasının yanı sıra yargılama faaliyeti içinde fiilen ve hukuken yer alan bir unsur olarak kabul edildiği vurgulanmış; idari görevlerinin varlığının aynı zamanda savcılığın yargılama görevlerinin varlığının kabulünü gerektirdiğine işaret edilmiştir⁷.

5 Reyhan Karıcı, “Ulusal Hukukta Kişisel Verilerin Korunması Hakkına İlişkin İstisnai Haller”, Kişisel Verilerin Korunmasına Uzman Bakış (Uzmanlık Tezleri Derleme Çalışması), Derleyen: Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Ankara, ss. 243-297, 2023, s. 281.

6 Bahattin Aras, “Hâkim ve Savcılarının Yargısal Faaliyetlerinin Disiplin Soruşturmalarına Konu Edilmesi”, Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 10, Sayı 2, Yıl 2020, ss.835-862, s. 840.

7 Bkz. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu’nun 07.10.2009 tarihli ve 2009/362 E., 2009/400 K. sayılı kararı. Anılan kararda: “Bu yasal düzenlemeler göstermektedir ki, ceza

Görüleceği üzere 6698 sayılı Kanunun 28'inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde hüküm altına alınan “kişisel verilerin kovuştur-
ma, soruşturma, yargılama ve infaz mercileri tarafından ilgili kanun
hükümleri uyarınca işlenmesi” istisnası; avukatların mesleki faaliyet-
leri çerçevesinde yürüttüğü kişisel veri işleme faaliyetleri bakımın-
dan uygulanmayacaktır⁸.

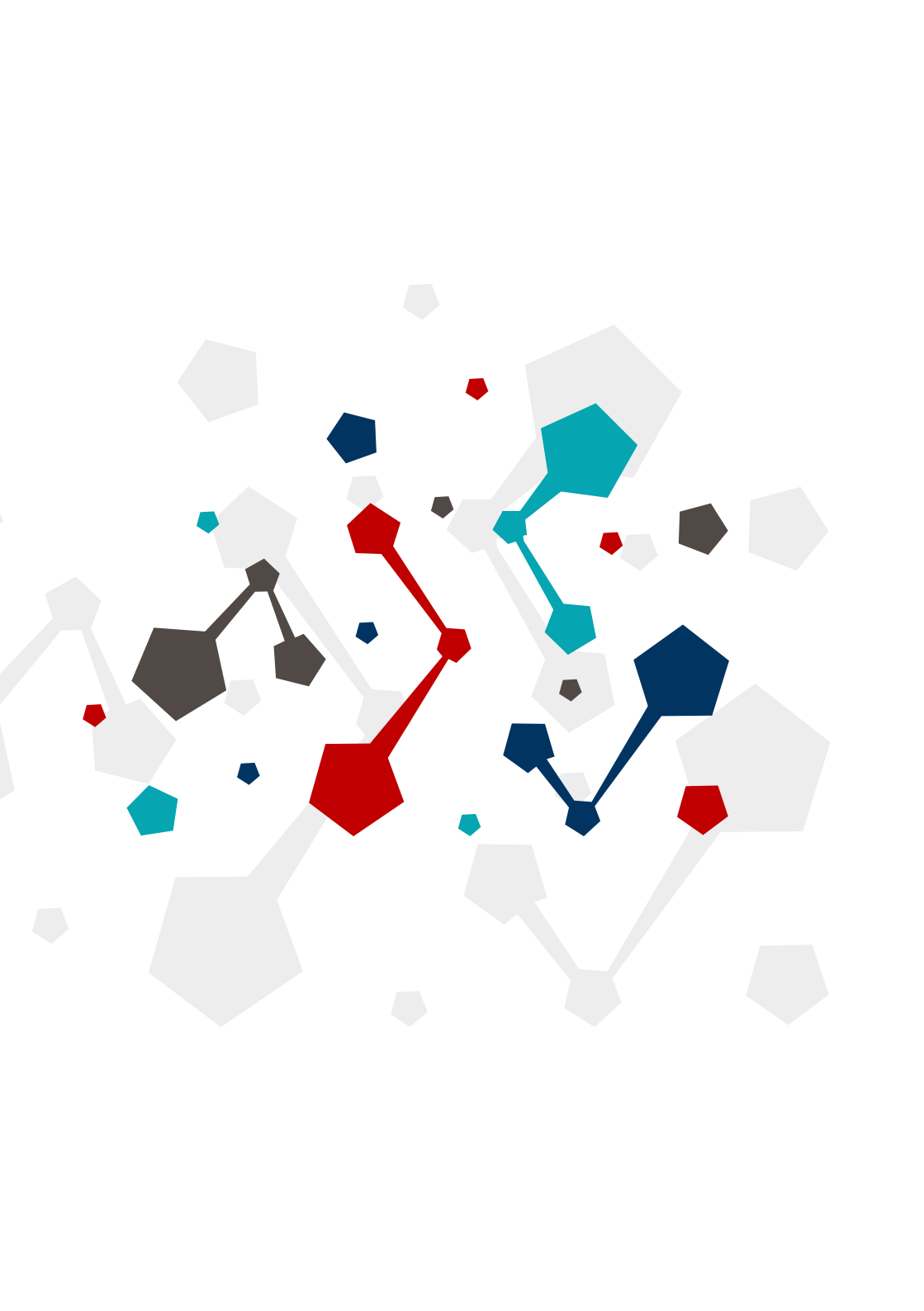
6698 sayılı Kanunun 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendin-
de kişisel verilerin işlenmesi; “*Kişisel verilerin tamamen veya kısmen
otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak
kaydıyla otomatik olmayan yollarla elde edilmesi, kaydedilmesi,
depolanması, muhafaza edilmesi, değiştirilmesi, yeniden düzenlen-
mesi, açıklanması, aktarılması, devralınması, elde edilebilir hâle ge-
tirilmesi, sınıflandırılması ya da kullanılmasının engellenmesi gibi
veriler üzerinde gerçekleştirilen her türlü işlem*” olarak tanımlanmış-
tır. Görüleceği üzere kişisel veri işleme faaliyetine elde etme, açık-
lanma, aktarma gibi örnekler verilmekle birlikte kişisel veri işleme
faaliyetinin kapsamına neler girdiği sınırlı olarak sayılmamıştır.

yargılamasında savcılık, iddia görevini yerine getiren, gereğinde sanığın haklarını
da gözeten bir yargılama makamı olması yanında, yargılama faaliyeti içinde fiilen
ve hukuken yer alan bir unsur olarak da kabul edilmektedir. İdari görevlerinin
varlığı savcılığın aynı zamanda yargılama görevlerinin varlığını kabule engel
değildir. Nitekim, hâkimlerin de idari görevleri vardır ve bu görevler yargısal
görevlerini ortadan kaldırmamaktadır. Dava açılması ve buna ilişkin iddianamenin
düzenlenmesi tümüyle yargısal faaliyetlerdir. (...) “İddianame, yargılamanın başlayıp
yürütülmesindeki rolü nedeniyle yargılamaya dâhildir ve yargılamadan ayrı
düşünülemeyecek nitelikte olması nedeniyle de idari faaliyet kapsamında
değerlendirilemez.” Erişim Adresi: lexpera.com.tr, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

- 8 Aynı yönde bkz. Fazilet Yüce, İcra Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2022, s. 63.

Kişisel veri işleme faaliyetinin hukuka uygun olabilmesi için 6698 sayılı Kanunun 5'inci maddesi ile 6'ncı maddesinde sayılan kişisel veri işleme şartlarından en az bir tanesinin mutlaka bulunması; aynı zamanda veri işleme faaliyetinin 6698 sayılı Kanunun 4'üncü maddesinde sayılan genel ilkelerle uyumlu olması gerekmektedir.

Bu Rehberin amacı, 6698 sayılı Kanun ve Kurul kararları kapsamında avukatların, tevkil edilen avukatların, avukat çalışanlarının, müvekkillerin, potansiyel müvekkillerin, uyuşmazlığın tarafları olan borçlu ve davalı ile diğer gerçek kişilerin Kanun kapsamındaki niteliğinin tespiti, avukatların kişisel veri işleme faaliyetlerinin hukuki dayanağı ile Kanunun uygulanmasında ortaya çıkan sorunların bertaraf edilmesi amacıyla çözüm önerilerinde bulunulması ve iyi uygulama örneklerine yer verilmesidir.

IV. VERİ SORUMLUSU VE VERİ İŞLEYEN

Avukatlık Kanununun “Avukatlığın mahiyeti” başlıklı 1’inci maddesi gereğince avukatlık, kamu hizmeti ve serbest bir meslek olarak tanımlanmaktadır. Avukatlar, yargının temel unsurlarından biri olan bağımsız savunmayı özgürce temsil etmektedir. Avukatlık mesleğinin amacı, hukuki ilişkilerin düzenlenmesi, her türlü hukuki mesele ve uyuşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun bir şekilde çözülmesi ve hukuk kurallarının tüm yargı organları, hakemler, resmi ve özel kişiler, kurullar ve kurumlar nezdinde tam olarak uygulanmasını sağlamaktır. Avukat, bu amaç doğrultusunda hukuki bilgi ve deneyimlerini adaletin hizmetine ve bireylerin faydalanmasına sunmaktadır.

Avukat, mesleğin bağımsız yapısı gereği mesleğini icra ederken müvekkilleri de dâhil olmak üzere hiçbir kişi veya kurumun baskısı altında kalmaksızın vekillik görevi üstlenir ve serbestçe savunma yapar. Kişisel sorumluluk esasına dayalı olarak mesleğini icra eden avukat, öncelikle işlerini aldığı müvekkillerine karşı serbesttir⁹. Bu durum aynı zamanda avukatlık mesleğinin bağımsızlığını da temsil etmektedir. Bu bağımsızlık ise kendini müvekkillerine özgür ve tarafsız davranma biçiminde göstermektedir. Avukatlık Kanununun 37’nci maddesi ve Meslek Kuralları’nın 38’inci maddesinde düzenlenen “iş reddetme hakkı” ile Avukatlık Kanununun 174’üncü maddesinde

9 Süleyman Çetin/Derya Ateş, Avukatlık ve Noterlik Hukuku, Seçkin Yayınları, Ankara 2022, s. 32; Raziye Aksu, “Avukatlık Sözleşmesinin Unsurları ve Hukuki Niteliği”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Sayı: 27, 2016, ss. 861-890, s. 863-870; Özge Baydar Halıç, Avukatın Hukuki Sorumluluğu, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2019, s. 7.

düzenlenen “iş bırakma hakkı” avukatın mesleğini icra ederken bağımsız olduğunun en büyük işaretidir. Buna göre avukatlar, kendilerine önerilen bir iş hiçbir neden göstermeksizin reddedebileceği gibi kabul ettiği bir iş bırakma hakkına da sahiptir. Diğer taraftan, avukatlar mesleğini icra ederken iş sahibine, devlete ve topluma karşı bağımsız olup doğrudan veya dolaylı herhangi bir kısıtlamaya, baskıya ve müdahaleye uğrayamaz¹⁰.

Tüzel kişi ve gerçek kişilerin mahkemeler ve icra daireleri önünde ancak bir avukat tarafından temsil edilebilecek olması nedeniyle Avukatlık Kanununun 35’inci ve 63’üncü maddeleri gereği avukatlık mesleği aynı zamanda, tek el niteliğini haizdir.

Avukatlık Kanununun 34’üncü maddesi gereği avukatlar, üstlendikleri görevleri görevin önemine uygun bir şekilde özenle, dürüstlük ve onurla yerine getirmekle ve avukatlık mesleğinin gerektirdiği saygı ve güveni korumakla; ayrıca TBB tarafından belirlenen meslek kurallarına riayet etmekle yükümlüdür. Bu kapsamda avukatlar, görevlerini özen ve sadakat yükümlülüğü kapsamında müvekkillerinin menfaatine uygun olarak ifa etmek zorundadır.

Avukatların, mesleğini ifa ederken hukuki temsil ilişkisi kapsamında müvekkillerinin ve diğer üçüncü kişilerin kişisel verilerini işlemesi gerekebilmektedir. Örneğin, avukatın müvekkilini temsilen açacağı bir maddi tazminat davasında öncelikle müvekkilinin kimlik bilgileri, sağlık bilgileri gibi kişisel verilerini, aleyhine tazminat davasının açılacağı kişinin ise kimlik ve iletişim verilerini (kimlik numarası ve adresi vb.) işlemesi gerekmektedir. Bu durum avukatlık mesleğinin icrası sırasında, 6698 sayılı Kanun kapsamında kişisel veri işleme faaliyetinin de önemli bir yer tuttuğunu göstermektedir.

10 Aksu, s.871; Semih Güner, Avukatlık Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara 2011, s.114; Baydar Haliç, s. 8.

Diğer yandan avukatlar, yaptıkları işin mahiyeti gereğince müvekkil-
lerinin kişisel verilerine ve dahi sırlarına vakıf olmaktadır. Avukatlık
Kanununun 36'ncı maddesi *“Avukatların, kendilerine tevdi edilen veya
gerek avukatlık görevi gerekse Türkiye Barolar Birliği ve barolar or-
ganlarındaki görevleri dolayısıyla öğrendikleri hususları açığa vurma-
ları yasaktır.”* hükmünü amir olup söz konusu husus Meslek Kuralla-
rı'nın 37'nci maddesinde yer alan *“Avukat meslek sırrı ile bağlıdır. a)
Tanıklıktan çekinmede de bu ölçüyü esas tutar. Avukat, davasını alma-
dığı kimselerin başvurması nedeniyle öğrendiği bilgileri de sır sayar.
Avukatlık sırrının tutulması süresizdir, meslekten ayrılmak bu yükü-
mü kaldırmaz. b) Avukat, yardımcılarının, stajyerlerinin ve çalıştırdığı
kimselerin de meslek sırrına aykırı davranışlarını engelleyecek tedbir-
ler alır.”* hükmü ile benzer şekilde düzenleme altına alınmıştır. Buna
göre avukat, müvekkili olmayan kişilerin başvuruları sonucu edindiği
bilgileri de sır sayacaktır. Avukatların mesleği gereği eriştiği sırların
tutulması süresi bulunmamakta olup mesleğin bırakılması da bu yü-
kümlülüğü kaldırmayacaktır. Ek olarak avukat; yardımcı elemanlarının,
stajyerlerinin ve çalıştırdığı diğer kişilerin de meslek sırrına aykırı dav-
ranışlarını engelleyecek tedbirleri almak zorundadır.

Öncelikle sır, “sahibinin ifşa edilmesini istemediği ve daha önce baş-
kası tarafından bilinmeyen hususlar” olarak tanımlanmaktadır. Ben-
zer şekilde sır, saklanması gereken, herkes tarafından bilinmeyen,
açıklanması durumunda sırrı haiz kişinin kişisel haklarına zarar ver-
me tehlikesi içeren hususlardır¹¹.

Kişisel veri ise 6698 sayılı Kanunun 3'üncü maddesinin birinci fıkrası-
nın (d) bendinde “kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin
her türlü bilgi” olarak tanımlanmaktadır. Veriyi kişisel veriden ayıran

11 Üçüncü, s.21-22.

en önemli husus, kişisel verinin “kimliği belirli veya belirlenebilir” bir gerçek şahsa ait olmasıdır. Örneğin, bir kişinin kimlik verileri kişisel veri olarak değerlendirilmektedir; ancak bu veriler sır niteliği taşımamaktadır. Bu çerçevede kişisel veri kapsamındaki verilerin, sır saklama yükümlülüğü kapsamındaki bilgilerden daha kapsamlı olduğunu; dolayısıyla kişisel verilerin korunması yükümlülüğünün sır saklama yükümlülüğünden daha kapsamlı olduğunu söylemek mümkündür¹².

Avukat ile müvekkili arasındaki ilişki güven esasına dayanmaktadır. Bir avukat mesleğini icra ettiği sırada müvekkiline ilişkin öğrendiği ve başkaları tarafından bilinmeyen yaşam alanına dair hususları sır saklama yükümlülüğü kapsamında saklamak zorundadır¹³.

Öte yandan, 11.01.2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun **(6098 sayılı Kanun)** “Vekâlet ilişkileri” başlıklı Dokuzuncu Bölümünün Birinci Ayırımında düzenlenen vekâlet sözleşmesinin bir nevi olarak tanımlanabilecek avukatlık sözleşmesi kapsamında avukat, müvekkiline olan borçlarını özenle ifa etmekle yükümlüdür. Avukatın, avukatlık sözleşmesi ile üstlendiği edimi gereği gibi ifa edebilmesi için özen yükümlülüğüne uygun hareket etmesi gerekmektedir. Söz konusu yükümlülük bir iş görme sözleşmesi olan vekâlet sözleşmesinin yapısından kaynaklanmaktadır¹⁴.

12 Nilüfer Boran Güneysu/Burak Memiş, “Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Kapsamında Avukatın Yükümlülük ve Sorumlulukları”, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 5, Sayı 2, Yıl 2019, ss. 313-337, s. 321.

13 Özcan Günergök, “Avukatın Sır Saklama Yükümlülüğü”, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 7, Yıl 2003, ss. 655-667, s.655-656.

14 Veysel Başpınar, “Avukatın Özen Borcu”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 8, Sayı 1-2, Yıl 2008, ss. 39-62, s. 40; Kemale Leyla Aslan/Ahmet Alper Güler, “Vekilin Özen Yükümlülüğü ve Basiretli Vekil Kavramı”, İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 6, Sayı 1, Yıl 2015, ss. 51-72, s. 53; Semih Güner, “Avukatın Özen Yükümlülüğü”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı 2, 2000, ss. 557-586, s. 558.

Benzer şekilde Avukatlık Kanununun 34'üncü maddesinde de bu yükümlülük "avukatların, üstlendikleri görevleri bu görevin kutsallığına uygun bir şekilde titizlikle yerine getirmeleri gerekmektedir" şeklinde ifade edilmektedir.

Avukatın özen yükümlülüğünün değerlendirilmesinde, Avukatlık Kanunu'nda düzenlenen sadakat ve özen borcu ile 6098 sayılı Kanunun 505'inci maddesinde yer alan vekâlete ilişkin özen hükümlerinin birlikte dikkate alınması gerekmektedir. Bu yükümlülük, yalnızca hukuki yardımın niteliğine değil, aynı zamanda avukatın kişisel veri işleme faaliyetlerini yürütürken sergilemesi gereken dikkat ve özen düzeyine de sirayet eder.

Avukatların kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına aykırı davranması, özen yükümlülüğüne aykırılık teşkil edebileceği gibi Avukatlık Kanunu hükümleri uyarınca disiplin soruşturmasına da konu edilebilecektir¹⁵. Diğer taraftan müvekkil veya müvekkil dışındaki diğer kişilerin, 6698 sayılı Kanunun 11'inci maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendi ve 6698 sayılı Kanunun 14'üncü maddesinin üçüncü fıkrası gereği aykırılık nedeniyle zarar görmeleri durumunda zararlarının tazminini talep etme hakları bulunmaktadır.

Avukatlık sözleşmesi her iki tarafa da borç yükleyen, karşılıklı bir değer değişimini içeren ve iş görmeyi amaçlayan bir sözleşmedir ve bu sözleşme tarafların karşılıklı ve uyumlu irade beyanlarıyla kurulur.¹⁶ Avukatlık Kanununda avukatlık sözleşmesinin tanımı yapılmamış olmakla birlikte Avukatlık Kanununun 163'üncü maddesinin birinci fıkrasında "Avukatlık sözleşmesinin belli bir hukuki yardımı ve meblağı

¹⁵ Boran Güneysu/Memiş, s. 332.

¹⁶ Baydar Haliç, s. 10.

yahut değeri kapsaması gerekir.” ifadesi ile sözleşmenin esaslı unsurlarının neler olacağına yer verilmiştir. Avukatlık sözleşmesi ile avukat, iş sahibine “belli bir hukuki yardımda bulunmayı”, iş sahibi de karşılık olarak “belli bir ücret ödemeyi” taahhüt etmektedir. Avukatlık sözleşmesinin geçerliliği için belirli bir şekil şartı aranmamaktadır¹⁷.

Avukatlık Kanununun 163’üncü maddesi uyarınca tarafların asli edim yükümlülükleri belirlenmiştir. Asli edim yükümlülüğü, sözleşmenin tipini belirleyen, sözleşmeden beklenen asıl amacı simgeleyen edim yükümlülüğüdür¹⁸. Yan edim yükümlülüğü ise asli edim yükümlülüğüyle beraber sözleşmenin içeriğini oluşturmakla birlikte önem itibarıyla ikinci derecede olan ve bu bakımdan asli edime bağımlı yükümlülüktür. Asli edim yükümlülüğü sözleşme kapsamındaki “asıl borcu”, yan edim yükümlülüğü ise “yan borcu” ifade etmektedir¹⁹. Asli edim yükümlülüğü, sözleşmenin birinci derecedeki içeriğini oluşturmakta olup yan edim yükümlülüğünden bağımsız olarak doğrudan, ifası dava edilebilen yükümlülüktür. Bu nedenle asli edim yükümlülüğü borçlu bakımından borcun tam karşılığını, alacaklının ise alacak hakkının nedenini oluşturmaktadır. Yan edim yükümlülüğü ise asli edime bağlı olup sözleşmenin tipini belirlemeyen, ikinci derecede bir niteliği ve amacı haiz olan edim yükümlülüğüdür²⁰. İfaya yardımcı yan yükümlülükler, asli edimin sözleşmenin amacına uygun olarak tam

17 Yasin Köse, “Avukatın Aydınlatma Yükümlülüğü”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Sayı 45, Yıl 2021, ss. 29-52, s. 31; Çetin/Ateş, s. 58.

18 Andreas Furrer/Markus Muller-Chen/Bilgehan Çetiner, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2021, 1. Baskı, s.25; Murat Doğan/Gökhan Şahan/İsmail Atamulu, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yayınevi, Ankara 2023, 3. Baskı, s. 78.

19 Fikret Eren/Ünsal Dönmez, Eren Borçlar Hukuku Şerhi, Yetkin Yayınları, Ankara, 2022, 1. Cilt, s. 45-49; Doğan/Şahan/Atamulu, s. 78.

20 Eren/Dönmez, s. 45-49; Doğan/Şahan/Atamulu, s. 79.

ve doğru şekilde ifasına yardımcı olmaktadır. Diğer bir ifadeyle bu yükümlülükler, asli edimin ifasına ilişkin fiillerin, alacaklının sözleşmeden beklediği menfaatine uygun şekilde gerçekleştirilmesine hizmet etmektedir. Koruyucu yan yükümlülükler ise ifa ile dolaylı olarak ilgili olan ve asıl fonksiyonu itibarıyla alacaklının mal ve şahıs varlığı değerlerinde ifa nedeniyle doğabilecek zararlardan korunması amacı taşıyan yükümlülüklerdir. Bu yükümlülüklerin edimin ifasıyla doğru-
dan bir ilgisi bulunmamaktadır²¹.

Avukat bakımından asli edim yükümlülüğü belirli bir hukuki yardımda bulunmaktır²². Avukatın müvekkiline belli bir hukuki yardımda bulunabilmesi için (diğer bir ifadeyle asli olan edim yükümlülüğünü ifa edebilmesi için) yürüttüğü kişisel veri işleme faaliyeti, asli edim yükümlülüğü niteliği taşımamaktadır. Söz konusu edimin ifa edilebilmesi için kişisel veri işlemenin zorunlu olması ve söz konusu faaliyetin borç ilişkisi ile ortaya çıkan bir yükümlülük olması nedeniyle avukatın avukatlık sözleşmesi kapsamında yürüttüğü kişisel veri işleme faaliyeti, avukatlık sözleşmesi bakımından bir yan yükümlülüktür.

Avukat, avukatlık sözleşmesi çerçevesinde müvekkiline belli bir hukuki yardımda bulunma edimini bağımsız bir biçimde yerine getirmektedir. Bu bağımsızlık kendisini kişisel veri işleme sürecinde de göstermektedir. Zira avukat, hem müvekkili tarafından sağlanan kişisel verileri hem kamu kurum ve kuruluşlarından vekâleten yetkisi dâhilinde sağladığı kişisel verileri işleyerek avukatlık sözleşmesi kapsamında asli edim yükümlülüğü olan “belli bir hukuki yardımda

21 Eren/Dönmez, s. 56-57; Doğan/Şahan/Atamulu, s. 79-81.

22 Aksu, s. 875; ‘Hukuki yardım’, hukuki konularda danışmanlık yapmak, mahkemelerde veya diğer yargı organlarında gerçek veya tüzel kişilerin haklarını talep etmek ve savunmak, adli süreçleri yürütmek ve bu süreçlere ilişkin tüm belgeleri hazırlamak şeklinde tanımlanmaktadır, bkz. Güner, s. 245.

bulunma” edimini yerine getirmektedir. Sonuç olarak; avukatlık sözleşmesinin asli edim yükümlülüğü salt kişisel veri işleme faaliyeti olmayıp belli bir hukuki yardımda bulunmaktır. Bu nedenle, avukatlık sözleşmesi bir veri işleme sözleşmesi; avukat da veri işleme sözleşmesi kapsamında veri işleyen olarak kabul edilemez.

Avukatın, müvekkilinin ve diğer üçüncü kişilerin verilerini, müvekkiline belirli bir hukuki yardımda bulunma amacıyla işlemesi, söz konusu amaç çerçevesinde gerçekleştirilen kişisel veri işleme faaliyetinin bir yan yükümlülük niteliğini haiz olduğunu göstermektedir. Bu kapsamda örneğin müvekkilin, avukat ile yaptığı sözleşme kapsamında kendisini temsilen avukatın dava açmasını talep etmesi durumunda asli edim yükümlülüğü söz konusu davanın açılması iken davanın açılabilmesi amacıyla avukatın gerçekleştireceği kişisel veri işleme faaliyeti (davanın taraflarına yönelik iletişim, kimlik vb. verilerinin işlenmesi) avukatın ifaya yardımcı yan yükümlülüğünü oluşturacaktır. Keza avukatın müvekkilini temsilen dava açmak amacıyla müvekkilinin kişisel veri niteliğini haiz verilerini işlemesi bir yan edim yükümlülüğü iken söz konusu kişisel verilerin muhafaza edilmesi bir koruyucu yan yükümlülüktür. Avukatın müvekkilinin kişisel veri niteliğini haiz verilerini muhafaza edememesi nedeniyle müvekkilinin şahıs varlığının zarara uğraması halinde yan yükümlülüğün ihlal edilmesi söz konusu olacaktır. Bu durumda müvekkilin, edimin ifasını talep etmek amacıyla ifa davası açmasından değil koruyucu yan yükümlülüğün ihlal edilmesi nedeniyle tazminat davası açmasından söz edilecektir.

Kişisel veri işleme faaliyetinin asli edim yükümlülüğü niteliğinde olduğu kişisel veri işleme sözleşmesi²³ 6698 sayılı Kanunda

23 Miray Özer Deniz, “Kişisel Verilerin İşlenmesi Sözleşmesinin Türleri ve Hukuki Nitelikleri”, Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 6, Sayı 1, Yıl 2023, ss. 97-114, s. 100.

tanımlanmamış olmakla birlikte bu sözleşmenin veri sorumlusu ile veri işleyen arasındaki sözleşme ilişkisini ifade edecek şekilde kullanıldığını söylemek mümkündür²⁴. Kişisel veri işleme sözleşmesi, veri işleyenin veri sorumlusunun talimatlarına uygun olarak kişisel veri işlemeyi; veri sorumlusunun ise bunun karşılığında ücret ödemeyi taahhüt ettiği sözleşme olarak tanımlanmaktadır²⁵.

Genel Veri Koruma Tüzüğü'nün (**GVKT**) 28'inci maddesinde kişisel veri işleme sözleşmesinin, veri işleyeni bağlayan, kişisel veri işleme faaliyetinin konusunu, süresini, kişisel veri işleme faaliyetinin tabiatını, amacını, kişisel veri kategorilerini, ilgili kişi kategorilerini, veri sorumlusunun yükümlülük ile haklarını içeren sözleşme veya diğer hukuki işlem olduğu ifade edilmektedir²⁶. Avukatlık sözleşmesinin aksine kişisel veri işleme sözleşmesinde, veri işleyenin asli edim yükümlülüğü kişisel verinin işlenmesi faaliyetidir. Ayrıca bu sözleşme uyarınca veri işleyen “kişisel veri işleme faaliyetini” değil “kişisel veri işleme faaliyetinin sonucunu” taahhüt etmektedir. Söz konusu veri işleme faaliyeti ise kişisel veri üzerinde icra edilen tüm işlemleri (elde etme, imha etme, depolama vb.) kapsamaktadır²⁷.

Sonuç olarak avukatın, avukatlık sözleşmesi kapsamındaki asli edim yükümlülüğü “belli bir hukuki yardımda bulunma”, ifaya yardımcı yan

24 Kişisel Verileri Koruma Kurumu, “Kişisel Verilerin Korunması Kanununa İlişkin Uygulama Rehberi”, s. 53, Erişim Adresi: <https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/MTY5MjZiZWNiNjQ3N2I.pdf>, Erişim Tarihi: 29.06.2026. (**Uygulama Rehberi**)

25 Gamze Turan Başara, “Kişisel Veri İşleme Sözleşmesi”, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Sayı 16, Yıl 2020, ss. 57-90, s. 58.

26 Hüseyin Murat Develioğlu, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile Karşılaştırmalı Olarak Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü Uyarınca Kişisel Verilerin Korunması Hukuku, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2017, s. 218.

27 Turan Başara, s. 59.

yükümlülüğü “belli bir hukuki yardımda bulunurken kişisel veri işleme faaliyeti gerçekleştirmesi”, koruyucu yan yükümlülüğü ise “elde edilen kişisel verilerin hukuka uygun olarak işlenmesi ve korunması”dır. Bu nedenle avukatlık sözleşmesi kapsamında gerçekleştirilen faaliyetler, avukatlık sözleşmesini bir “kişisel veri işleme sözleşmesi”ne dönüştürmediği gibi avukat ise yalnızca bu sebep ile veri işleyen niteliğini haiz olamayacaktır.

A. Avukatların 6698 sayılı Kanun Kapsamındaki Niteliği

6698 sayılı Kanunun “Tanımlar” başlıklı 3’üncü maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde veri sorumlusu, “kişisel verilerin işleme amaçlarını ve vasıtalarını belirleyen, veri kayıt sisteminin kurulmasından ve yönetilmesinden sorumlu olan gerçek veya tüzel kişi” olarak tanımlanmıştır. Buna göre veri sorumlusu gerçek bir kişi olabileceği gibi kamu ve özel hukuk tüzel kişisi de olabilir.

Mezkûr maddenin birinci fıkrasının (ğ) bendi uyarınca veri işleyen ise “veri sorumlusunun verdiği yetkiye dayanarak onun adına kişisel verileri işleyen gerçek veya tüzel kişi” olarak tanımlanmıştır. Bu kişiler, kişisel verileri kendisine verilen talimatlar çerçevesinde işleyen, veri sorumlusunun kişisel veri işleme sözleşmesi yapmak suretiyle yetkilendirdiği ayrı gerçek veya tüzel kişilerdir²⁸. Bu nedenle veri işleyenin varlığının ancak bir veri sorumlusuna bağlı olduğunu söylemek mümkün olup bir veri sorumlusu olmaksızın veri işleyen olunamayacağı açıktır.

Veri işleyenin faaliyetleri veri işlemenin daha çok teknik kısımları ile sınırlı olup kişisel verilerin işlenmesine ilişkin kararların alınması yetkisi ise veri sorumlusuna aittir. Veri sorumlusu kişisel verilerin

²⁸ Uygulama Rehberi, s. 53.

işlenme amacını ve yöntemini belirleyen kişidir. Yani işleme faaliyetinin “neden” ve “nasıl” yapılacağı sorularının cevabını verecek kişidir.

Avrupa Veri Koruma Kurulu’nun (**EDPB**) GVKT’deki Veri Sorumlusu ve Veri İşleyen Kavramlarına İlişkin 07/2020 sayılı Rehber’inde²⁹ veri sorumlusu tanımında karar verme yetkisinin kullanılması yoluyla veri sorumlusunun kişisel veri işleme faaliyeti üzerindeki etkisine atıfta bulunmaktadır. Buna göre veri sorumlusu, işleme faaliyetine ilişkin belirli kilit unsurlara karar vermektedir. Bu nitelik kanundan kaynaklanabileceği gibi vakianın olgusal unsurlarının veya koşullarının analizinden de kaynaklanabilir. Söz konusu kişisel veri işleme faaliyetlerine bakmak ve bunları kimin belirlediğini anlamak için öncelikle “veri işleme faaliyeti neden gerçekleştirilmektedir?” ve “kişisel veri işleme faaliyetinin belirli amaç için gerçekleşmesine kim karar vermektedir?” sorularına cevap verilmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan veri sorumlusu kavramı işlevsel bir kavram olup veri sorumlusunun tespiti somut veri işleme faaliyetinin özellikleri bağlamında bir değerlendirmeye dayanmaktadır. Veri sorumlusunun belirlenmesi, belirli hukuki düzenlemelere atıfta bulunularak yapılabilir. Bunun haricinde, kişisel veri işleme faaliyetine ve bu faaliyet üzerinde belirleyici etkiye sahip olma durumuna göre de veri sorumlusu belirlenebilir.

Veri sorumlusunun hukuki düzenlemeler ile açıkça belirlenmediği durumlarda bir gerçek veya tüzel kişinin veri sorumlusu olarak tespit ve tayini ancak kişisel veri işleme faaliyetini çevreleyen fiili koşulların değerlendirilmesiyle mümkündür. Bu kapsamda, bir gerçek veya tüzel kişinin kişisel verilerin işlenmesine yönelik belirleyici etkiye

29 EDPB, “Guidelines 07/2020 on the concepts of controller and processor in the GDPR”, Version 2.1, Adopted on 07 July 2021, Erişim Adresi: https://www.edpb.europa.eu/system/files/documents/2023-10/EDPB_guidelines_202007_controllerprocessor_final_en.pdf Erişim Tarihi: 29.06.2026, s. 11.

sahip olup olmadığı konusunda bir sonuca varmak için ilgili tüm olgusal koşulların dikkate alınması gerekmektedir. Olgusal değerlendirme, bir gerçek veya tüzel kişinin veri sorumlusu olup olmadığının gerçek veya tüzel kişinin yürüttüğü işlemlerin doğası gereği değil, o gerçek veya tüzel kişinin spesifik bir bağlamdaki somut faaliyetlerinin dikkate alınarak değerlendirme yapılması anlamına gelmektedir. Başka bir ifadeyle, örneğin tüzel kişi aynı anda belirli işleme faaliyetleri için veri sorumlusu ve diğerleri için veri işleyen olarak hareket edebilecektir. Kişinin veri sorumlusu veya veri işleyen olarak nitelendirilmesinin her bir kişisel veri işleme faaliyeti açısından ayrı ayrı irdelenmesi gerekmektedir.

Avukatların mesleki faaliyetleri çerçevesinde yürüttüğü kişisel veri işleme faaliyetleri bakımından 6698 sayılı Kanun kapsamındaki niteliği ise aşağıda sayılan ihtimaller çerçevesinde değerlendirilebilir:

1. Mesleğini Bağımsız Olarak İcra Eden Avukatların 6698 Sayılı Kanun Kapsamındaki Niteliği

Avukatlık Kanununun 35'inci ve 63'üncü maddelerinde "avukatlık tekel" düzenleme altına alınmıştır. Avukatlık Kanununun 35'inci maddesinde ise yalnızca avukatlar tarafından yapılacak iş ve işlemler sayılmıştır. Avukatlık Kanununun 63'üncü maddesinde bu tür işleri, istisnai durumlar haricinde, baro levhasında kaydı bulunmayan avukatlar ile avukat sıfatına sahip olmayan kişilerin yapması yasaklanmaktadır³⁰. Her ne kadar ülkemizde, kanun ile belirlenen istisnalar saklı kalmak kaydıyla, kural olarak vekil ile temsil zorunluluğu bulunmasa da kanun koyucu, iş sahiplerinin kendilerini temsil ettirmek istediklerinde ancak profesyonel olarak bu mesleği yapan avukatlar tarafından temsil edilebileceğini hüküm altına almıştır.

30 Aksu, s. 872; Baydar Haliç, s. 9.

Avukatlık mesleği, hukukun uygulanması ve adaletin sağlanması gibi mühim bir vazifenin ifa edilmesi nedeniyle profesyonel ve uzmanlık gerektiren bir meslektir. Profesyonel olarak yapılan bu iş kapsamında, kişisel veri işleme faaliyetinin amacı ile kapsamına avukat karar vermektedir. Bu kararlar, avukatın mesleki yetkinliği, etik ilkeleri ve hukuki sorumlulukları doğrultusunda oluşur.

Örnek:

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun **(5271 sayılı Kanun)** "Müdafii görevlendirilmesi" başlıklı 150'nci maddesi uyarınca müdafii seçebilecek durumda olmadığı beyan eden şüpheli veya sanığa istemi halinde bir müdafii görevlendirileceği; müdafii bulunmayan şüpheli veya sanığa; çocuk, kendisini savunamayacak derecede malul veya sağır ve dilsiz ise istemi aranmaksızın bir müdafii görevlendirileceği; alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlardan dolayı yapılan soruşturma ve kovuşturmada istem aranmaksızın müdafii görevlendirileceği hüküm altına alınmıştır.

Şüpheli/sanığın kişisel verileri avukat tarafından öncelikle hukuki yükümlülük dahilinde işlenmekte ve ardından görevle atandığı müvekkilinin haklarının korunması ve tesisi başta olmak üzere meşru menfaat, kanunlarda öngörülme ve hukuki yükümlülük gibi işleme sebeplerine dayalı olarak işleme faaliyetleri devam etmektedir. Bu bakımdan zorunlu müdafilik görevi bağlamında gerçekleştirilen kişisel veri işleme faaliyetleri bakımından avukat veri sorumlusu niteliğini haizdir.

Örnek:

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun **(6100 sayılı Kanun)** “Adli yardım kararıyla atanan avukatın ücretinin ödenmesi” başlıklı 340’ncı maddesi uyarınca adli yardımdan yararlanan kişi için mahkemenin talebi üzerine baro tarafından avukat görevlendirilir. Avukatlık Kanununun 176’ncı maddesi uyarınca adli yardımın kapsamı, avukatlık ücretlerini ve diğer yargılama giderlerini karşılama olanağı bulunmayanlara Avukatlık Kanununda yazılı avukatlık hizmetlerinin sağlanmasıdır.

Burada kişisel veriler veri sorumlusu niteliğini haiz avukat tarafından öncelikle hukuki yükümlülük dahilinde işlenmekte ve ardından görevle atandığı müvekkilinin haklarının korunması ve tesisi başta olmak üzere meşru menfaat, kanunlarda öngörülme ve hukuki yükümlülük gibi işleme sebeplerine dayalı olarak işleme faaliyetleri devam etmektedir.

Örnek:

Müvekkilin, eşinin kendisini aldattığını tespit ettiği ve boşanma davası açmak için avukata başvurduğu durumda avukat, ilk görüşmede müvekkilin adını, soyadını, iletişim verilerini ve medeni durumunu elde etmek durumundadır. Nitekim Avukatlık Kanununun 53’üncü maddesi uyarınca avukat, iş için yaptığı görüşmelerden gerekli saydıkları ile müvekkili tarafından kendisine verilen yetki ve talimatları bir tutanakla tespit edebilecek ve tutanağın altı, görüşmede bulunanlar tarafından imzalanacaktır. Bu durumda avukat tarafından gerçekleştirilen ilk veri işleme faaliyetinin müvekkiline ait kişisel veriler olduğu söylenebilir. Öte yandan elde ettiği diğer veriler ise müvekkili tarafından müvekkilinin eşine

ait kimlik verileri (ad, soyadı vb.) gibi verilerdir. Bu tutanak, avukatın söz konusu verilere müvekkili kanalıyla eriştiğini ispat işlevi de görecektir.

Daha sonra avukat, müvekkilinin eşi tarafından aldatıldığı iddiasını kanıtlamak için müvekkilden mesajlar, elektronik postalar ve fotoğraflar gibi delilleri elde edecektir. Söz konusu delillerin kimliği belirlenebilir veya belirli bir gerçek kişiye ait olması durumunda bu faaliyet, 6698 sayılı Kanun uyarınca bir kişisel veri işleme faaliyeti teşkil edecektir. Avukat söz konusu delilleri inceleyecek ve dava dilekçesini hazırlarken kullanacaktır. Avukat mezkûr verileri avukatlar için tasarlanmış yazılımlar aracılığıyla dava ve icra dosyalarını dijital ortamda takip etme amacıyla depolayabileceği gibi fiziki olarak da (kilitli dolaplar, arşiv odaları vb.) depolayabilecektir. Avukatlar müvekkillerinin iş ve işlemlerini takip ederken elde ettiği verileri belli ölçütlere göre (işin niteliği, işin tarihi – yıl veya ay – vb.) yapılandırarak işlemekte ve bir veri kayıt sistemi oluşturmaktadır. Bu sebeple avukat, kişisel veri işleme faaliyetinin amacını (söz konusu örnek kapsamında boşanma davasına sunulacak kişisel veri içeren belge ve bilgilerin belirlenmesi gibi) ve vasıtalarını belirlemektedir. Bu çerçevede mesleğini bağımsız olarak icra eden avukatlar, mesleki faaliyetleri sırasında gerek müvekkillerinin gerekse üçüncü şahısların kişisel verilerinin işlenmesi bakımından veri sorumlusu vasfını haizdir³¹.

31 Bkz. Cüneyt Pekmez, "Overview of the Definitions of Data Controller and Data Processor within the Scope of The Turkish Code of Personal Data Protection (TCDP)", Annales de la Faculté de Droit d'Istanbul, Sayı 67, Yıl 2018, ss. 59-71, s. 64.

Avukat, iş sahibi müvekkilinin talimatları ile kural olarak bağlı olmakla birlikte avukatın bağımsız olması ve kamu hizmeti ifa etmesi nedeniyle talimat almaksızın yapacağı iş ve işlemler de bulunmaktadır. Bu nedenle avukatın, müvekkilinin hukuka ve ahlaka aykırı talimatlarına uygun davranma yükümlülüğü yoktur. Böyle bir talimat karşısında avukatın talimatın dışında hareket etmesi gerekir. Diğer taraftan müvekkilin her talimatına uymak avukatlık mesleğinin bağımsızlık niteliği karşısında olanaksız olduğundan avukat, avukatlık sözleşmesindeki amaçlara ulaşabilmek için gerçekleştireceği iş ve işlemleri kendi seçimleri doğrultusunda şekillendirecektir³².

Sonuç olarak; avukatın kendisine verilen işi talimatlara uygun şekilde yerine getirme yükümlülüğü, tek başına onun veri işleyen olduğunu göstermez. Nitekim müvekkilin talimat verme yetkisi bulunsa da talimatın amaca uygun olup olmadığını avukat değerlendirecektir³³. Verilen bu talimat kapsamında da hangi verilerin ne tür amaçlarla işlenmesinin mümkün olduğunun tespiti ve tayini son tahlilde avukata ait olduğu için avukatın kural olarak veri sorumlusu sıfatına sahip olduğunun kabulü gerekmektedir. Bu bağlamda, müvekkilin avukatına verdiği talimat, kişisel verilerin avukat tarafından işlenmesi amacıyla değil, müvekkilin çıkarlarının yargı makamı nezdinde temsil edilmesi yahut belli bir hukuki menfaatinin sağlanması amacıyla zorunludur. Kişisel verilerin işlenmesi, avukat tarafından müvekkilden bağımsız olarak tamamen (veya kısmen) belirlenen bir yardımcı işlev olduğundan, avukatların yürüttüğü kişisel veri işleme faaliyeti bir veri işleyen tarafından yürütülen veri işleme faaliyeti olarak kavramsallaştırılmayacaktır.

32 Baydar Haliç, s. 16-17.

33 Baydar Haliç, s. 17.

Avukatlar, mesleki faaliyetlerini icra ederken gerçekleştirdikleri kişisel veri işleme faaliyetleri bakımından gerek yürürlükteki ulusal mevzuat gerekse karşılaştırmalı hukukta veri sorumlusu olarak kabul edilmektedir³⁴.

34 Avukatlar, Avrupa Birliği mevzuatı bakımından veri sorumlusu olarak kabul edilmektedir. Bu bağlamda EDPB'nin "GVKT'deki Veri Sorumlusu ve Veri İşleyen Kavramlarına İlişkin 07/2020 sayılı Rehber"inde avukatın görevini yerine getirmek için davayla ilgili kişisel verileri işlemesinin gerektiği, kişisel verilerin işlenmesinin avukatın müvekkili mahkemede temsil etme yetkisinden kaynaklandığı, burada özellikle kişisel veri işlemenin amaçlanmadığı, avukatın hangi bilgilerin ne şekilde kullanılacağına karar vermede bağımsız olarak hareket ettiği ve müvekkilin, avukatın kişisel veri işlemesine yönelik bir talimatının bulunmadığı, avukatın, müvekkiline karşı görevini yerine getirebilmek amacıyla gerçekleştirdiği kişisel veri işleme faaliyeti bakımından veri sorumlusu olarak kabul edildiği ifade edilmektedir. Bakınız: EDPB, "Guidelines 07/2020 on the concepts of controller and processor in the GDPR", Version 2.1, s. 12. Diğer yandan Birleşik Krallık hukukunda da avukat kural olarak veri sorumlusu olarak kabul edilmektedir. Bu bağlamda Birleşik Krallık Bilgi Komisyonu Ofisi (United Kingdom Information Commissioner's Office) tarafından veri sorumlusunun, bir şirket veya başka bir tüzel kişilik (örneğin anonim ortaklık) veya bir birey (örneğin, tek başına çalışan bir kişi, anonim olmayan bir ortaklığın ortağı veya serbest meslek sahibi, örneğin bir avukat – barrister) olabileceği; bağımsız (serbest çalışan) bir avukatın (barrister), veri sorumlusu sıfatını haiz olması nedeniyle veri koruma ücreti (data protection fee) ödeme yükümlülüğü bulunduğu ve avukatların (solicitor), mesleki faaliyetlerini yerine getirirken hukuki hizmet sunma amacıyla kişisel veri işlediği, bu kapsamda, müvekkil tarafından sağlanan bilgileri kullandığı, verilen talimatların gereği gibi yerine getirilebilmesi için gerekli olan ilave bilgileri de topladığı ve değerlendirdiği, müvekkiline ait kişisel verilerin hangi amaçlarla ve hangi yöntemlerle işleneceğine avukat karar verdiği için bu verilerin işlenmesi bakımından veri sorumlusu sıfatını haiz olduğu; dolayısıyla, müvekkil talimatları çerçevesinde işlenen kişisel veriler yönünden veri sorumlularına öngörülen yükümlülüklerle tabi olacağı ve buna bağlı olarak veri koruma ücretini ödeme yükümlülüğünün doğacağı ifade edilmektedir. United Kingdom Information Commissioner's Office, "What are 'controllers' and 'processors'?" Erişim Adresi: <https://ico.org.uk/for-organisations/uk-gdpr-guidance-and-resources/controllers-and-processors/controllers-and-processors/what-are-controllers-and-processors/> Erişim Tarihi: 29.06.2026; United Kingdom Information Commissioner's Office, "Paying a data protection fee – professional, scientific and technical activities sector", Erişim Adresi: <https://ico.org.uk/for-organisations/data-protection-fee/paying-a-data-protection-fee-what-do-you-need-to-know/professional-scientific-and-technical-activities-sector> Erişim Tarihi:

Daha önce vurgulandığı üzere, avukatın avukatlık sözleşmesi kapsamındaki asli edim yükümlülüğü “belirli bir hukuki yardımda bulunma”

29.06.2026. (Barrister ve solicitor arasındaki farklılığa yönelik bkz. C. J. Hamson, “İngiltere’de Avukatlık Mesleği”, Çeviren: Münici Kapanı, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, Cilt: 6, Sayı: 1, 1951, s. 4.; İngiltere’de avukatlar daha çok hukuk firması yapılanmaları şeklinde meslek icra etmekte olup “avukat” terimi yerine hukuk danışmanı anlamına gelen “solicitor” ve “barrister” unvanları kullanılmaktadır. Türkçede her iki terimin karşılığı avukat olsa da İngiltere’de Baro kurallarına göre bir barrister doğrudan doğruya halktan birisi tarafından kendisine getirilen davayı üzerine alamaz. Dava barrister’a mutlaka bir solicitor tarafından tevdi edilmelidir. Solicitor avukatlık mesleğinin ikinci sınıfını teşkil eden hukukçudur. Yüksek mahkemelerde temsile yetkisi yoktur. Yüksek mahkemelerde temsile ancak barrister yetkilidir. Solicitor ise alt mahkemelerde görülen bir davayı üst mahkemeye götürmesi için barrister ile anlaşır.) Benzer şekilde Birleşik Krallık Baro Yönetim Kurulu (United Kingdom the General Council of the Bar) tarafından İngiltere ve Galler’de faaliyet gösteren bağımsız avukatlar (barristers) ile onların bağlı bulunduğu chambers (avukatlık bürosu yapılanması/ yönetim hizmetleri şirketi) arasındaki kişisel veri işleme ilişkisini düzenlemek üzere hazırlanmış örnek veri sorumlusu–veri işleyen sözleşmesi; mesleğini bağımsız olarak icra eden barrister’lar ile onların yanında kısa süreli gözlem veya staj amacıyla bulunan stajyer avukatlar ve öğrenciler arasındaki kişisel veri işleme ilişkisini düzenlemek üzere hazırlanmış örnek bir veri sorumlusu–veri işleyen sözleşmesi ve aynı şekilde mesleğini bağımsız olarak icra eden barrister’lar ile zorunlu/resmî mesleki staj sürecindeki barrister adayı (pupil) ile zorunlu olmayan, gönüllü nitelikte yardımcı/stajyer konumundaki kişi (devil) arasındaki kişisel veri işleme ilişkisini düzenlemek üzere hazırlanmış örnek bir veri sorumlusu–veri işleyen sözleşmesi düzenlenerek Birleşik Krallık Baro Yönetim Kurulu sayfasında yayımlanmıştır. Anılan sözleşmelere ilişkin bakınız: <https://www.barcouncilethics.co.uk/documents/controller-processor-agreements-under-the-gdpr/>, Erişim Tarihi: 29.06.2026. Benzer şekilde Almanya’da Ulusal Veri Koruma Komiserleri Konseyi (Datenschutzkonferenz-Konferenz der unabhängigen Datenschutzaufsichtsbehörden des Bundes und der Länder) (National Council of Data Protection Commissioners) (“DSK”) tarafından avukatların müvekkillerinin kişisel verilerini işlerken veri sorumlusu olarak hareket ettikleri belirtilmiştir. DSK tarafından GVKT’nin 28’inci maddesi kapsamında yapılan değerlendirmede, kişisel verilere ilişkin işleme faaliyetinin yasal dayanağının GVKT’nin 6’ncı maddesi olduğu ve üçüncü taraf uzman hizmetlerinden birini sunan avukatların da veri sorumlusu olduğu belirtilmiştir. Bakınız: DSK, “Datenschutzkonferenz, Kurzpapier Nr. 13, Auftragsverarbeitung, Art. 28 DS-GVO (16 January 2018)”, s. 4, Erişim Adresi: https://www.datenschutzkonferenz-online.de/media/kp/dsk_kpnr_13.pdf, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

olup bu yükümlülüğü yerine getirirken yürüttüğü kişisel veri işleme faaliyeti ancak bir yan edim yükümlülüğü yahut bir yan yükümlülük olarak değerlendirilebilecektir. Bu nedenle avukatın veri sorumlusu olup olmadığı hususunda değerlendirme yapılırken avukat tarafından yürütülen kişisel veri işleme faaliyetinin müvekkil ile avukat arasındaki ilişki bakımından asli bir edim yükümlülüğü olup olmadığının dikkate alınması gerekmektedir.

Avukatın müvekkili adına hukuk sınırları içinde ve müvekkilinin talimatları altında hareket etmesi, avukatın mesleğini icra etmesi sırasında bağımsız statüsüne engel değildir. Bununla birlikte, bu durum avukatın kişisel verileri bir veri işleyen olarak işleyemeyeceği anlamına gelmemektedir³⁵. Kural olarak avukat; bağımsızlık niteliğinin ağır basması, veri işleme amaç ve araçlarını belirlemesi ve veri sorumlusuna ait diğer hak ve yetkilerini kullanması sonucu veri sorumlusu kabul edilmektedir. Ancak avukatın bazı durumlarda veri işleyen olarak kabul edilmesi mümkündür.

Müvekkili tarafından müvekkili adına kişisel verileri işlemesi için açık, ayrıntılı ve özel talimatlar verildiği bir durumda avukatın, veri işleyen olarak kabul edilebilmesi mümkündür. Avukat, bir müvekkili için kişisel verileri işliyorsaa ve ilgili kişisel verilerin amaçları (neden) ve işleme araçları (nasıl) üzerinde hiçbir kontrole sahip değilse veri işleyen sıfatını haiz olabileceği değerlendirilebilir.

35 Slovenská advokátska komora (SAK) [Slovak Bar Association], “Kódex správania pre spracúvanie osobných údajov advokátmi podľa všeobecného nariadenia o ochrane údajov (GDPR)”, 4 Aralık 2018. Resmî Slovakça nüsha için bkz. Úrad na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky, https://dataprotection.gov.sk/files/approved-codes/kodex_spravania_sak.pdf; İngilizce çeviriyi de içeren Slovakça-İngilizce nüsha için bkz. Slovenská advokátska komora, <https://www.sak.sk/wp-content/uploads/2026/06/2019-02-07-kodex-pre-spracuvanie-osobnych-udajov-sk-en.pdf> Erişim Tarihi: 28.07.2026, İngilizce metin, s. 6.

Kurulun 09.02.2021 tarihli ve 2021/115 sayılı kararında³⁶ avukatların veri işleyen olabileceğine değinilmektedir. Söz konusu Kurul kararında:

“Avukatın ise Avukatlık Kanunundan kaynaklanan yükümlülükleri ve yürütmekte olduğu icra işlemleri bakımından İcra İflas Kanunu ve ikincil mevzuat düzenlemelerinden kaynaklanan hukuki yükümlülüklerini yerine getirmek amacıyla Bankanın verdiği talimatlar çerçevesinde onun adına kişisel verileri işlediği ve somut olayda veri işleyen sıfatını haiz olduğu,”

ifadelerine yer verilmiştir.

*

Kurulun 27.04.2021 tarihli ve 2021/424 sayılı kararında³⁷:

Bir bankanın, varlık yönetim şirketinin ve üç farklı avukatın borçlu olmayan ilgili kişinin kişisel verisini işleyerek icra takibi başlattıkları iddiasına ilişkin olarak yapılan inceleme sonucunda Kurul tarafından, avukatların veri sorumlusu sıfatını haiz olmadıkları değerlendirilerek haklarında Kanun kapsamında tesis edilecek idarî bir işlemin bulunmadığına

karar verilmiştir.

36 Kurulun 09.02.2021 tarihli ve 2021/115 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/Icerik/6928/2021-115>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

37 Kurulun 27.04.2021 tarihli ve 2021/424 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/Icerik/7114/2021-424>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Kurulun 19.01.2023 tarihli ve 2023/78 sayılı kararında³⁸:

Veri sorumlusu tarafından verilen talimat çerçevesinde borcun tahsili amacıyla ilgili kişiye ilişkin olduğu belirtilen telefon numaralarına bir adet kısa mesaj gönderen ve sınırlı yetkisi çerçevesinde söz konusu numaralara ilişkin doğrulama imkânı olmayan avukatlık ortaklığı, “veri işleyen”

olarak kabul edilmiştir.

Sonuç olarak Avukatlık Kanunu gereğince kamu hizmetini bağımsız olarak yerine getiren ve bu Kanun kapsamında faaliyette bulunan avukatların gerek mer’i mevzuatın yorumlanması gerek kişisel verilerin korunması konusunda yetkili kurum ve kuruluşların görüşleri ile bu husustaki uluslararası uygulamaya yönelik gerçekleştirilen araştırmaların neticesinde işlemekte oldukları kişisel veriler bakımından 6698 sayılı Kanun kapsamındaki statülerinin kural olarak veri sorumlusu olduğu değerlendirilmektedir.

2. Aynı Büroda Birlikte Çalışan Avukatların ve Avukatlık Ortaklıklarının 6698 sayılı Kanun Kapsamındaki Niteliği

Avukatlık mesleği bakımından önem arz eden diğer bir husus; aynı büroda birlikte çalışan avukatların ve avukatlık ortaklıklarının hukuki statüsü olup bu durum, Avukatlık Kanununun 44’üncü maddesinde düzenlenmiştir. Söz konusu madde uyarınca avukatlar, mesleki çalışmalarını aynı büroda birlikte veya avukatlık ortaklığı şeklinde de yürütebilirler.

38 Kurulun 19.01.2023 tarihli ve 2023/78 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/7596/2023-78>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

a. Aynı Büroda Birlikte Çalışan Avukatların Durumu

Avukatlık Kanununun 44'üncü maddesi gereği birlikte çalışma, aynı ilde kurulu barolardan herhangi birine kayıtlı olan birden fazla avukatın mesleki çalışmalarını ortak bir büroda yürütmesi anlamına gelir. Bu birliktelik tüzel kişilik teşkil etmez ve yürütülen işler ticari nitelik taşımaz. Birlikte çalışan avukatlardan biri ya da birkaçının ad ve/veya soyadlarının yanında "Avukatlık Bürosu" ibaresinin kullanılması zorunludur. Karşılıklı yükümlülük ve hakların belirlenmesi, gider ve gelirlerin paylaşılması, büro yönetiminin ve birlikteliğin sona erme koşullarının belirlenmesi birlikte çalışan avukatlar tarafından yapılır ve bu durum kayıtlı olunan baroya yazılı olarak bildirilir.

Öğretide³⁹, Avukatlık Kanununun 44'üncü maddesinde düzenlenen ve tüzel kişiliği bulunmayan aynı büroda birlikte çalışma sisteminin adi ortaklık niteliğini haiz olduğu ifade edilmektedir. Nitekim adi ortaklık kanuna ve ahlaka aykırı olmayan her türlü amaç için kurulabilmekte olup avukatlık mesleğinin icrası için de kurulabilmektedir. Adi ortaklıkta, ortaklar üçüncü kişilere karşı müteselsilen ve sınırsız olarak sorumludur. Sorumluluk ise adi ortaklığın tüzel kişiliğinin olmaması nedeniyle ortaklığa değil birinci derecede ortaklara aittir. Ancak sorumluluğa dair bu esasın, kişisel veri işleme faaliyetleri bakımından doğrudan tüm ortakları üçüncü şahısların karşısında müteselsilen sorumlu kılmayacağı düşünülmektedir. Nitekim uygulamada aynı büroda çalışan ortakların müvekkil portföyünün büyük ölçüde birbirinden farklı olduğu görülmektedir.

39 İbrahim Arslan/Mücahit Ünal, "Avukatlık Ortaklığının Diğer Ortaklık Türleri ile Karşılaştırılması ve Hukuki Niteliği", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 16, Sayı 1, Yıl 2008, ss. 47-69, s. 63-64.

Örnek:

“A ve B Avukatlık Bürosu” adı altında faaliyette bulunan Avukat A ve Avukat B’nin mesleki çalışmalarını ortak büroda yürütmeleri, mesleki çalışmaları sırasında yürüttükleri kişisel veri işleme faaliyetleri bakımından ortak hareket ettiklerini göstermeyecektir. Nitekim Avukat A’nın müvekkilleri, Avukat B’nin müvekkillerinden tamamen farklı olabilecektir. Bu durumda Avukat A, müvekkili C ile arasındaki avukatlık sözleşmesi kapsamında hukuki yardımda bulunurken gerçekleştirdiği kişisel veri işleme faaliyetleri bakımından bağımsız gerçek kişi veri sorumlusu olarak 6698 sayılı Kanun kapsamındaki yükümlülüklerini yerine getirmek zorundadır.

b. Avukatlık Ortaklıklarının Durumu

4667 sayılı Kanunla tesis edilen avukatlık ortaklığı, Avukatlık Kanunu’nun 44’üncü maddesi uyarınca aynı ilde kurulu barolardan herhangi birine kayıtlı birden fazla avukatın mezkûr Kanuna göre mesleklerini sürdürmek için ihdas edilen tüzel kişiliği ifade etmektedir. Yüksek giderlerin paylaşılması amacı, çeşitli hukuk dallarında uzmanlaşma ve avukatların birlikte çalışma düşüncesi mesleğin birden çok avukat tarafından “avukatlık ortaklığı” şeklinde icra edilmesi fikrini ortaya çıkarmıştır. Avukatlık ortaklığının çalışması meslek çalışması olup ticari sayılmamaktadır⁴⁰. Görüleceği üzere aynı büroda birlikte çalışan avukatların durumundan farklı olarak avukatlık ortaklığında, ortaklığın avukatlardan bağımsız olarak kişiliği bulunmaktadır. 25.11.2001 tarihli ve 24594 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türkiye Barolar Birliği Avukatlık Ortaklığı Yönetmeliğinin **(Avukatlık Ortaklığı Yönetmeliği)** 9’uncu maddesine göre avukatlık ortaklığı, Baro Avukatlık Ortaklığı Siciline yazılmakla birlikte tüzel kişilik kazanmaktadır.

⁴⁰ Arslan/Ünal, s. 48; Baydar Haliç, s. 54.

Avukatlık ortaklığının unvanı, bir yahut birkaç ortağın adları ve/veya soyadlarına “Avukatlık Ortaklığı” ibaresi ilave edilerek belirlenmekte olup vekâletname, ortaklık namına düzenlenmektedir. Ortaklık, davayı veya işi yürütecek avukatlara yetki belgesi verebilmektedir.

Avukatlık Ortaklığı Yönetmeliğinin tamamı dikkate alınarak yapılan bir tanıma göre avukatlık ortaklığı, “aynı baroya kaydolun birinden fazla avukatın, aralarında imzaladıkları bir sözleşme ile ticari olmayan meslek çalışmalarını ortak bir unvan altında ve ortaklarının müştereken ve sınırsız şekilde sorumlu olduğu, bir tüzel kişilik altında sürdürmeleridir”⁴¹. Uygulamada birliğin sağlanabilmesi amacıyla ise TBB tarafından hazırlanarak yayımlanan Avukatlık Ortaklığı Tip Ana Sözleşmesi ile avukatlık ortaklığına ilişkin ayrıntılar düzenlenmiştir.

Avukatlık Kanununun 44’üncü maddesine göre avukatlık ortaklığı, ortaklarının ve istihdam ettiği avukatların ortaklık ile ilgili her çeşit eylem, işlem ve borçları nedeniyle istihdam edilen avukatlar ile beraber müteselsilen ve müştereken sınırsız surette sorumlu olacaktır. Avukatlık ortaklığı sözleşmesine Kanunun bu sarıh düzenlemesine aykırılık teşkil edecek surette sadece kusuru mevcut avukatlık ortaklığı pay sahibinin sorumlu olacağına dair hüküm konulamayacaktır⁴². Ancak avukatlık ortaklığı, ortaklığın alacaklılarına karşı birinci derecede sorumlu iken ortaklar ikinci derecede ve ancak ortaklıkla birlikte sınırsız ve müteselsilen sorumludur⁴³.

Görüleceği üzere avukatlık ortaklıklarının durumu bağımsız olarak avukatlık mesleğini icra eden avukat ile aynı büroda birlikte çalışan avukatların durumundan farklıdır. Nitekim avukatlık ortaklığının bulunması durumunda gerçek kişi avukatların haricinde ayrı bir tüzel kişi yer almaktadır.

41 Arslan/Ünal, s. 54.

42 Baydar Haliç, s. 56.

43 Baydar Haliç, s. 56.

Örnek:

ABC Avukatlık Ortaklığına çıkarılan bir vekaletname kapsamında müvekkili temsilen açılacak bir dava için veri elde edilmesi faaliyeti bakımından ABC Avukatlık Ortaklığı veri sorumlusu vasfını haiz olacaktır. Bu durumda ABC Avukatlık Ortaklığı bünyesinde yer alan avukatların ayrı ayrı veri sorumlusu olmasından bahsedilemeyecektir. Nitekim söz konusu kişisel veri işleme faaliyetleri avukatlık ortaklığı adına gerçekleştirilmektedir.

Kurulun 22.03.2023 tarihli ve 2023/437 sayılı kararında⁴⁴ da yer alan;

“...Her ne kadar avukatlık ortaklığı ile şirket arasındaki sözleşmede avukatlık ortaklığının “veri işleyen” statüsünü haiz olduğu öngörülmüş olsa da şirket tarafından kendisine aktarılan kişisel veriler üzerinde gerçekleştirilecek işleme faaliyetlerini yönettiğinin görüldüğü, bu itibarla, avukatlık faaliyetleri çerçevesinde avukatlık ortaklığının kişisel veri işleme faaliyetleri bakımından serbestçe karar verme yetkisine sahip olduğu, ilgili kişinin şikâyetine konu kişisel verilerinin işlenme amaç ve vasıtalarını belirlediği ve veri sorumlusu olarak kabul edilmesi gerektiği, ...”

ifadesinden anlaşılabacağı üzere avukatlık ortaklığı söz konusu veri işleme faaliyeti bakımından veri sorumlusu niteliğini haizdir.

⁴⁴ Kurulun 22.03.2023 tarihli ve 2023/437 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/icerik/7600/2023-437>, Erişim Tarihi: 29.06.2026. Aynı yönde bkz. Kurulun 19.01.2023 tarihli ve 2023/78 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/icerik/7596/2023-78>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

3. Tevkil Olunan Avukatların 6698 sayılı Kanun Kapsamındaki Niteliği

6098 sayılı Kanunun 506'ncı maddesinde düzenlenen vekilin, vekâlet borcunu bizzat ifa etmekle yükümlü olmasından hareketle avukat da kural olarak üstlendiği işi bizzat yerine getirmek zorundadır⁴⁵. Ancak 4667 sayılı Kanunun 36'ncı maddesi ile Avukatlık Kanununun 56'ncı maddesine ek fıkra getirilmiş ve avukatların veya avukatlık ortaklığının başkasını tevkil etme yetkisini haiz oldukları bütün vekâletname-lerini kapsayacak şekilde bir başka avukata veya avukatlık ortaklığına vekâletname yerine geçen yetki belgesi verebileceği ve bu yetki belgesinin de vekâletname niteliğinde olduğu hüküm altına alınmıştır. Bu şekilde verilen yetki belgesi ile avukatların başka bir avukatı tevkil edebilmesi için noter işlemine gerek bulunmamaktadır⁴⁶.

Tevkil etme esasında, “vekillik verme diğer bir ifadeyle bir kimseyi vekil olarak atama”dır. Vekil tarafından vekâlet akdinin kendisine yüklediği ve bizzat ifa edilmesi gereken edimlerin tamamını yahut bir kısmını bağımsız olarak yerine getirmesi için tevkil ettiği kimseye “tevikil olunan”, tevkil eden vekile ise “tevikil eden” denilmektedir⁴⁷.

Avukatlık Kanununun 171'inci maddesi gereği avukata verilen vekâletnamede başkasını tevkile yetkili olduğu hususu yer almakta ise yazılı sözleşmede aksine açık bir hüküm olmadıkça avukat, söz konusu işi başka bir avukatla birlikte takip edebileceği gibi başka bir avukata vererek de takip ettirebilecektir. 6098 sayılı Kanunda düzenlenen tevkil hususundan farklı olarak Avukatlık Kanununun 56 ve 171'inci maddeleri uyarınca tevkil olunan ancak bir avukat veya avukatlık ortaklığı olabilecektir⁴⁸.

45 Recep Akcan, “Vekilin Başkasını Tevkil Etme Yetkisi”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 9, Sayı 3-4, Yıl 2001, ss. 7-27, s. 7.

46 Akcan, s. 12-13.

47 Akcan, s. 9-10.

48 Akcan, s. 14-15.

Avukatlık Kanununun 171'inci maddesi uyarınca tevkil eden avukatın müvekkile karşı sorumluluğu devam etmekte olup tevkil eden avukat, birlikte takip ettiği veya işi tamamen devrettiği avukatların kusurlarından ve meydana getirdikleri zarardan dolayı müvekkile yönelik hem bireysel olarak hem tevkil olunan avukatla birlikte müteselsilen ve müştereken yükümlü olacaktır. Buna karşın tevkil olunan avukat ile tevkil eden avukatın müvekkilin işini birlikte takip etmeleri durumunda tevkil olunan avukat, müvekkilden ayrı bir ücret isteyemeyecektir⁴⁹.

Uygulamada tevkil yetkisi genellikle avukatın baroya kayıtlı olduğu ilde olup da katılamayacağı veya il dışında bulunmasını gerektiren duruşma, haciz, keşif gibi işler bakımından ilgili işlerin bulunduğu ilde bulunan avukatların tevkil olunması ve bu yolla müvekkilin iş ve işlemlerinin ifası amacıyla kullanılmaktadır.

6698 sayılı Kanun bakımından, karşılaştırmalı hukuktaki değerlendirmelere paralel şekilde⁵⁰, tevkil eden avukat ile tevkil olunan avukat

49 Akcan, s. 24.

50 Slovak Cumhuriyeti Kişisel Veri Koruma Ofisi tarafından da yetkilendiren avukat ile tevkil ile yetkilendirilen avukat arasındaki ilişki, GVKT'nin 29'uncu maddesinde düzenlenen, yetki veren avukatın veri sorumlusu, tevkil edilen avukatın ise yetki veren avukatın talimatı altında hareket eden kişi olduğu ilişki olarak nitelendirilebileceği ifade edilmiştir. Tevkil olunan avukat, verilere erişme imkânının olduğu kişisel verileri, AB veya Üye Devlet yasaları uyarınca işleme faaliyetlerinin gerekli olduğu durumlar dışında, yalnızca veri sorumlusunun talimatları doğrultusunda işleyebilecektir. Ayrıca tevkil ile yetkilendirilen avukatlar, GVKT'nin 26'ncı maddesine göre kendisini yetkilendiren avukat ile ortak veri sorumlusu olacağı yönünde anlaşma yapabilir. Böyle bir anlaşma yapılması durumunda ise yetkilendiren avukat ile tevkil edilen avukat GVKT kapsamındaki yükümlülüklerin aralarında nasıl paylaşıldığını belirlemek zorundadırlar. Avukatlar aralarında ortak veri sorumluluğuna ilişkin düzenleme yapmazlarsa GVKT'nin 29'uncu maddesi geçerli olacak ve ilgililerin taleplerini yerine getirmekten tevkil eden avukat sorumlu olacaktır. Tevkil olunan avukat, söz konusu ikame ile ilgili olarak ilgililerin talepleri doğrultusunda tevkil eden avukata makul her türlü

arasındaki ilişkinin veri sorumlusu – veri işleyen ilişkisi olduğu değerlendirilmektedir. Bu bağlamda örneğin tevkil eden avukatın bir duruşmaya/hacze/keşfe katılım sağlanması bakımından tevkil olunan bir avukat, kendisine yetki veren avukatın talimatları çerçevesinde hareket etmekle yükümlüdür. Bu çerçevede örneğin söz konusu işe ilişkin olarak tevkil olunan avukat ile paylaşılan kişisel veriler ancak tevkil eden avukat tarafından belirtilen amaç ve kapsamda işlenebilecek olup kişisel veri işlemenin vasıtalarını da tevkil eden avukat belirlemektedir. Diğer yandan önemle belirtmek gerekir ki tevkil eden avukat ile tevkil olunan avukat arasındaki ilişkinin değerlendirilmesinde somut olayın koşulları da önem arz edecektir.

Örnek:

Ankara Barosuna kayıtlı Avukat A, tapuya kayıtlı taşınmazın yolsuz tescilinin iptali amacıyla müvekkil C'yi temsilen Bursa'da açtığı davanın duruşmasına katılım sağlayamayacaktır. Duruşmaya katılım sağlaması için Bursa Barosuna kayıtlı arkadaşı Avukat B'yi tevkil ile yetkilendirmiştir. Avukat A, Avukat B'yi yetkilendirirken müvekkili ve davanın taraflarına yönelik verileri Avukat B'ye aktarmış olup duruşmada neler yapması gerektiği hakkında bilgi vermiştir. Avukat B ise Avukat A tarafından kendisine verilen talimatlar çerçevesinde gerekli işlemleri yapmak amacıyla ilgililerin verilerini işlemiştir. Bu bağlamda Avukat B'nin, veri sorumlusu Avukat A tarafından verilen yetki çerçevesinde onun namına kişisel verileri işleyen kişi olduğu dikkate alındığında veri işleyen niteliğini haiz olduğu değerlendirilmesinde bulunulabilir.

yardımı yapmakla yükümlüdür. Bakınız: SAK, "Code of Conduct for Processing of Personal Data by Attorneys under the General Data Protection Regulation (GDPR)", İngilizce metin, s. 7.

Bununla birlikte, tevkil olunan avukatın, kendisine verilen talimatların dışına çıkarak kişisel verileri farklı bir amaçla işlemesi, verilerin işlenme amaç ve vasıtaları üzerinde bağımsız bir belirleme yetkisi kullanması veya kişisel verileri kendi mesleki faaliyeti kapsamında ayrıca değerlendirmesi halinde, artık yalnızca veri işleyen sıfatıyla hareket ettiğinden söz edilemeyecektir. Bu tür durumlarda tevkil olunan avukat, somut veri işleme faaliyeti bakımından veri sorumlusu olarak kabul edilebilecektir.

Örnek:

Ankara Barosuna kayıtlı Avukat A, müvekkili C adına Bursa'da açtığı yolsuz tescilin iptali davasındaki duruşmaya katılamaması nedeniyle Bursa Barosuna kayıtlı Avukat B'yi tevkil etmiş; Avukat A, duruşmaya ilişkin gerekli işlemlerin yapılabilmesi amacıyla dava dosyasındaki kişisel verileri ve talimatlarını Avukat B ile paylaşmış, ayrıca duruşma öncesinde ihtiyaç duyulması halinde iletişim kurulabilmesi için müvekkili C'yi bilgilendirerek C'ye ait telefon numarasını da Avukat B'ye iletmıştır. Avukat B, tevkil yetkisi çerçevesinde duruşmaya katılım sağlamış ve Avukat A'ya talimatı yerine getirdiğini belirtmiştir. Ancak Avukat B, Avukat A'nın duruşma öncesinde incelemek üzere gönderdiği evraktan müvekkil C'nin Bursa'da çok sayıda taşınmazı bulunduğunu öğrenmiş ve Avukat A'nın talimatı olmaksızın C'yi arayarak bu taşınmazlara ilişkin vergi, tapu veya sair hukuki işlemler bakımından kendisine ayrıca vekâlet verebileceğini belirtmiştir. Bu durumda Avukat B'nin C'nin kişisel verilerinin işlenmesi bakımından talimat sınırını aştığı kabul edilecektir. Avukat B, kişisel verileri kendi mesleki faaliyeti kapsamında ve yeni bir amaçla işlediğinden, ilgili veri işleme faaliyeti bakımından veri sorumlusu sıfatını haiz olacaktır.

B. Avukat Çalışanlarının 6698 sayılı Kanun Kapsamındaki Niteliği

1. Bağlı Çalışan Avukatların 6698 Sayılı Kanun Kapsamındaki Niteliği

Avukatlar veya avukatlık ortaklıkları bir iş sözleşmesi çerçevesinde avukat istihdam edebilmektedir. Bağımsız olarak çalışmak yerine avukatın yanında, avukatlık bürosunda veya avukatlık ortaklığında ücret karşılığında mesleğini icra eden avukatların da müvekkillerin işlerinin takip edilebilmesi amacıyla sıklıkla tevkil olunduğu görülmektedir. Uygulamada “bağlı çalışan avukat” veya “işçi avukat” olarak adlandırılan avukatlar tarafından yürütülen kişisel veri işleme faaliyetlerinin avukat yardımcılara benzer şekilde işveren avukat tarafından gerçekleştirilmiş sayılması gerekmektedir.

Nitekim bağlı çalışan avukata her ne kadar müvekkillerin işlemlerinin yürütülmesi için tevkil ile yetki verilmiş olsa da söz konusu işlemlerin yürütülmesi amacıyla kişisel veri işleme faaliyetinin amacına ve vasıtalarına işveren avukat karar vermektedir. Örneğin müvekkilinin para alacağının icraya koyulması suretiyle takibinin yapılabilmesi için yetki verilen bağlı çalışan avukatın, müvekkilin ve borçlu üçüncü kişilerin verilerinin işlenmesi bakımından veri işleme faaliyetinin amacını ve vasıtalarını işveren avukat belirlemektedir. Bu çerçevede bağlı çalışan avukat, işveren avukat adına kişisel veri işleme faaliyeti gerçekleştirmesi ve veri işleme faaliyetinin amacını ve vasıtalarını işveren avukatın belirlemesi nedeniyle veri sorumlusu vasfını haiz olamayacaktır. Diğer taraftan bağlı çalışan avukat, her ne kadar işveren avukat adına kişisel veri işleme faaliyeti gerçekleştirse de veri sorumlusu vasfını haiz avukatın organizasyonu içerisinde bulunması nedeniyle veri işleyen niteliğini de haiz olamayacaktır.

Diğer yandan bağlı çalışan bir avukatın, yanında çalıştığı avukat veya avukatlık ortaklığından bağımsız olarak zorunlu müdafilik kapsamında kendi dosyalarını alması halinde bağlı çalışan avukat, zorunlu müdafilik kapsamında gerçekleştirecek veri işleme faaliyetleri bakımından veri sorumlusu olarak değerlendirilecektir⁵¹.

2. Stajyer Avukatların 6698 sayılı Kanun Kapsamındaki Niteliği

Avukatlık Kanununun “Aranacak şartlar” başlıklı 16’ncı maddesinde, maddede sayılan şartları taşıyan kişilerin staj yapacakları baroya bir dilekçe ile başvuracakları düzenlenmiş; 15’inci maddesinde ise avukatlık stajının bir yıl olduğu, stajın ilk altı ayının mahkemelerde, kalan altı ayının ise en az beş yıl kıdemi bulunan ve staj yapılan baroya kayıtlı bir avukat yanında yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

Anılan Kanunun 23’üncü maddesinde stajyer avukatın; avukatla birlikte duruşmalara girmek, avukatın mahkemeler ve idari makamlardaki işlerini yapmak, dava dosyaları ve yazışmaları düzenlemekle yükümlü olduğu düzenlenmiştir.

Benzer şekilde, 26’ncı maddede stajyer avukatların, avukat yanında staja başladıktan sonra, avukatın yazılı muvafakati ile ve onun gözetimi ve sorumluluğu altında, sulh hukuk mahkemeleri, sulh ceza mahkemeleri ile icra tetkik mercilerinde avukatın takip ettiği dava ve işlere ilişkin duruşmalara girebilecekleri ve icra müdürlüklerindeki işleri yürütebilecekleri hüküm altına alınmıştır. Öte yandan, Kanunun 46’ncı maddesinde avukat veya stajyer avukatın vekâletname

51 Bu bağlamda bkz: 1.Mesleğini Bağımsız Olarak İcra Eden Avukatların 6698 Sayılı Kanun Kapsamındaki Niteliği, s.40 vd.

olmaksızın dava ve takip dosyalarını inceleyebileceği; ancak vekâlet-name ibraz etmeyen avukata dosyadaki kâğıt veya belgelerin örneği ya da fotokopisinin verilmeyeceği düzenlenmiştir.

Bu hükümler birlikte değerlendirildiğinde, stajyer avukatın avukatlık faaliyetini bağımsız olarak yürütmediği; yanında staj yaptığı avukatın gözetimi, talimatı ve sorumluluğu altında belirli işlemleri yerine getirdiği anlaşılmaktadır. Bu nedenle, stajyer avukatın kişisel veri işleme faaliyetleri bakımından konumu, bağlı çalışan avukatlara ilişkin yapılan değerlendirmeye benzer şekilde ele alınmalıdır. Başka bir ifadeyle, stajyer avukat, yanında staj yaptığı avukatın takip ettiği dava ve işlere ilişkin kişisel verileri, kural olarak bu avukatın mesleki organizasyonu içerisinde, onun belirlediği amaç ve kapsamda, gözetimi ve talimatı doğrultusunda işlemektedir. Bu nedenle stajyer avukatın, söz konusu veri işleme faaliyetleri bakımından ayrıca veri sorumlusu veya veri işleyen olarak nitelendirilmesi yerine, yanında staj yaptığı avukatın organizasyonu içinde hareket eden kişi olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bu çerçevede, stajyer avukatın 6698 sayılı Kanun kapsamındaki niteliği bakımından bağlı çalışan avukatlara ilişkin açıklamaların burada da geçerli olduğu; stajyer avukatın, kural olarak kişisel verilerin işlenme amaç ve vasıtalarını bağımsız olarak belirlemediği ve veri sorumlusundan ayrı bir veri işleyen sıfatıyla hareket etmediği dikkate alınarak, anılan bölüme atıf yapılmakla yetinilebilmesi gerekmektedir.

3. Avukat Bürolarında Çalışan Yardımcı Elemanların 6698 Sayılı Kanun Kapsamındaki Niteliği

Avukatlar, mesleki faaliyetlerini sürdürürken sekreter, yardımcı çalışan veya kâtip gibi yardımcılara ihtiyaç duyabilmektedir. Avukatlık

Kanununun “Avukat bürosunda çalışabilecek kişiler” başlıklı 45’inci maddesinin birinci fıkrasına göre avukat ile avukatlık ortaklıklarının bürosunda sadece mesleğin ifası için gerekli olan yardımcı elemanlar çalıştırabilmesi mümkündür.

Buna göre bağımsız olarak avukatlık faaliyetinde bulunan avukatın veri sorumlusu olduğu göz önüne alındığında avukat çalışanlarının, yardımcı elemanların, kâtip ve sekreterin 6698 sayılı Kanun kapsamındaki niteliğinin değerlendirilmesi gerekmektedir. Veri sorumlusu tarafından verilen yetkiye dayanarak onun adına veri işleme faaliyeti yürüten tüzel veya gerçek kişilerin “veri işleyen” vasfını haiz olabilmesi ancak veri sorumlusunun organizasyonu dışında olması durumunda mümkündür. Nitekim veri işleyen, veri sorumlusunun organizasyonu dışındaki veri sorumlusu tarafından verilen yetki çerçevesinde onun adına verileri işleyen, gerçek veya tüzel kişiler şeklinde tanımlanmaktadır. Bu kişiler, verileri kendisine verilen talimatlar çerçevesinde işleyen, veri sorumlusunun kişisel veri işleme sözleşmesi yapmak suretiyle yetkilendirdiği ayrı gerçek veya tüzel kişilerdir.⁵²

Aynı husus EDPB’nin “GVKT’deki Veri Sorumlusu ve Veri İşleyen Kavramlarına İlişkin 07/2020 sayılı Rehber”inde de benzer şekilde ifade edilmekte olup bir tüzel veya gerçek kişinin veri işleyen şeklinde vassıflandırılması amacıyla iki temel koşulun bulunduğu, bu koşulların, veri işleyenin veri sorumlusundan ayrı bir yapısının bulunması ve veri sorumlusu adına kişisel veri işlemesi olduğu ifade edilmiştir.⁵³ Buna göre veri işleyenin, veri sorumlusundan ayrı bir yapısının olması, veri sorumlusunun işleme eylemlerinin bir kısmını veya tamamını harici

52 Kişisel Verileri Koruma Kurumu, “Veri Sorumlusu ve Veri İşleyen”, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/31d9c444-27a5-4a75-95b1-1ca9bdb81ea5.pdf>, Erişim Tarihi: 29.06.2025, s. 5.

53 EDPB, “Guidelines 07/2020 on the concepts of controller and processor in the GDPR”, Version 2.1, s. 25.

kuruluşa devretmeye karar vermesi anlamına gelmektedir. Bu çerçevede bir şirket içerisindeki bir departman aynı tüzel kişi bünyesindeki başka bir departmanın veri işleyeni olamayacaktır⁵⁴. Diğer taraftan, eğer veri sorumlusu kendi kaynaklarını kullanarak, örneğin kendi personeli aracılığıyla, kişisel verileri kendisi işlemek isterse söz konusu personelin veri işleme faaliyeti veri işleyen tarafından gerçekleştirilen bir faaliyet şeklinde nitelendirilemeyecektir. Geçici olarak istihdam edilen personel gibi veri sorumlusunun doğrudan yetkisi altında hareket eden çalışanlar ile diğer kişiler veri sorumlusunun işlemlerinin bir parçası olarak kişisel verileri işleme faaliyeti yürüteceğinden veri işleyen olarak değerlendirilmemeleri gerekmektedir. Ancak her ne kadar veri işleyen vasfını haiz olmasa da bu kişiler de GVKT'nin 29'uncu maddesi uyarınca, veri sorumlusunun talimatları ile bağlıdır⁵⁵.

Bu çerçevede bağımsız çalışan avukatın bürosunda çalışan yardımcı elemanların, veri sorumlusu avukatın verdiği yetkiye dayanarak onun namına kişisel verileri işlediği göz önüne alındığında bu kişilerin veri işleyen vasfını haiz olduğu düşünülebilecek olmakla birlikte veri sorumlusu olan avukatın organizasyonu dışında yer almamaları nedeniyle veri işleyen vasfını haiz olamayacaklardır. Verilerin işleme amacını ve yöntemini belirleyen kişinin avukat olduğu dikkate alındığında avukatın verdiği yetki ve sorumluluk dahilinde işlem yapan söz konusu yardımcı kişilerin veri işleme faaliyetleri de kişisel verilerin avukat tarafından işlenmesi olarak sonuç doğuracaktır⁵⁶.

54 EDPB, "Guidelines 07/2020 on the concepts of controller and processor in the GDPR", Version 2.1, s. 26.

55 EDPB, "Guidelines 07/2020 on the concepts of controller and processor in the GDPR", Version 2.1, s. 26.

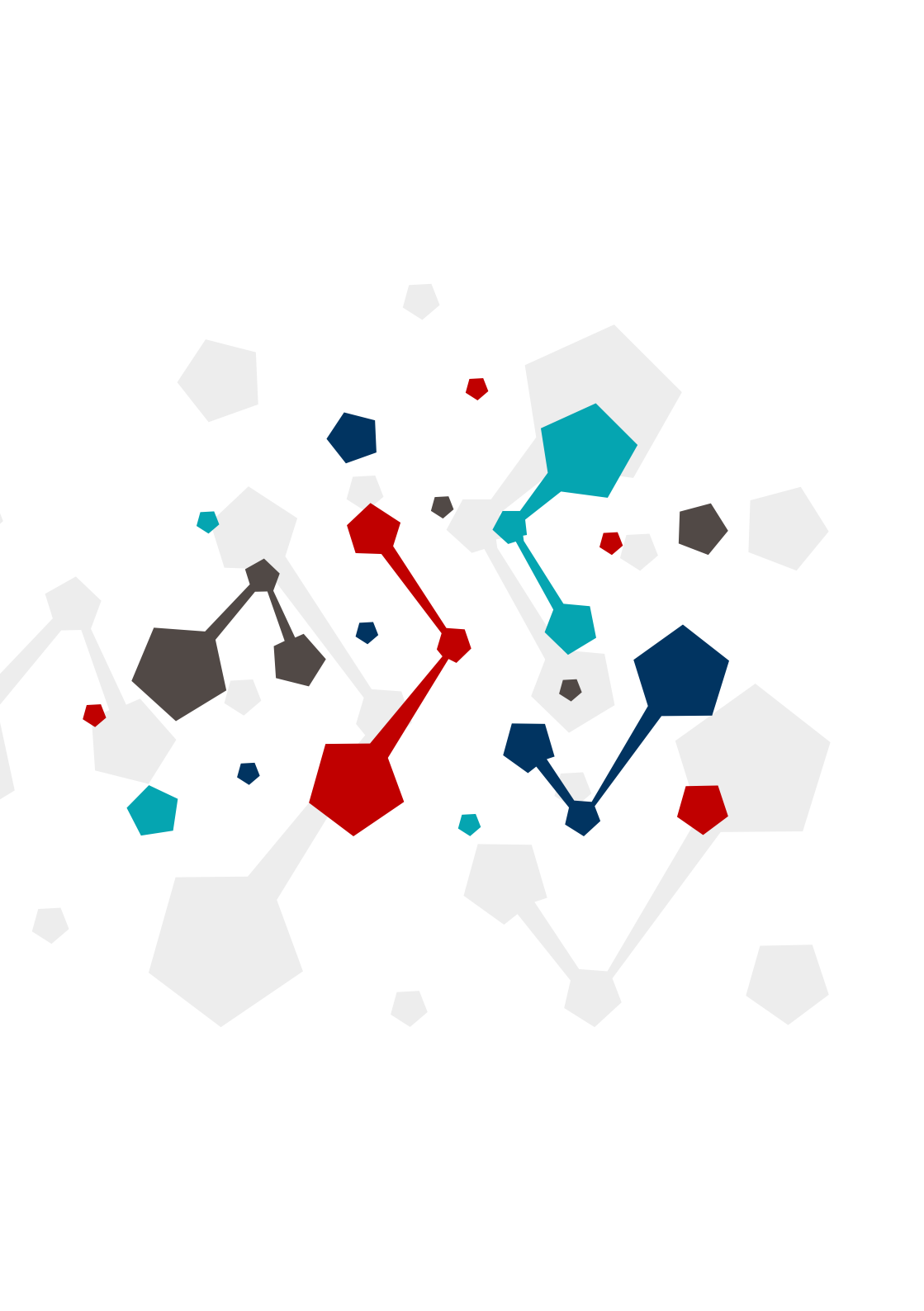
56 Aynı yönde bkz. Pekmez, s. 64.

Avukat çalışanlarının sır saklama yükümlülüğü altında olması, bu çalışanlar tarafından gerçekleştirilebilecek usulsüz uygulama, hukuka aykırı veri işleme ya da veri ihlali hallerinde, veri sorumlusu sıfatını taşıyan avukatın sorumluluğunu ortadan kaldırmayacaktır⁵⁷. Nitekim veri sorumlusu olarak avukatların 6698 sayılı Kanunun 12'nci maddesi uyarınca kişisel verilerin hukuka aykırı olarak işlenmesini önlemek, kişisel verilere hukuka aykırı olarak erişilmesini önlemek ve kişisel verilerin muhafazasını sağlamak amacıyla uygun güvenlik düzeyini temin etmeye yönelik gerekli her türlü teknik ve idari tedbirleri alma yükümlülüğü bulunmaktadır. Söz konusu idari tedbirlerden birisi ise çalışanların eğitilmesidir⁵⁸. Bu çerçevede veri sorumlusu avukat, yardımcı elemanlarının verileri hukuka uygun olarak işlemesi amacıyla bu kişiler ile arasında gizlilik taahhütnamesi (idari tedbir) imzalayabileceği gibi kendi talimatı altında çalışan yardımcı elemanların hangi kişisel verilere erişeceğini yetki matrisi tanımlanması yoluyla (teknik tedbir) belirleyebilir⁵⁹.

57 Karşılaştırmalı hukukta da avukatın çalışanları ve diğer profesyonel personeli, verilerin işlenmesinde avukatın verdiği yetki çerçevesinde hareket eden kişiler olarak kabul edilmiş ve bu kişiler tarafından kişisel verilerin kanun, yönetmelik ve mesleki düzenlemelere uygun olarak işlenmesinin, kişisel verilerin avukat tarafından işlenmesi olarak sonuç doğuracağı kabul edilmektedir. Bakınız: SAK, "Code of Conduct for Processing of Personal Data by Attorneys under the General Data Protection Regulation (GDPR)", İngilizce metin, s. 7.

58 Bakınız: Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Kişisel Veri Güvenliği Rehberi (Teknik ve İdari Tedbirler), Erişim Adresi: <https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMS-Files/7512d0d4-f345-41cb-bc5b-8d5cf125e3a1.pdf>, Erişim Tarihi: 29.06.2026, s.14-15. **(Veri Güvenliği Rehberi)**

59 Veri Güvenliği Rehberi, s. 28-29.

V. İLGİLİ KİŞİ

Avukatların hukuki yükümlölüklerinin yerine getirilmesi, hakkın tescili ile hem müvekkillerin hem avukatların meşru menfaatlerinin korunması bakımından müvekkiller ve üçüncü gerçek kişilerle ilgili verilerin işlenmesi, avukatlık mesleği mensupları uygulamalarının kaçınılmaz bir parçasıdır.

Avukatlık mesleği, adil yargılanma hakkının kullanılmasına yardımcı olurken bu hakkın kullanılması, kimi hallerde T.C. Anayasasının 20'nci maddesi ile anayasal koruma altına alınmış olan kişisel verilerin korunmasını talep etme hakkı ile çatışabilmektedir.

Gerçek kişi olan müvekkillerle ilgili kişisel verilerin işlenmesi, müvekkilin iş meseleleri ya da özel yaşamına ilişkin olup olmadığına bakılmaksızın kişisel verilerinin avukat tarafından yasal temsil kapsamında işlenmesidir. Hukuki hizmetlerin sağlanmasında gerçek kişi olarak müvekkiller ve potansiyel müvekkiller, avukat nezdinde ilgili kişi niteliğini haizdir⁶⁰. Keza avukatın, yanında çalışan kişilerin, kimlik, sigorta, sağlık ve benzeri verilerini işlemesi halinde bu kişiler de avukat nezdinde ilgili kişi sıfatını haiz olacaktır.

6698 sayılı Kanunda yer alan kişisel veri tanımı uyarınca tüzel kişiye ait verinin herhangi bir gerçek kişiyi belirlenebilir kılması veya belirlenmesi halinde bu veriler de 6698 sayılı Kanun kapsamında koruma

60 SAK, "Code of Conduct for Processing of Personal Data by Attorneys under the General Data Protection Regulation (GDPR)", İngilizce metin, s. 8.

altında olmakla birlikte burada korunan menfaat tüzel kişiye değil, belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ait olacaktır⁶¹.

Avukatların kişisel verilerini işlediği diğer kişiler ise avukatların müvekkilli dışındaki gerçek kişilerdir. Bir avukat genellikle ilgili kişilere ait kişisel verileri doğrudan söz konusu ilgili kişilerden değil müvekkilinden, kamu kurumlarından veya kamuya açık kaynaklardan elde etmektedir. Avukat, bu tür diğer gerçek kişiler hakkındaki verileri, başta işlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olmak üzere 6698 sayılı Kanunun 4'üncü maddesinde anılan ilkelere uygun olarak hukukun uygulanması amacıyla işlemeye yetkilidir. Bu bağlamda, hukuki hizmetlerin sağlanmasında diğer gerçek kişiler avukata karşı ilgili kişi niteliğini haizdir⁶².

Örnek:

Örneğin karşı taraf veya karşı taraf çalışanları, müvekkilin sözleşmesel ilişki içinde bulunduğu kişiler, müvekkilin eşi, çocukları veya müvekkilin diğer aile üyeleri ile dosya kapsamında kişisel verileri işlenen diğer kişiler 6698 sayılı Kanun uyarınca ilgili kişi olarak kabul edilmektedir.

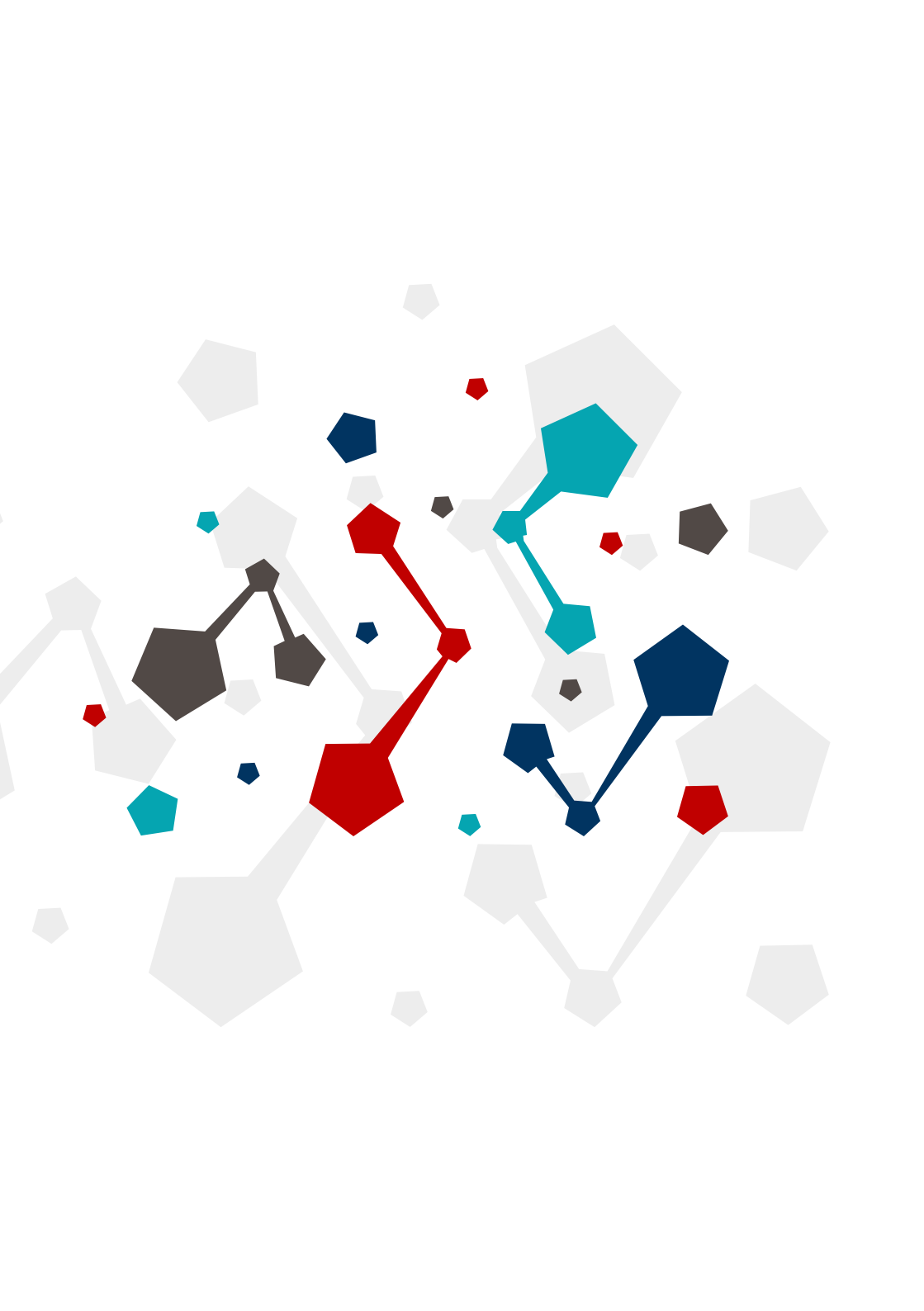
Örnek:

Avukat A, müvekkili B'nin düzenlediği faturadan kaynaklanan alacağın borçlusu C'ye karşı ilamsız icra takibi başlatmıştır. Bu kapsamda işlenen kişisel veriler;

61 Uygulama Rehberi, s.47.

62 SAK, "Code of Conduct for Processing of Personal Data by Attorneys under the General Data Protection Regulation (GDPR)", İngilizce metin, s. 8.

müvekkil B'ye ait kimlik, iletişim, hukuki işlem, müşteri işlem ve finans verileri; borçlu C'ye ait kimlik, iletişim, hukuki işlem, müşteri işlem ve finans verileri ile C'nin sahibi olduğu taşınmaz ve araç bilgileri ile banka hesap kayıtları; faturada taşıyıcı sıfatıyla bilgileri/kaşesi yer alan gerçek kişi D'ye ait kimlik ve iletişim bilgileri; ayrıca C'nin üçüncü kişiler nezdinde alacağı bulunabileceği değerlendirilerek 09.06.1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun **(İcra ve İflas Kanunu)** 89'uncu maddesi uyarınca alacak haczi uygulanması amacıyla haciz ihbarnamesi gönderilen gerçek kişiler E, F ve G'ye ait kimlik ve iletişim bilgileri ile C ile olan muhtemel borç/alacak ilişkisine dair bilgilerdir.

VI. İŞLENEN KİŞİSEL VERİLER

Avukatlar, mesleğin mahiyeti gereğince müvekkillerine ve diğer üçüncü kişilere ait kişisel verileri işleyebilmektedir. Avukatlık faaliyeti, kişilerin taraf oldukları farklı nitelikteki uyuşmazlıkların takibini kapsayabildiğinden, bu faaliyet kapsamında işlenebilecek kişisel veri kategorileri de uyuşmazlığın konusuna göre değişebilmekte ve çeşitlilik arz etmektedir. Örneğin bir avukat müvekkilini temsilen açacağı işe iade davası nedeniyle müvekkilinin kimlik, iletişim, özlük, finans ve mesleki deneyim verilerini işleyebilmektedir. Müvekkilinin iş sözleşmesinin sendikal nedenlerle sonlandırılmış olması durumunda açılan işe iade davasında ise özel nitelikli kişisel veri niteliğini haiz “sendika üyeliği” verilerini, müvekkilinin bir ceza davasında sanık olarak yargılandığı bir durumda ise yine özel nitelikli kişisel veri niteliğini haiz ceza mahkûmiyeti ve güvenlik tedbirlerine ilişkin verilerini işleyebilmektedir.

Örnek:

Avukat A, müvekkili B’nin işvereni X Ltd. Şti. tarafından haksız şekilde işten çıkarıldığı iddiasıyla açılacak davada B’nin vekilliğini üstlenmiştir. B, fazla mesai ücretlerinin ödenmediğini ve iş sözleşmesinin işveren tarafından haklı bir neden olmadan feshedildiğini öne sürmektedir. Avukat A, müvekkili B’den hukuki yararını ispat edebileceği belgeleri talep etmiştir. Bu bağlamda müvekkil B, kimlik bilgilerini (ad, soyadı, T.C. kimlik Numarası), SGK hizmet dökümünü, maaş bordrolarını, banka hesap dökümlerini, işe giriş-çıkış tarihlerini, iş sözleşmesini ve fazla mesaisini ispat etmek üzere çalışma arkadaşı Tanık

C'nin iletişim ve kimlik bilgilerini Avukat A'ya sunmuştur.

22.01.2022 tarihli ve 31727 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Mal, Hak veya Alacağın Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi Üzerinden Sorgulanması Hakkında Yönetmelik uyarınca Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi **(UYAP)** üzerinden **araç sorgusu, icra dosyası sorgusu, Gelir İdaresi Başkanlığı kayıt sorgusu, posta çeki sorgusu, Sosyal Güvenlik Kurumu kayıt sorgusu kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlar kayıt sorgusu, taşınmaz sorgusu** ve diğer sorgulamalar gerçekleştirilebilmektedir. Anılan Yönetmeliğin 6'ncı maddesi uyarınca UYAP ortamında alacaklı taraf vekili olarak ilgili icra dosyasına kaydedilmiş avukatlar, UYAP üzerinden bu sorgulamaları – ödeme emrindeki müddet geçtikten ve borçlu itiraz etmiş ise itirazının kaldırılması şartıyla – yapabilmektedir.

Bu itibarla, avukatlık mesleğinin niteliği gereği avukatlar tarafından son derece geniş bir yelpazede ve farklı kategorilerde kişisel veri işlenebilmektedir. Zira avukatlar, müvekkillerinin ve temsil ettikleri diğer kişilerin vekili sıfatıyla bireylerin çalışma hayatından aile hayatına, ekonomik durumundan sağlık ve ceza yargılamalarına kadar hayatlarının en özel ve hassas alanlarına temas eden uyumsuzluklarda hukuki destek sunmaktadır. Bu süreçlerde ilgili kişilerin haklarının korunması, ileri sürülmesi ve savunulması amacıyla çok sayıda kişisel verinin elde edilmesi, incelenmesi ve kullanılması gerekebilmektedir. Dolayısıyla avukatlık mesleğinin yürütülmesi, somut olayın niteliğine göre farklı kategorilerde kişisel verinin işlenmesini gerekli kılabilir.

VII. KİŞİSEL VERİLERİ İŞLEME ŞARTLARI

Kişisel verilerin işlenme şartları 6698 sayılı Kanunun 5'inci maddesinde; özel nitelikli kişisel verilerin işlenme şartları ise 6698 sayılı Kanunun 6'ncı maddesinde hüküm altına alınmıştır.

A. Kişisel Verilerin İşlenme Şartları

Kişisel verilerin işlenme şartlarının düzenlendiği 6698 sayılı Kanunun 5'inci maddesinin birinci fıkrasında; kişisel verilerin ilgili kişinin açık rızası olmaksızın işlenemeyeceği, ikinci fıkrasında, bu fıkarda belirtilen şartlardan *(-Kanunlarda açıkça öngörülmesi, -Fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması, -Bir sözleşmenin kurulması veya ifasıyla doğrudan doğruya ilgili olması kaydıyla, sözleşmenin taraflarına ait kişisel verilerin işlenmesinin gerekli olması, -Veri sorumlusunun hukuki yükümlülüğünü yerine getirebilmesi için zorunlu olması, -İlgili kişinin kendisi tarafından alenileştirilmiş olması, -Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için veri işlemenin zorunlu olması, -İlgili kişinin temel hak ve özgürlüklerine zarar vermemek kaydıyla, veri sorumlusunun meşru menfaatleri için veri işlenmesinin zorunlu olması)* birinin varlığı halinde, ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın kişisel verilerinin işlenmesinin mümkün olduğu hükme bağlanmıştır.

1. Açık Rıza

6698 sayılı Kanunun 3'üncü maddesinin (a) bendinde açık rıza; *“Belirli bir konuya ilişkin, bilgilendirilmeye dayanan ve özgür iradeyle açıklanan rıza”* şeklinde tanımlanmıştır. Açık rıza, 6698 sayılı Kanunda hem özel nitelikli kişisel verilerin hem de özel nitelikli olmayan kişisel verilerin işlenmesi bakımından söz konusu olan hukuka uygunluk sebeplerinden biridir. 6698 sayılı Kanunun 3'üncü maddesinde yer verilen açık rıza tanımı kapsamında, açık rızanın üç unsuru bulunmaktadır. Bunlar: “belirli bir konuya ilişkin olma”, “bilgilendirmeye dayanma” ve “özgür iradeyle açıklanma”dır.

Bu doğrultuda veri sorumlusu tarafından açık rızanın hangi konuya ilişkin olarak talep edildiğinin açıkça ortaya konulması gerekmektedir. Ayrıca açık rıza bir irade beyanı olduğundan, kişinin özgür bir şekilde rıza gösterebilmesi için neye rıza gösterdiğini de bilmesi ve kişinin sadece konu üzerinde değil, aynı zamanda rızasının sonuçları üzerinde de tam bir bilgi sahibi olması gerekmektedir. Bu sebeple, açık rızaya yönelik bilgilendirmenin, kişisel verilerin işlenmesi ile ilgili bütün konularda açık ve anlaşılır bir biçimde gerçekleştirilmesi ve mutlaka kişisel verinin işlenmesinden önce yapılması gerekmektedir. Diğer yandan, açık rızanın geçerlilik kazanabilmesi için kişinin yaptığı davranışın bilincinde olması ve bu davranışın kişinin kendi kararı olması gerekmektedir. Ayrıca veri sorumlusu tarafından kişisel veri işleme faaliyetinin gerçekleştirilmesinde öncelikle diğer kişisel veri işleme şartlarından birine dayanılıp dayanılmayacağı değerlendirilmeli, bunlardan hiçbiri yoksa ilgili kişinin açık rızasının alınması yoluna gidilmelidir⁶³.

63 Uygulama Rehberi, s.73.

Örnek:

Alacaklı C'nin, borçlu ilgili kişi B'den olan alacağı için Avukat A tarafından B hakkında icra takibi başlatılmıştır. Ödeme emrini tebliğ alan B, baro levhasından Avukat A'nın iletişim bilgilerini edinmiş ve Avukat A'dan icra takibine ilişkin bilgi almak amacıyla Avukat A'yı aramıştır. Avukat A, borçlu B'ye bilgi verdikten sonra, B icra takibine ilişkin diğer işlemlere (haczin kaldırılması, ödeme yapılması) ilişkin olarak cep telefon numarasının kaydedilmesini ve kendisiyle iletişime geçilmesini istemiştir. Bu bağlamda Avukat A, borçlu B'nin kişisel verisini açık rızaya dayalı olarak işlemektedir.

Örnek:

M, haksız fesih nedeniyle eski işvereni İ'ye karşı işe iade davası açmak amacıyla Avukat A'dan hukuki yardım talebinde bulunmuştur. Bu kapsamda taraflar arasında, ücreti daha sonra belirlenecek şekilde bir avukatlık sözleşmesi kurulmuş; M, işe iade davasının açılabilmesi için kimlik, iletişim, SGK kayıtları, bordrolar, performans değerlendirmesi kayıtları ve işten çıkarılmasına ilişkin yazışmalar gibi kişisel verilerini içeren belgeleri Avukat A'ya teslim etmiştir.

Avukat A, avukatlık sözleşmesinin imzalanması sırasında M'ye ayrıca "kişisel verilerin işlenmesine açık rıza" başlıklı standart bir form imzalatmış; formda kişisel verilerin hukuki danışmanlık hizmetinin sunulması, dava açılması ve gerekli görülmesi hâlinde üçüncü kişilerle paylaşılması amacıyla işleneceği belirtilmiştir. Söz

konusu formda veri işleme faaliyetlerinin önemli bir kısmının aslında sözleşmenin ifası ve hukuki yükümlülüklerin yerine getirilmesi kapsamında açık rıza gerektirmeksizin işlenebilecek nitelikte olduğu hususuna yer verilmemiş; açık rızanın verilmemesi hâlinde hukuki hizmet sunulamayacağı yönünde bir ibareye de formda yer verilmiştir.

Avukatlık ücretinin belirlenmesi aşamasında taraflar arasında uyuşmazlık çıkmış; M, Avukat A'ya kişisel verilerinin işlenmesine ilişkin açık rızasını geri aldığını yazılı olarak bildirmiştir. Bunun üzerine Avukat A, açık rızanın geri alınmasının herhangi bir sonuç doğurmayacağını, zira M'ye ait kişisel verileri 6698 sayılı Kanunun 5'inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca "bir sözleşmenin kurulması veya ifasıyla doğrudan doğruya ilgili olması" hukuki sebebine dayanarak işlemeye devam edebileceğini ifade etmiştir.

M ise kendisinden açık rıza alınmasını gerektirmeyen veri işleme faaliyetleri bakımından açık rıza talep edilmesinin ve hukuki hizmetin açık rızaya bağlanmasının hukuka ve dürüstlük kuralına aykırı olduğunu, ayrıca açık rızasını geri almasına rağmen verilerinin işlenmeye devam edeceğinin bildirilmesinin veri işleme süreçleri bakımından 6698 sayılı Kanunun 4'üncü maddesinin ikinci fıkrasında sayılan dürüstlük ilkesi ile bağdaşmadığını ileri sürmüştür.

Açık rıza dışında 6698 sayılı Kanunda öngörülen başka bir kişisel veri işleme şartının mevcut olduğu hâllerde, veri işleme faaliyetinin hukuki dayanağı olarak açık rıza

ile diğer işleme şartlarının birlikte kullanılmaması gerekmektedir. Zira Kanunda öngörülen başka bir işleme şartı bulunmasına rağmen açık rızaya başvurulması, ilgili kişiyi yanıltıcı nitelik taşıyabileceğinden hukuka ve dürüstlük kuralına aykırılık teşkil edebilecektir. Bu nedenle veri sorumlusu, veri işleme faaliyetini mümkün kılan başka bir hukuki sebep mevcut ise açık rızaya dayanmamalıdır. Her ne kadar Kanunda birden fazla veri işleme şartının somut olaya göre birlikte değerlendirilebilmesi mümkün olsa da açık rıza diğer işleme şartlarıyla birlikte kullanılabilecek bir hukuki dayanak niteliğini haiz değildir.

2. Kanunlarda Açıkça Öngörülme

Kişisel verilerin, özel nitelikli olup olmadığına bakılmaksızın, işlenmesine imkân tanıyan işleme şartlarından biri, veri işleme faaliyetinin kanunlarda açıkça öngörülmesidir. Kanunlarda kişisel verilerin işlenebileceğine ilişkin bulunan bir hüküm, kişisel veri işleme şartını oluşturacaktır. Kişisel veri işlenmesiyle ilgili herhangi bir kanunda açık bir hüküm varsa veya açık bir hüküm ile ikincil mevzuata yönlendirme yapılmışsa bu işleme şartına istinaden kişisel verilerin işlenmesi mümkündür⁶⁴.

Kurulun 14.09.2023 tarihli ve 2023/1578 sayılı kararında⁶⁵;

“...Şikâyetle konu belge, aile mahkemesinde görülmekte olan bir dava kapsamında ilgili mahkemeye sunulmuş olup, özel mahkemelerden olan aile mahkemelerince

64 Uygulama Rehberi, s.73.

65 Kurulun 14.09.2023 tarihli ve 2023/1578 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/7771/2023-1578>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

yapılan yargılamalara ilişkin hükümlerin, 4787 sayılı Aile Mahkemelerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunda düzenlendiği, anılan Kanunun, “Usul hükümleri” başlıklı 7’nci maddesinin (2) numaralı fıkrasında, “Özel kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla, bu Kanunda hüküm bulunmayan konularda Türk Medenî Kanununun aile hukukuna ilişkin usul hükümleri ile Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümleri uygulanır” hükmünün düzenlendiğinin görüldüğü, Aile mahkemesinde yapılan yargılama kapsamında mahkemece talep edilen bilgi ve belgelerin ibraz edilmesi hususunda **4787 sayılı Kanun’da özel bir hüküm bulunmaması nedeniyle ilgili Kanunda yapılan atıf gereği 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümlerinin incelendiği, 6100 sayılı Kanunun, “Üçüncü kişinin belgeyi ibraz etmemesi” başlıklı 221’inci maddesinde, “(1) Mahkeme, üçüncü kişi veya kurumun elinde bulunan bir belgenin taraflarca ileri sürülen hususun ispatı için zorunlu olduğuna karar verirse, bu belgenin ibrazını emreder. (2) Belgeyi ibraz etmesine karar verilen herkes, elindeki belgeyi ibraz etmek; belgeyi ibraz edememesi hâlinde ise bunun sebebini delilleri ile birlikte açıklamak zorundadır.” hükmünün düzenlendiği, Somut olayda da veri sorumlusuna mahkeme tarafından yazılan bir müzekkere ile ilgili kişinin gördüğü tedavilere ilişkin kayıtların talep edildiği, veri sorumlusunun 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun 221’inci maddesinde yer alan hükme uygun şekilde ve Kanunun 8’inci maddesinin (3) numaralı fıkrasında düzenlenen “Kişisel verilerin aktarılmasına ilişkin diğer Kanunlarda yer alan hükümler saklıdır” hükmü çerçevesinde özel nitelikli kişisel veri**

ihtiva eden belgeleri mahkemeye sunduğu ve bu kapsamda yapılacak bir işlem olmadığı kanaatine varıldığı, ifadelerine yer verilmiş olup “...İlgili kişinin özel nitelikli kişisel verilerinin, aldığı sağlık hizmetine istinaden üniversite bünyesinde yer alan bir tıp merkezi tarafından işlenmesinin, Kanunun 6’ncı maddesinin (3) numaralı fıkrası hükümleri kapsamında olduğuna,...”“... İlgili kişinin özel nitelikli kişisel verisi niteliğindeki sağlık kayıtlarının veri sorumlusu tarafından mahkemeye aktarılmasının, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun 221’inci maddesinde yer alan hükme dayandığı dikkate alındığında söz konusu kişisel veri aktarımının Kanunun 8’inci maddesinin (3) numaralı fıkrasında yer alan “Kişisel verilerin aktarılmasına ilişkin diğer kanunlarda yer alan hükümler saklıdır.” hükmü kapsamında olduğuna (...) Kanun kapsamında yapılacak bir işlem bulunmadığına”

karar verilmiştir.

*

Kurulun 09.09.2021 tarihli ve 2021/909 sayılı kararında⁶⁶;

“İcra ve İflas Hukuku gereğince ifası talep edilen hak ve borçların ancak yetkili devlet organlarına başvuru yoluyla ve yasal düzenlemelerde gösterilen usuller çerçevesinde cibrî olarak takip edilebildiği, “haciz”in; kural olarak kesinleşmiş bir icra takibinin konusu olan belli bir para alacağının ödenmesini sağlamak için bu yol-

66 Kurulun 09.09.2021 tarihli ve 2021/909 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/Icerik/7141/2021-909>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

da talepte bulunan alacaklı lehine, söz konusu alacağı karşılayacak miktar ve değerdeki borçluya ait mal ve haklara icra dairesi tarafından hukuken el konulması olarak tanımlandığı, söz konusu mal ve hakların borçlunun elinde olabileceği gibi üçüncü bir kişide de bulunabildiği,

Borçluya ait olmakla beraber üçüncü kişilerde bulunan hak ve alacakların haczinin İcra ve İflas Kanununun 89 uncu maddesinin (1) numaralı fıkrasında “Bu ihbarnamede dosya numarası; üçüncü kişinin kimlik ve adresi ile alacaklının, borçlunun kimlikleri, varsa vekilin/ vekillerin kimlik ve adresi; alacak tutarı ile faiz ve giderler haczin hangi miktar için yapıldığı hakkındaki bilgiler bulunur. Ayrıca, haciz ihbarnamesi, üçüncü kişinin alacak tahsil edilinceye kadar borcunu yalnız haciz ihbarnamesini gönderen icra dairesinin banka hesabına yatırması gerektiği, borçluya yapılan ödemenin geçerli olmayacağı ihtarını içerir. Bundan başka, üçüncü kişiye, takip borçlusunun kendisinden alacağı bulunmadığı veya takip borçlusuna daha önce ödediği veya borcun emrettiği kişiye ödendiği gibi bir iddiası varsa, icra dairesine (haciz ihbarnamesine) itiraz edebileceği (cevap verebileceği); aksi durumda, borcun zimmetinde sayılacağı ve bu miktarı icra dairesine ödemek zorunda kalacağı uyarısı yapılır.” hükmü ile **düzenlendiği**,

İİK’nın 89 uncu maddesinin (1) numaralı fıkrası kapsamında borçlunun üçüncü kişilerdeki alacağının tahsili amacıyla alacaklı tarafından bildirilen gerçek veya tüzel kişilere İcra Müdürlüklerince birinci haciz ihbarnamesi

gönderilmesinin alacaklı ile vekili arasındaki vekâlet ilişkisi gereğince veri sorumlusu avukatın, müvekkili adına ilgili kişinin kişisel verilerini icra dairesine sunmak suretiyle gerçekleştirdiği bu kapsamda söz konusu veri işleme faaliyetinin hem Kanunun 5 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendinde yer alan “Kanunlarda açıkça öngörülmesi” hükmüne hem de (e) bendinde yer alan “Bir hakkın tesisi, kullanılması, korunması için veri işlemenin zorunlu olması” hükmüne dayandığı

değerlendirmelerinden hareketle;

*İlgili kişinin kişisel verilerinin veri sorumlusu avukat tarafından icra dairesiyle izinsiz paylaşılması hususuna ilişkin olarak; İcra ve İflas Kanununun 89 uncu maddesi kapsamında borçlunun üçüncü kişilerdeki alacağının tahsili amacıyla alacaklı tarafından bildirilen gerçek veya tüzel kişilere İcra Müdürlüklerince birinci haciz ihbarnamesi gönderilmesi suretiyle alacaklı ve vekili arasındaki vekâlet ilişkisi gereğince alacaklı adına İcra Müdürlükleri nezdinde ilgili kişinin kişisel verilerinin işlenmesinin **Kanunun 5 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) ve (e) bentlerinde yer alan ‘Kanunlarda açıkça öngörülme’ ve ‘Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için veri işlemenin zorunlu olması’ şartına dayanarak gerçekleştirildiği**, bu çerçevede ilgili şikayete ilişkin olarak Kanun kapsamında tesis edilebilecek bir işlem bulunmadığına,”*

karar verilmiştir.

Kurulun 16.09.2021 tarih ve 2021/925 sayılı kararında⁶⁷;

“...iş sözleşmesinin sendikal nedenle feshedildiğini iddia eden bir işçi hakkında veri sorumlusu avukat tarafından açılan işe iade davasında ilgili kişinin ad soyadının ve sendikalı olduğu bilgisinin paylaşılmasının; somut olayın başka bir işçi lehine açılmış bir işe iade davası olması ve davanın sendikal faaliyet üzerine kurulmuş olması, ayrıca bu husustaki ispat külfetinin veri sorumlusu avukata ait olduğu davada, aynı işyerinde çalışan ilgili kişinin sendikalılıktan ayrılmış olma bilgisinin dosyayla ilgili olması sebebiyle **Avukatlık Kanununun 2 nci maddesinde yer alan hüküm ve Hukuk Muhakemeleri Kanunun 119 uncu maddesi uyarınca işe iade dava dilekçesinde kullanmasının Kanunun 6 ncı maddesine aykırılık teşkil etmediği...**” değerlendirilerek 6698 sayılı Kanun kapsamında yapılacak bir işlem bulunmadığına

karar verilmiştir.

*

Kurulun ilgili kişiye ait özel nitelikli kişisel verilerin avukat tarafından mahkemeye aktarılmasına ilişkin 17.08.2023 tarih ve 2023/1414 sayılı kararında⁶⁸;

“... Avukatlık Kanununun 2 ve 35’inci maddelerinin yanı sıra HMK’nin 219’uncu maddesindeki hükümler göz önünde bulundurularak söz konusu genetik verilerin veri sorumlusunca işlenmesinin Kanunun 6’ncı madde-

67 Kurulun 16.09.2021 tarihli ve 2021/925 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/Icerik/7142/2021-925>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

68 Kurulun 17.08.2023 tarihli ve 2023/1414 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/Icerik/7780/2023-1414>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

sinin (3) numaralı fıkrasına uygun bir işleme faaliyeti olduğu ve ilgili mahkemelere aktarılmasının da Kanunun 8'inci maddesine uygun bir kişisel veri aktarım faaliyeti olduğu...”

değerlendirmelerinden hareketle,

*İlgili kişiye ait genetik veri kategorisindeki DNA test raporlarının aynı zamanda ilgili kişinin çocuklarına ait raporlar olduğu göz önünde bulundurularak söz konusu kişisel verinin çocukların vekili olan veri sorumlusunca işlenmesinin ve aktarılmasının Kanun'un 8'inci maddesinin 2 numaralı fıkrası kapsamında ve Kanun'un 6'ncı maddesinin (3) numaralı fıkrasında yer verilen **sağlık ve cinsel hayat dışındaki kişisel verilerin kanunlarda ön-görülen hâllerde ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın işlenebileceği hükmüne uygun olduğu değerlendirildi-ğinden** Kanun kapsamında yapılacak bir işlem olmadığına...”*

sonucuna varılmıştır.

3. Fiili İmkânsızlık

Fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin, kendisinin ya da başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması halinde ilgili kişinin kişisel verileri işlenebilecektir⁶⁹. Örneğin, geçirdiği bir kaza nedeniyle bilinci kapalı olan bir müvekkilin daha önce kendisine verdiği sağlık raporlarının hastaneye iletilmesi suretiyle avukat tarafından işlenmesi mümkündür.

69 Uygulama Rehberi, s. 73.

4. Sözleşmenin Kurulması veya İfası İçin Gerekli Olma

Bir sözleşmenin kurulması veya ifasıyla doğrudan doğruya ilgili olması kaydıyla sözleşmenin taraflarına ait kişisel verilerin işlenmesinin gerekli olması durumunda bu amaçla sınırlı olmak üzere kişisel verilerin işlenmesi mümkündür. Örneğin; bir sözleşme gereğince paranın ödenmesi için alacaklı tarafın hesap numarasının alınması veya bir bankayla kredi sözleşmesi yapılması sırasında bankanın, o kişiye ait maaş bordrosunu, tapu kayıtlarını, icra borcu olmadığına dair belgeyi edinmesi hâlleri bu kapsamda değerlendirilmektedir⁷⁰.

Bu bağlamda avukatın müvekkilini temsilen dava açabilmek veya icra takibi yapabilmek amacıyla müvekkili ile akdettiği sözleşme kapsamında müvekkilinin kişisel verilerini işleme faaliyeti 6698 sayılı Kanunun 5'inci maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendi uyarınca hukuka uygun olacaktır.

Örnek:

Bir avukat, müvekkili ile arasındaki vekâlet sözleşmesi uyarınca müvekkili adına dava açabilmek için müvekkilinin kimlik bilgilerini veya icra takibi sonunda borçludan tahsil edeceği alacağı müvekkilinin banka hesabına yatırmak için müvekkilinin banka hesap numarası bilgilerini işlemek zorundadır.

⁷⁰ Uygulama Rehberi, s. 74.

5. Veri Sorumlusunun Hukuki Yükümlülüğünü Yerine Getirebilmesi İçin Veri İşlemenin Zorunlu Olması

Veri sorumlusunun hukuki yükümlülüğünü yerine getirebilmesi için kişisel veri işlenmesinin zorunlu olduğu hâllerde, ilgili kişinin kişisel verileri işlenebilecektir.

Örnek:

Mesleki faaliyetini serbest olarak sürdüren avukatlar, avukatlık sözleşmesi kapsamında kazandığı vekâlet ücretine ilişkin serbest meslek makbuzu düzenlemek zorundadır. Nitekim 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 236'ncı maddesi uyarınca serbest meslek erbabı, mesleki faaliyetlerine ilişkin her türlü tahsilatı için iki nüsha serbest meslek makbuzu tanzim etmek ve bir nüshasını müşteriye vermek, müşteri de bu makbuzu istemek ve almak mecburiyetindedir.

Makbuzun muhteviyatı ise Vergi Usul Kanununun 237'nci maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre serbest meslek makbuzlarına: 1. Makbuzu verenin soyadı adı veya unvanı, adresi, vergi dairesi ve hesap numarası; 2. Müşterinin soyadı, adı veya unvanı ve adresi; 3. Alınan paranın miktarı; 4. Paranın alındığı tarih; yazılır ve bu makbuzlar serbest meslek erbabı tarafından imzalanır. Bu bağlamda gerçekleştirilen kişisel veri işleme faaliyeti ise veri sorumlusunun hukuki yükümlülüğü kapsamında hukuka uygun olacaktır. Aynı zamanda işlenecek olan verilerin “kanunlarda açıkça öngörülmüş olması” sebebiyle söz konusu faaliyet bakımından “kanunlarda açıkça öngörülme” veri işleme şartı da geçerli bir şekilde uygulanabilecektir.

6. İlgili Kişinin Kendisi Tarafından Alenileştirilmiş Olması

İlgili kişinin kendisi tarafından alenileştirilen, bir başka ifadeyle ilgili kişinin bizzat kendisi tarafından herhangi bir şekilde kamuoyuna açıklanmış olan kişisel verileri işlenebilecektir. Bu duruma örnek olarak bir kişinin belirli hâllerde kendisiyle iletişime geçilmesi amacıyla iletişim bilgilerini kamuya açık şekilde ilan etmesi verilebilir. Bu noktada belirtmek gerekir ki kişisel verinin alenileştirilmiş kabul edilebilmesi için ait olduğu kişinin aleni olmasını istemesi gerekir. Başka bir ifadeyle alenileştirmenin gerçekleştirilebilmesi için alenileştirme iradesinin varlığı gerekir. Alenileştirme iradesi yoksa bir kişinin kişisel verisinin herkesin görebileceği bir yerde olması kişisel verinin alenileştirildiği anlamına gelmez. Ayrıca alenileştirilen kişisel verinin amacı dışında kullanılmaması gerekmektedir⁷¹.

Kurulun 01.12.2022 tarih ve 2022/1281 sayılı kararında⁷²;

“...Veri sorumlusunun yaptığı aramalar sonrasında ilgili kişiler konumundaki oğlunun, babasına ait borç bilgisini ilk defa bu aramalar ile öğrenmesinin mümkün olmadığı, zira bu aramalardan önce tanzim edilmiş olan haciz tutanağında kendisinin imzası bulunduğu, borçlunun oğlunun konuya hâlihazırda vakıf olup şikâyet konusu olan kişisel verinin, alenileştiği, aleni verinin ise alenileştirildiği kişiler bakımından gizliliğinin düşünülmemeyeceği, (...)Borçlunun oğlunun da haciz tutanağına imza atmakla haciz işleminin bir tarafı hâline geldiği, birtakım hacizli mallar üzerine yediemin olarak tayin

⁷¹ Uygulama Rehberi, s. 75.

⁷² Kurulun 01.12.2022 tarihli ve 2022/1281 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/Icerik/7589/2022-1281>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

edildiği ve yetkilisi olduğunu iddia ettiği şirket adına söz konusu mallar üzerinde istihkak iddiasında bulunduğu-
nun anlaşıldığı, bu çerçevede Kanunun 5'inci maddesi-
nin (2) numaralı fıkrasının (e) bendi uyarınca “Bir hakkın
tesisi, kullanılması veya korunması için veri işlemenin
zorunlu olması” şartına dayanılarak, örneğin üzerine
yediemin olarak tayin edildiği hacizli malların durumu
vb. hakkında bilgi almak ve yürütülen hukuki işlemler
hakkında kendisine bilgi vermek amacıyla kişisel verisi
hüviyetinde olan şahsî cep telefonu numarasının, veri
sorumlusu avukat tarafından, borçlunun oğlunun açık
rızası olmaksızın, söz konusu amaçla sınırlı ve kısıtlı
olmak üzere işlenebileceği, zira somut olayda alacaklı
tarafın hak ve menfaatlerinin korunmasının, oğlunun
üzerine yediemin bırakıldığı hacizli malların durumu
ve bu konu hakkında kendisi ile irtibat kurulabilme-
si ile yakından irtibatlı olduğu ifade edilmiş olup “Veri
sorumlusunun Kuruma ilettiği belgelerden, borçlunun
oğlunun da söz konusu borcun hacizle tahsili sırasında
haciz mahallinde bulunduğu ve Haciz Tutanağını imza-
ladığı, dolayısıyla babasının borcu hakkında hâlihazırda
bilgi sahibi olduğu, şikâyet konusu aramalara dair ka-
yıtların ise anılan Haciz Tutanağının tanzim edildiği ta-
rihin ertesi gününe ait olduğu, bu nedenlerle borçlunun
“aynı zamanda da kişisel verisi olan, kendisinin borçlu
olduğuna dair bilginin veri sorumlusu tarafından oğlu-
na iletilmesi” şeklindeki şikâyetine ilişkin olarak Kanun
kapsamında tesis edilebilecek bir işlem olmadığına,”

karar verilmiştir.

7. Bir Hakkın Tesisi, Kullanılması veya Korunması İçin Veri İşlemenin Zorunlu Olması

Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için zorunlu olması halinde ilgili kişinin kişisel verilerinin işlenmesi mümkündür.

Kurulun 18.05.2022 tarihli ve 2022/489 sayılı kararında⁷³;

“...Birlik Başkanlığının ilgili kişinin kişisel verilerini içeren belgeleri Birliğin vekili tayin edilen avukat ile paylaşması ile ilgili olarak; Birliğin kamu tüzel kişiliğini haiz bir kurum olarak taraflarına hasredilen görevleri yerine getirmeleri sürecinde dışarıdan avukatlık hizmeti aldıkları ve bu durumda söz konusu **avukat ile ilgili kişiye ait kişisel verileri içeren belgeleri paylaşımlarının Kanunun 5’inci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (e) bendi çerçevesinde değerlendirilebileceği** kanaatine varıldığından ilgili kişinin Birlik hakkındaki şikâyeti ile ilgili olarak Kanun kapsamında yapılacak herhangi bir işlem bulunmadığı ile

Veri sorumlusu sıfatını haiz avukatın ilgili kişinin kişisel verilerini içeren belgeleri yürütülen soruşturma kapsamında Baroya aktarmasının **Kanunun 8’inci maddesine uygun olarak Kanunun 5’inci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (e) bendi çerçevesinde gerçekleştirildiği kanaatine varıldığından** ilgili kişinin söz konusu avukat hakkındaki şikâyeti ile ilgili olarak Kanun kapsamında yapılacak herhangi bir işlem bulunmadığı...”

yönünde karar vermiştir.

⁷³ Kurulun 18.05.2022 tarihli ve 2022/489 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://kykk.gov.tr/Icerik/7563/2022-489>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Avukatın müvekkiline hukuki yardım sağlarken, dava ya da takip konusu olayla doğrudan bağlantılı olan üçüncü kişilere ait kişisel verileri işlemesi gerekebilir. Bu tür veri işleme faaliyetleri çoğu durumda 6698 sayılı Kanunun 5'inci maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendi uyarınca **“bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için zorunlu olması”** hukuki sebebine dayanmakla birlikte, somut olayın özelliklerine göre Kanunun 5'inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan diğer veri işleme şartları kapsamında da gerçekleştirilebilir. Bu kapsamda, kişisel veri işleme faaliyetinin Kanunda öngörülen açık rıza dışındaki işleme şartlarından birine dayanması hâlinde, ayrıca ilgili kişinin açık rızasına başvurulması hukuken isabetli olmayacaktır. Nitekim savunma hakkının ve adil yargılanma hakkının etkin biçimde kullanılabilmesi bakımından avukatların kişisel veri işleyebilmesi kritik öneme sahiptir.

Kurulun 22.03.2023 tarihli ve 2023/437 sayılı kararında⁷⁴;

“...Avukatlık Ortaklığının yetkilerinin, Şirket ile arasındaki vekâlet ilişkisi ve Sözleşme kapsamında Şirketin alacaklarının tahsil ve takip işlemlerinin yürütülmesi ile sınırlı olsa dahi Şirket tarafından kendisine aktarılan kişisel veriler üzerinde gerçekleştirilecek işleme faaliyetlerini yönettiğinin görüldüğü, bu itibarla, avukatlık faaliyetleri çerçevesinde Avukatlık Ortaklığının kişisel veri işleme faaliyetleri bakımından serbestçe karar verme yetkisine sahip olduğu, ilgili kişinin şikâyetine konu kişisel verilerinin işleme amaç ve vasıtalarını belirlediği ve veri sorumlusu olarak kabul edilmesi gerektiği...”

74 Kurulun 22.03.2023 tarihli ve 2023/437 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://kykk.gov.tr/Icerik/7600/2023-437>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

“...Veri sorumlusu tarafından avukatlık faaliyetleri kapsamında Şirketin alacaklarının borçlu ilgili kişiden tahsil edilebilmesi ve ilgili kişiye sağlanacak kolaylıklar ile borcun ödenmemesi durumunda ilgili kişinin maruz kalabileceği hukuki risklerin bildirilmesi amacıyla Kanunun 5’inci maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendinde öngörülen “bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için veri işleminin zorunlu olması” işleme şartına dayanılarak kısa mesaj göndermek suretiyle ilgili kişinin kişisel verilerinin işlenmesinin mümkün olduğu...”

kararı verilmiştir.

Kurulun 21.10.2021 tarihli ve 2021/1069 sayılı kararında⁷⁵;

“...İcra İflas Kanunu’nun 89’uncu maddesinde “ (1) Hamlıne ait olmıyan veya cirosu kabil bir senetle müstenit bulunmıyan alacak veya sair bir talep hakkı veya borçlunun üçüncü şahıs elindeki taşınır bir malı haczedilirse icra memuru; borçlu olan hakiki veya hükmi şahsa bundan böyle borcunu ancak icra dairesine ödiyebileceğini ve takip borçlusuna yapılan ödemenin muteber olmadığını veya malı elinde bulunduran üçüncü şahsa bundan böyle taşınır malı ancak icra dairesine teslim edebileceğini, malı takip borçlusuna vermemesini, aksi takdirde malın bedelini icra dairesine ödemek zorunda kalacağını bildirir (Haciz ihbarnamesi). Bu haciz ihbarnamesinde, ayrıca 2, 3 ve 4’üncü fıkra hükümleri de üçüncü şahsa bildirilir. (2) Üçüncü şahıs; borcu olmadığı veya malın yedinde bulunmadığı veya haciz ihbarnamesinin

75 Kurulun 21.10.2021 tarihli ve 2021/1069 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/Icerik/7262/2021-1069>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

tebliğinden önce borç ödenmiş veya mal istihlak edilmiş veya kusuru olmaksızın telef olmuş veya malın borçluya ait olmadığı veya malın kendisine rehnedilmiş olduğu veya alacak borçluya veya emrettiği yere verilmiş olduğu gibi bir iddiada ise, keyfiyeti, haciz ihbarnamesinin kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içinde icra dairesine yazılı veya sözlü olarak bildirmeye mecburdur.” hükmünün yer aldığı,

Bu kapsamda, veri sorumlusunun vekili olduğu Banka adına borçlu tarafın yakınlarına 89/1 haciz ihbarnamesi göndermesinde, Bankanın haklarını ve menfaatlerini korumak amacıyla hareket ettiği, bu anlamda Avukatlık Kanunu’ndan kaynaklanan yükümlülükleri ve yürütmekte olduğu icra işlemleri bakımından İcra İflas Kanunu ve ikincil mevzuat düzenlemelerinden kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmek amacıyla ilgili birim/mercilere bildirme yetkisi olduğu ve bu bağlamda işlediği kişisel verilerin Kanunun 5’ inci maddesinin (2) numaralı fıkrası çerçevesinde ilgili kişinin açık rızası olmaksızın işleminin kanuna uygun olacağı kanaatine varıldığı...”

ifade edilmiş olup,

“...Avukat tarafından vekili olduğu bankanın alacağını tahsil etmek amacı ile yürütmekle yükümlü olduğu işlemlerin tesisi için üçüncü kişilere İcra ve İflas Kanunu’nun 89’uncu maddesinin (1) numaralı fıkrası kapsamında haciz ihbarnamesi gönderilmesi amacıyla ilgili kişinin adı, soyadı, kimlik numarası ve adres bilgisinin işlenmesi **Kanunun 5’inci maddesinin (2) numaralı**

fıkrasının (e) bendinde yer alan “bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için veri işlemenin zorunlu olması hükmü” kapsamında Kanuna uygun olduğu değerlendirildiğinden söz konusu şikâyet ile ilgili olarak veri sorumlusu Avukat hakkında da Kanun kapsamında tesis edilecek bir işlem olmadığına”

karar verilmiştir.

B. Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenme Şartları

6698 sayılı Kanunun 6’ncı maddesinin birinci fıkrasında kişilerin ırkı, etnik kökeni, siyasi düşüncesi, felsefi inancı, dini, mezhebi veya diğer inançları, kılık ve kıyafeti, dernek, vakıf ya da sendika üyeliği, sağlığı, cinsel hayatı, ceza mahkûmiyeti ve güvenlik tedbirleriyle ilgili verileri ile biyometrik ve genetik verilerinin özel nitelikli kişisel veri olduğu, üçüncü fıkrasında özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinin yasak olduğu; ancak bu fıkra da belirtilen şartlardan *(-İlgili kişinin açık rızasının olması, -Kanunlarda açıkça öngörülmesi, -Fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin, kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması, -İlgili kişinin alenileştirdiği kişisel verilere ilişkin ve alenileştirme iradesine uygun olması, -Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için zorunlu olması, -Sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlarca, kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi ile sağlık hizmetlerinin planlanması, yönetimi ve finansmanı amacıyla gerekli olması, -İstihdam, iş sağlığı ve güvenliği, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler ve sosyal yardım alanlarındaki hukuki yükümlülüklerin yerine getirilmesi için zorunlu olması, -Siyasi, felsefi,*

dini veya sendikal amaçlarla kurulan vakıf, dernek ve diğer kâr amacı gütmeyen kuruluş ya da oluşumların, tâbi oldukları mevzuata ve amaçlarına uygun olmak, faaliyet alanlarıyla sınırlı olmak ve üçüncü kişilere açıklanmamak kaydıyla; mevcut veya eski üyelerine ve mensuplarına veyahut bu kuruluş ve oluşumlarla düzenli olarak temasta olan kişilere yönelik olması) birinin varlığı halinde özel nitelikli kişisel verilerin işlenebileceği hükme bağlanmıştır.

Örnek:

Müvekkil B, siyasi parti üyeliği ve dernek faaliyetleri nedeniyle işyerinde ayrımcı muameleye maruz kaldığını, bu nedenle iş sözleşmesini haklı nedenle feshettiğini ve kıdem tazminatı ile diğer işçilik alacaklarının tahsili için dava açmak istediğini belirterek Avukat A'ya başvurmuştur. Avukat A, dava sürecinde B'ye ait kimlik, iletişim, çalışma hayatı, hukuki işlem ve finans verilerinin yanı sıra, ayrımcılık iddiasının ileri sürülmesi ve ispatı bakımından gerekli olduğu ölçüde B'nin siyasi parti üyeliği ve dernek üyeliğine ilişkin özel nitelikli kişisel verilerini işleyebilecektir. Bunun yanında davalı işverenin temsilcilerine ve tanıklara ait kimlik, iletişim ve hukuki işlem verileri ile tanık beyanlarında yer alan ve uyumsuzlukla bağlantılı kişisel veriler de işlenebilecektir.

Örnek:

Müvekkilin sağlık bilgilerini içeren bilirkişi raporunun avukat tarafından müvekkilin açık rızası ile benzer bir davayı takip eden başka bir avukat meslektaşı ile paylaşılması – Açık Rıza

Müvekkilin aniden kalp krizi geçirmesi nedeniyle avukat tarafından müvekkile ait sağlık verilerinin sağlık görevlileriyle paylaşılması – Fiili İmkânsızlık Hâli

İş kazası için açılan davada engelli raporunun sunulması. – Hakkın Tesisi

Avukatın kendi çalışanlarının sağlık verisini işlemesi. – İş sağlığı ve güvenliği.

Anılan maddenin son fıkrasında ise özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinde, ayrıca Kurul tarafından belirlenen yeterli önlemlerin alınması gerektiği düzenlenmiş olup bu çerçevede “Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde Veri Sorumlularınca Alınması Gereken Yeterli Önlemler” ile ilgili Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 31.01.2018 tarih ve 2018/10 sayılı Kararında⁷⁶ sayılan önlemlerin alınması zorunludur.

C. Avukatlar Tarafından Gerçekleştirilen Kişisel Veri İşleme Faaliyetleri

1. Kişisel Verilerin Elde Edilmesi

Avukatlar mesleki faaliyetleri çerçevesinde ilgili kişilerin kişisel verilerini doğrudan ilgili kişiden elde edebilmektedir. Ancak bu faaliyet genellikle ilgili kişinin müvekkil veya potansiyel müvekkil olduğu durumlar bakımından geçerli olmaktadır. Nitekim avukattan hukuki yardım talebinde bulunan müvekkil veya potansiyel müvekkiller ya da danışanlar söz konusu hukuki yardımın temelini oluşturacak bilgi ve belgeleri avukata temin ederken kendi kişisel verilerinin avukat tarafından işleneceğini öngörmektedir. Yukarıda da ifade edildiği üzere avukatlık sözleşmesi bakımından avukatın asli edim yükümlülüğü

⁷⁶ Kurulun 31.01.2018 tarihli ve 2018/10 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/Icerik/4110/2018-10>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

“belirli bir hukuki yardımda bulunmak” iken söz konusu edimin ifa edilebilmesi için kişisel veri işlenmesinin zorunlu olması ve kişisel veri işleme faaliyetinin borç ilişkisinin doğasından kaynaklanan yükümlülük olması nedeniyle avukatın, avukatlık sözleşmesi kapsamında sürdürdüğü kişisel veri işleme faaliyeti, avukatlık sözleşmesi bakımından bir yan yükümlülüktür. Bu bağlamda ilgili kişi vasfını haiz müvekkil veya potansiyel müvekkillerin verilerinin 6698 sayılı Kanunun 5’inci maddesinde düzenlenen “bir sözleşmenin kurulması yahut ifasıyla doğrudan ilgili olmak şartıyla, sözleşme taraflarının kişisel verilerinin işlenmesinin zorunlu olması” şartı kapsamında işlendiği söylenebilecektir.

Avukatlar mesleki faaliyetlerini icra ederken müvekkil veya potansiyel müvekkilleri dışındaki şahısların (örneğin, müvekkilinin alacaklı olduğu şahıs veya boşanma sürecinde olduğu eşi ya da müvekkilin tarafı olduğu sözleşmenin karşı tarafı vb.) verilerini genellikle müvekkil yahut potansiyel müvekkil ya da karşı tarafça mahkemeye/ dosyaya sunulan bilgi ve belgelerden elde etmektedir.

Örnek:

Taşınmazını K’ya kiraya veren M, kira borcunun zamanında ödenmemiş olması nedeniyle taşınmazın tahliye edilmesini sağlamak amacıyla Avukat A’dan hukuki yardım talebinde bulunmuştur. Müvekkil M adı, soyadı, kimlik numarası ile adresinden ibaret kişisel verilerini ve Kiracı K ile arasındaki kira sözleşmesini Avukat A’ya tevdi etmiştir. Kira sözleşmesinde Kiracı K’nın kimlik numarası, adı, soyadı ve adresi bulunmaktadır. Kira sözleşmesinin kendine iletilmesiyle birlikte kiralanan taşınmazın tahliyesi talebiyle icra takibi başlatan Avukat A,

kiracı K'nın kişisel verilerini Ankara 1 Nolu İcra Dairesine aktarmıştır.

Söz konusu örnek olayda Kiracı K'nın kimlik numarası, adı, soyadı ile adresinden ibaret verileri Avukat A tarafından 6698 sayılı Kanunun 5'inci maddesi gereği "bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için zorunlu olması" şartı kapsamında işlenmektedir. Benzer şekilde Kiracı K'nın verilerinin Ankara 1 Nolu İcra Dairesine 6698 sayılı Kanunun 8'inci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinin 6698 sayılı Kanunun 5'inci maddesine yaptığı atıfla aynı veri işleme şartı gerekçe gösterilerek aktarılmaktadır.

Avukatların verileri ilgili kişiden elde etmemiş olması durumunda 10.03.2018 tarihli ve 30356 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Aydınlatma Yükümlülüğünün Yerine Getirilmesinde Uyulacak Usul ve Esaslar Hakkındaki Tebliğin **(Aydınlatma Tebliği)** 6'ncı maddesi gereği kişisel verilerin elde edilmesinden sonraki makul bir süre zarfında kişisel veriler ilgili kişi ile iletişim kurmak için kullanılacaksa ilk iletişim anında ve "kişisel verilerin aktarılması durumunda, en geç ilk veri aktarımı sırasında" ilgili kişiyi aydınlatma yükümlülüğünü yerine getirmelidir.

a. Avukatların Avukatlık Kanununun 2'nci Maddesi Uyarınca Bilgi ve Belge Talep Etmesi ve Bu Suretle Kişisel Verileri Elde Etmesi

Türk yargı sistemi temel olarak adlî yargı (ceza yargısı ve medeni yargı), idari yargı, anayasa yargısı ve uyuşmazlık yargısı şeklinde kollara ayrılmaktadır. Avukatlar ise müvekkillerini pek çok yargı kolunda, örneğin bir ilk derece mahkemesi olan ağır ceza mahkemesinde veya asliye hukuk mahkemesinde temsil etmektedir. Her yargılama

faaliyetinin usulü ilgili kanunlarında düzenlenmiş olup⁷⁷ söz konusu faaliyetler bakımından farklı ilkeler benimsenmiştir. Örneğin medeni yargılama usulü bakımından 6100 sayılı Kanun uyarınca “ taraflarca getirme ilkesi” uygulanmaktadır. Bu bağlamda örneğin vekili olduğu kişiyi menfi tespit davasında temsil eden avukatın, taraflarca getirme ilkesi uyarınca davada dayanılan vakıaları ve bunların delillerini mahkemeye sunması gerekmektedir. Daha da önemlisi avukatın, vekili olduğu kişinin hukuki yararının ispatı için belirli bilgi ve belgeleri sunması gerekmekte olup söz konusu bilgi ve belgelerin müvekkilin ve diğer üçüncü kişilerin verilerini içermesi muhtemeldir.

Avukatlık Kanununun 2’nci maddesinin üçüncü fıkrası gereği, yargı organları, emniyet makamları, diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüsleri, özel ve kamuya ait bankalar, noterler, sigorta şirketleri ve vakıflar⁷⁸ avukatlara görevlerinin yerine getirilmesinde yardımcı olmak zorunda olup kanunlarındaki özel düzenlenmeler saklı kalmak kaydıyla sayılan kurumların avukat tarafından gerek duyulan bilgi ve belgeleri avukatın incelemesine sunma yükümlülüğü bulunmaktadır⁷⁹.

77 Örneğin idari yargıda 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu uygulanırken, medeni yargılama bakımından 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu uygulanmaktadır.

78 Avukatlara gerek duydukları bilgi ve belgeleri sunma yükümlülüğü yalnızca kanunda tahdidi olarak sayılan kurumlar için zorunludur. Örneğin, (kamu iktisadi teşebbüsü niteliğini haiz anonim şirketler- banka ve sigorta şirketleri dışındaki-) demekler, ticaret şirketleri, sendikalar ve siyasi partiler, Avukatlık Kanununun 2’nci maddesinin üçüncü fıkrasında sayılmamış olmaları nedeniyle farklı bir hukuki gerekçe bulunması hariç olmak üzere avukatların gerek duyduğu bilgi ve belgeleri sunmakla yükümlü değildir. Bu yönde Bkz. Ali Cem Budak, “Avukatlık Kanunu’nun 2. Maddesine Göre Avukatın Bilgi ve Belge İsteme Yetkisi”, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 1, Sayı 1, Yıl 2004, ss. 363-373, s. 366.

79 Kamu makamlarının avukata bilgi ve belge sunma yükümlülüğü Türkiye ve pek çok ülkede meslek kuralı olarak benimsenen Birleşmiş Milletler Avukatların Rolüne Dair Temel Prensipler’de (Havana Kuralları) de düzenlenmiştir.

Avukatın bilgi ve belge edinmesi gerekliliği, müvekkilin temsil edildiği konum – davacı veya davalı – fark etmeksizin uyumsuzluğun müvekkil lehine sonuçlanması bakımından büyük önemi haizdir. Özellikle avukatın, davacı vekili sıfatıyla hareket ettiği durumlar bakımından daha önemli olup müvekkili temsilen açılan davada müvekkilin hukuki yararının ispat edilememesi durumunda müvekkilin haksız yere yargılama giderlerini ödemek durumunda kalabilmesi de söz konusu olacaktır.

6100 sayılı Kanunun “Dava dilekçesinin içeriği” başlıklı 119’uncu maddesinin birinci fıkrası gereği dava dilekçesinde davacı ile davalının adı ve soyadı ile adresleri, davacının Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası; davacının iddiasının dayanağı olan bütün vakıaların sıra numarası altında açık özetleri ve iddia edilen her bir vakıanın hangi delillerle ispat edileceği hususlarına yer verilmesi gereklidir. Mezkûr maddenin ikinci fıkrası uyarınca davacının iddiasının dayanağı olan bütün vakıaların sıra numarası altında açık özetlerine ve iddia edilen vakıaların hangi delillerle ispat edileceği hususlarına yer verilmemesi durumunda 6100 sayılı Kanunun 119’uncu maddesinin ikinci fıkrası uyarınca bir haftalık kesin süre verilmesi ve verilen süre içinde eksikliklerin tamamlanmaması durumunda davanın açılmamış sayılmasına karar verilecektir. Bu bakımdan taraflarca getirme ilkesi çerçevesinde öncelikle dava malzemesinin toplanarak 6100 sayılı Kanunun 119’uncu maddesinde düzenlenen dava dilekçesinde bulunması gereken hususlara yer verilmesi zorunludur.

Yine, 6100 sayılı Kanunun 114’üncü maddesine göre “hukuki yarar” bir dava şartı olarak öngörülmüş ve 115’inci maddenin ikinci fıkrası uyarınca mahkemenin, dava şartı noksanlığını tespit etmesi durumunda davanın usulden reddine karar verileceği hüküm altına alınmıştır. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu’nun 01.10.2019 tarihli ve 2015/21-3366 E.,

2019/987 K. sayılı kararında⁸⁰ hukuki yarar, “*Mahkemeden hukuksal korunma talebiyle bir davanın açılabilmesi için davacının davayı açma (veya hukuksal korunma talep etme) konusunda bir menfaatinin olması gerekmektedir.*” şeklinde tanımlanmıştır. Bu bağlamda bir hukuki uyumsuzluğun çözüme kavuşturulması bakımından mahkemeden hukuksal korunma istemi ile bir dava açılabilmesi için öncelikle davanın açılmasında davacının bir çıkarının bulunması şarttır. Söz konusu hukuki yararın tespiti bakımından ise somut olay bakımından dava öncesinde araştırma yapılması, davaya ilişkin delillerin elde edilmesi gerekmektedir. Kişilerin avukat ile temsil edilmek istenmesi durumunda bu hukuki yararın ispat yükümlülüğü ise avukata ait olmaktadır.

6100 sayılı Kanunun “Yargılama giderlerinin kapsamı” başlıklı 323’üncü maddesinde başvurma, karar ve ilam harçları, dava nedeniyle yapılan tebliğ ve posta giderleri, sair evrak ve dosya giderleri ve yargılama esnasında yapılan giderler gibi pek çok yargılama gideri sayılmaktadır. 6100 sayılı Kanunun 331’inci maddesi gereği davanın açılmamış sayılmasına hükmedilen hâllerde yargılama giderleri davacıya yükletilecektir. 6100 sayılı Kanunun “Yargılama giderlerinden sorumluluk” başlıklı 326’ncı maddesinin birinci fıkrasına göre kanunda yazılı hâller dışında, yargılamaya ilişkin giderlerin, hüküm aleyhine verilen taraftan alınmasına hükmedilecektir. Davacının hukuki yararının bulunmaması durumunda davanın usulden reddine karar verilecek olup mezkûr hükme göre aleyhine hüküm verilen davacı taraftan yargılama gideri alınmasına karar verilecektir.

Öte yandan davalının avukat ile temsil edildiği durumlar bakımından ise 04.11.2025 tarihli ve 33067 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan

80 Bkz. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu’nun 01.10.2019 tarihli ve 2015/21-3366 E., 2019/987 K. sayılı kararı, Erişim Adresi: <https://kazanci.com.tr/gunluk/hgk-2015-21-3366.htm>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin 7'nci maddesi gereği yetkisizlik, görevsizlik, dava şartlarının yokluğu nedenleriyle davanın reddedilmesi yahut davanın açılmamış sayılması durumlarında davacı aleyhine avukatlık ücretine hükmedilmesi de söz konusu olabilecektir.

Görüleceği üzere, davacı avukatının, dava şartı olan davacının hukuki yararının bulunduğunu ispat edememesi (davanın usulden reddi) veya dava dilekçesinin içeriğinde bulunması gereken davacının iddiasını dayandırdığı tüm vakıaların sıralı şekilde özetleri ile iddia edilen vakıaların ne tür delillerle ispatlanacağı hususlarına yer verememesi (davanın açılmamış sayılması) durumlarında, davacının yargılama giderlerinden sorumluluğu söz konusu olacaktır. Bu durum ise özen yükümlülüğüne aykırılık teşkil edebilecek olup Avukatlık Kanununun 40'inci maddesi uyarınca avukatın tazminat sorumluluğu gündeme gelebilecektir. Bu nedenle avukatın, müvekkilinin hukuki yararını ispat edebilmek için gerekli tüm bilgi ve belgeleri – bu bilgi ve belgeler kişisel veri içerebileceği gibi içermemesi de mümkündür – elde etmesi gerekmektedir.

Bununla birlikte müvekkilinin hukuki yararının ispatı amacıyla gerekli olan bilgi ve belgelerin **hukuka uygun olarak elde edilmesi zorunludur**. Söz konusu kişisel veri içeren bilgi ve belgelerin avukat tarafından hukuka aykırı yöntemlerle elde edilmesi avukatın ayrıca sorumluluğunu doğuracaktır. Avukatın, avukatlık sözleşmesi gereğince müvekkiline karşı yükümlülüklerini hukukun sınırları içerisinde gerçekleştirmesi gerekmektedir.

Örnek:

Davalı sıfatını haiz müvekkilini ilk derece mahkemesinde temsil eden avukatın, mahkemenin davanın kabulü neticesinde hükmettiği tazminat tutarını müvekkili temsilen ödemesi amacıyla davacı gerçek kişinin kişisel veri vasfını haiz banka hesap bilgisini bankadan teminine ihtiyacı vardır. Bu çerçevede Avukatlık Kanununun 2'nci maddesi gereği avukatın mezkûr kişisel verinin kendisine aktarılmasını ilgili bankadan talep etmesi mümkündür. Benzer şekilde bankanın ise söz konusu hüküm uyarınca 6698 sayılı Kanunun 8'inci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca müşterisinin banka hesap bilgisini (IBAN numarası veya hesap numarası gibi) avukata hukuka uygun olarak aktarması söz konusu olacaktır.

Örnek:

Avukatın, müvekkilinin eski eşine ödediği iştirak nafakasının kaldırılmasına yönelik açtığı davada müvekkilinin hukuki yararını ispat edebilmek, müvekkilin eski eşinin ekonomik durumunu tevsik edebilmek amacıyla davalı eski eşin gayrimenkul bilgilerini Tapu ve Kadastro Paylaşım Sistemi (TAKPAS) kullanılması suretiyle elde ettiği ve davada kullandığı durumda ilgili kişi vasfını haiz davalının kişisel verilerinin elde edilmesi faaliyetinin, 6698 sayılı Kanunun 5'inci maddesinde hüküm altına alınan "bir hakkın korunması için veri işlemenin zorunlu olması" hükmü kapsamında hukuka uygun olduğu değerlendirilebilir. Zira Avukatlık Kanununun 2'nci maddesinde sayılan kurum ve kuruluşların avukat tarafından gerek duyulan bilgi ve belgeleri avukatın incelemesine sunma

yükümlülüğü bulunmaktadır. Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü ile TBB arasında imzalanan protokol⁸¹ çerçevesinde bu yükümlülük bilişim teknolojilerinden faydalanmak suretiyle gerçekleştirilmektedir.

Avukatlık Kanununun 2'nci maddesinin üçüncü fıkrasında sayılan kurum ve kuruluşların avukatın gerek duyduğu bilgi ve belgeleri incelemesine sunma yükümlülüğü bulunmakla birlikte bu yükümlülüğün çok geniş yorumlanmasının, avukatın kişisel veri içeren her türlü belgeye ve bilgiye erişiminin sağlanması suretiyle kişisel verilerin korunmasını talep etme hakkının ihlal edilmesine sebebiyet verilmesi mümkündür. Bu hususta Danıştay 1. Dairesi'nin 10.04.2002 tarihli ve 2002/26 E., 2002/52 K. sayılı kararında⁸² "gereklilik" kavramına ilişkin kanaatlere yer verilmiştir. Söz konusu karar:

"... <avukatın gerek duyduğu bilgi ve belge' ifadesinde ... geçen "gerek" sözcüğünün herhangi bir işin yapılabilmesinin bağlı bulunduğu şey anlamını içerdiği, gerekliliği açıklayan nedenlerin ise "gerekçe" sözcüğü ile ifade edildiği gözden uzak tutulmamalıdır. Gerek duymak, keyfi, hiçbir nedene bağlı olmaksızın bir şeyi istemek iradesi anlamına gelmemekte, herhangi bir işin yapılabilmesine bağlı bir istemi anlatmaktadır. Böyle olunca,

81 Protokoller, Tapu ve Kadastro Verilerinin İşlenmesi ve Elektronik Ortamda Yapılacak İşlemler Hakkında Yönetmelik uyarınca düzenlenmekte olup protokollerin amacı kişisel verilerin hızlı, kolay ve güvenli surette aktarılmasını sağlamaktır. Bu suretle yapılacak protokoller aracılığıyla protokol yapılan alıcı (TAKPAS'tan faydalanan kişi veya kurumlar) ve alt kullanıcılar (alıcının, uygulamalar üzerinden TAKPAS'tan faydalanması için yetkilendirdiği kişiler) tarafından ilgili kişilerin anılan yönetmelik kapsamındaki verilerine erişim sağlanmaktadır.

82 Danıştay 1. Dairesi'nin 10.04.2002 tarihli ve 2002/26 E., 2002/52 K. sayılı kararı, Erişim Adresi: <https://karararama.danistay.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

avukatın gerek duyduğu bilgi ve belgeleri hangi işin yapılabilmesine bağlı olarak incelemek istediğini, gerekliği açıklayan nedenlerle birlikte belirtmesi ve bu belgelerin incelemesine sunulması yasa hükmü gereğidir...”

şeklinde dir.

Görüleceği üzere Danıştay tarafından avukatların gerek duyduğu belge ve bilgilerin çerçevesinin belirlenmesi bakımından “gerek” kavramı ele alınmıştır. Danıştay’ın söz konusu kararında yer verilen açıklamalar esasen 6698 sayılı Kanunun 4’üncü maddesinde hüküm altına alınan “işlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olması” prensibi ile örtüşmektedir. Buna göre, işlenen kişisel verilerin belirlenen hedeflerin gerçekleştirilmesine uygun olması, hedefin gerçekleştirilmesiyle alakası olmayan veya ileride ortaya çıkabilecek ihtiyaçların karşılanması hedefiyle kişisel veri işlenmesine başvurulmaması gerektiği vurgulanmaktadır.

Daha önce de belirtildiği gibi söz konusu kurum/kuruluşlar tarafından kişisel veri içeren bilgi ve belgelerin avukatlara sunulması 6698 sayılı Kanunun 8’inci maddesi uyarınca ilgili kurum ve kuruluşlar bakımından “aktarım” faaliyeti teşkil edecektir. Bu bağlamda söz konusu kurum/kuruluşların, avukat tarafından aktarım talebinde bulunulduğunda öncelikle 6698 sayılı Kanunun 8’inci maddesi kapsamında değerlendirme yapması gerekmektedir.

6698 sayılı Kanunun 8’inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca ilgili kişinin açık rızası olmaksızın kişisel verileri aktarılamayacaktır. Anılan maddenin ikinci fıkrası uyarınca 6698 sayılı Kanunun 5’inci maddesi ile 6’ncı maddesinde belirtilen şartlardan birinin mevcut olması hâlinde ilgili kişinin açık rızası bulunmaksızın da aktarılabilir. Ayrıca

anılan maddede kişisel verilerin aktarımına yönelik diğer kanunlarda mevcut düzenlemeler saklı tutulmaktadır. Diğer kanunlarda yer alan kişisel verilerin aktarımına yönelik düzenlemeler, aktarımı yasaklayan hükümler olabileceği gibi aktarıma cevaz veren hükümler de olabilir. Bu çerçevede Avukatlık Kanununun 2'nci maddesinin üçüncü fıkrasındaki düzenlemenin aktarıma cevaz veren bir düzenleme olduğu söylenebilir.

Kurulun 20.05.2021 tarihli ve 2021/511-512-513 sayılı Kararlarına⁸³ konu olayda;

Avukatların, takip borçlularının alacaklı olduğu icra dosyalarındaki kişisel verilerine, ilgili takip bakımından vekaletname olmaksızın erişebilmelerine ilişkin olarak şikâyetle bulunulmuştur. Kurul söz konusu kararlarda borçlunun alacaklı olduğu takip dosyaları bakımından ikili bir ayırmada bulunmuştur. İlk olarak alacaklıların avukatı tarafından, borçlunun alacaklı olduğu dosyaların, doğrudan UYAP üzerinden sorgulanması hususu ele alınmıştır.

Değerlendirmede özetle; İcra ve İflas Kanununun 85'inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca borçlunun kendi yedindeki veya üçüncü kişilerdeki alacaklarına haciz konulabileceği, söz konusu haciz işlemi için ise İcra ve İflas Kanununun 8/a⁸⁴ ve 78'inci⁸⁵ maddeleri uyarınca UYAP

83 Kurulun 20.05.2021 tarihli ve 2021/511-512-513 sayılı Kararları, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/icerik/7022/2021-511-512-513>, Erişim Tarihi: 26.09.2026.

84 İcra ve İflas Kanununun 8/a maddesinde takip alacaklısının, UYAP üzerinden bu sisteme entegre hale getirilen bilişim sistemi aracılığıyla dosya safahat bilgileri ve borçlunun hak, mal yahut alacağını sorgulayabileceği hüküm altına alınmıştır.

85 İcra İflas Kanununun 78'inci maddesinde borçluya yönelik başlatılan icra takibinin

sistemi üzerinden sorgulamaların gerçekleştirilebileceği, Avukatlık Kanununun 46'ncı maddesinde ise avukat ve stajyerlerinin vekaletname sunmaksızın dosya inceleyebileceği, bu çerçevede gerçekleştirilen kişisel veri işleme faaliyetinin ise 6698 sayılı Kanunun 5'inci maddesinde yer alan “kanunlarda açıkça öngörülme” kişisel veri işleme şartına dayanması nedeniyle hukuka uygun olduğuna karar verilmiştir. Borçlunun alacaklı olduğu icra dosyalarının tevzi bürosu çalışanı icra memurları tarafından avukatlara aktarılması bakımından ise 6698 sayılı Kanunun 8'inci maddesinde düzenlenen kişisel verilerin aktarımına yönelik diğer kanunlarda mevcut düzenlemelerin saklı tutulmasına ilişkin hükmünün diğer kanunlara yaptığı atıf uyarınca Avukatlık Kanununun 2'nci maddesi uyarınca hukuka uygun olduğuna karar verilmiştir.

Öte yandan avukatlar tarafından UYAP vasıtasıyla borçluya dair pek çok sorgu yapılabilmektedir. 22.01.2022 tarihli ve 31727 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Mal, Hak veya Alacağın Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi Üzerinden Sorgulanması Hakkında Yönetmelik uyarınca UYAP üzerinden araç sorgusu, icra dosyası sorgusu, Gelir İdaresi Başkanlığı kayıt sorgusu, posta çeki sorgusu, Sosyal Güvenlik Kurumu kayıt sorgusu, kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlar kayıt sorgusu, taşınmaz

kesinleşmesinden sonra (borçlunun itiraz etmemesi – ödeme emrindeki sürenin dolması– veya borçlunun borca itiraz etmemekle birlikte itirazının kaldırılması) alacaklının, dilediği takdirde haciz talebinde bulunmadan önce UYAP üzerinden, UYAP’a entegre bilişim sistemi aracılığıyla borçlunun hak, mal yahut alacağını araştırabileceği, araştırma sonunda, varsa borçlunun hak, mal yahut alacağın niteliği ile detayları hakkında bilgi vereceği ve bu halde sistem üzerinden de haciz konulması hususunda talepte bulunulabileceği hüküm altına alınmıştır.

sorgusu ve diğer sorgulamalar gerçekleştirilebilmektedir. Anılan Yönetmeliğin 6'ncı maddesi uyarınca taraf vekili olan avukatlar, gerçek ve tüzel kişi alacaklılar, UYAP üzerinden bu sorgulamaları – borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması şartıyla – yapabilmektedir.

Avukatlık Kanununun 2'nci maddesinin üçüncü fıkrasına yönelik diğer bir husus ise anılan fıkra da yer alan “*Kanunlarındaki özel hükümler saklı kalmak kaydıyla...*” istisnasının nasıl yorumlanacağına yöneliktir. Bu noktada Kurulun 02.11.2021 tarihli ve 2021/1111 sayılı Kararına⁸⁶ değinilmesinde fayda görülmektedir. Söz konusu Kurul kararında ilgili istisnanın nasıl yorumlanması gerektiğine ilişkin özetle;

“...Mezkûr mevzuat hükümlerinin lafızlarına istinaden, Avukatlık Kanunu’nun 2’nci maddesinde yer alan düzenlemenin Adlî Sicil Kanunu’nun 7’nci maddesinde mevcut olan “özel hüküm” karşısında bir “genel hüküm” niteliği taşıdığına açık olduğu ve avukatlara ilgili kişilerin adli sicil kaydı bilgilerine resen erişim yetkisi vermediği, dolayısıyla ilgili kişiye ait adli sicil bilgilerinin veri sorumlusu tarafından hukuka aykırı olarak elde edildiği, bu sebeple de veri sorumlusu tarafından ilgili kişi hakkında yürütülen kişisel veri işleme faaliyetinin hukuka aykırı olduğu sonucuna ulaşıldığı...”

kanaatine varılarak veri sorumlusu avukat hakkında idari para cezası uygulanmasına karar verilmiştir.

⁸⁶ Kurulun 02.11.2021 tarihli ve 2021/1111 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/icerik/7266/2021-1111>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Örnek:

Avukat A, müvekkili B'nin bir ameliyatta zarar gördüğünü ileri sürerek hekime ve hastaneye malpraktis davası açmak istemektedir. Bu bağlamda Avukatlık Kanununun 2'nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca hastaneden ameliyat notları, epikriz, hemşire takip formları gibi belgeleri talep etmiştir. Hastane ise Avukatlık Kanununun 2'nci maddesinin üçüncü fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan *"Kanunlarındaki özel hükümler saklı kalmak kaydıyla..."* ifadesinin dikkate alınması gerektiğini bu bağlamda 21.06.2019 tarihli ve 30808 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kişisel Sağlık Verileri Hakkında Yönetmeliğin 10'uncu maddesi uyarınca avukatların sağlık verilerine erişimi bakımından vekaletnamede özel yetki bulunması gerektiğini ifade ederek avukatın talebini reddetmiştir.

Avukat ise Kişisel Sağlık Verileri Hakkında Yönetmeliğin 10'uncu maddesinin 03.12.2025 tarihli ve 33096 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kişisel Sağlık Verileri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'in 9'uncu maddesi uyarınca yürürlükten kaldırıldığını, bu bağlamda vekaletnamesinde özel yetki olmasa dahi kendisine müvekkilinin sağlık verilerini içerir belgelerin tevdi edilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Söz konusu talebi değerlendiren Hastane müvekkil B'nin sağlık verilerini içerir belgeleri Avukat A'ya teslim etmiştir.

b. Hukuka Aykırı Yazılımlar Vasıtasıyla Kişisel Veri Elde Edilmesi

Avukatların müvekkillerinin hukuki yararını ispat edebilmek amacıyla delil toplarken müvekkillerinin hakkını ihlal ettiğini düşündükleri kişilere ait kişisel verileri elde etmeleri söz konusu olabilmektedir. Örneğin; avukatın vekili olduğu kişinin tarafı olduğu sözleşme kapsamında açacağı bir alacak davasında karşı tarafın verilerine (sözleşmede soyad, ad, kimlik numarası, adres vb. birtakım bilgiler) ulaşılabilmesi mümkün olabilmektedir. Yine, müvekkili adına açacağı tasarrufun iptali davasında borçlunun, mal kaçırmak amacıyla malı üçüncü şahsa devrettiği durumda üçüncü şahsın iletişim ve kimlik bilgilerinin edinilmesi gerekecektir. Bu durumda avukatların, müvekkilinin hakkını ihlal eden kişilerin verilerini elde edecek bir yöntem bulamaması, hukuka aykırı olarak kişisel verileri elde etmenin daha kolay olması, kişisel verilerin doğrudan ilgili kişiden elde edilememesi gibi durumlar nedeniyle kişisel verileri mezkûr verileri sorgulamaya imkân tanıyan yazılım, program veya uygulamalardan elde etmeleri söz konusu olabilmektedir.

Kurulun 18.10.2019 tarihli ve 2019/308 sayılı İlke Kararında⁸⁷ Kuruma intikal eden ihbarlar kapsamında avukatlar/hukuk büroları ile finans, gayrimenkul danışmanlık, sigorta vb. sektörlerde faaliyet gösteren bazı kişi ve kuruluşlar tarafından muhtelif yollarla elde edilen veriler üzerinden vatandaşların iletişim ile kimlik bilgileri gibi verilerinin sorgulanmasına imkân tanıyan yazılım/program/uygulamaların kullanıldığının görüldüğü belirtilerek yapılan değerlendirme sonucunda bu durumun, 6698 sayılı Kanunun veri sorumlularının veri güvenliğine yönelik yükümlülüklerini düzenleyen 12'nci maddesine aykırılık oluşturduğu dikkate alınarak söz konusu yazılım/program/uygulamaları kullanan veri sorumluları bakımından 6698 sayılı Kanunun

⁸⁷ Kurulun 18.10.2019 tarihli ve 2019/308 sayılı İlke Kararı, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/icerik/6568/2019-308>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

18'inci maddesi uyarınca idari işlem tesis edileceği hususlarında kamuoyunun bilgilendirilmesine karar verildiği ifade edilmiştir. Mezkûr kararda ayrıca 'bu mahiyetteki yazılımları/programları/uygulamaları kullandığı tespit edilenler hakkında Türk Ceza Kanunu kapsamında gerekli adlî işlemlerin tesisi için bu hususun, 5271 sayılı Kanunun 158'inci maddesi gereğince ihbaren yetkili Cumhuriyet Başsavcılıklarına iletileceği hususu da açıklanmıştır.

Avukatın, vekili olduğu kişinin hukuki yararını ispat edebilmesi bakımından gerek duyduğu kişisel veri içeren bilgi ve belgelere hukuka uygun yöntem ve araçlarla erişmesi zaruri olup aksi halin kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına aykırılık teşkil edeceği ve ayrıca 6698 sayılı Kanunun 12'nci maddesinde veri güvenliğine yönelik yükümlülüklerin ihlaline sebebiyet verilmesi nedeniyle yine 6698 sayılı Kanunun 18'inci maddesi uyarınca avukat hakkında Kurul tarafından idari para cezası uygulanabileceği öngörülmektedir.

Bu bağlamda Kurulun 28.05.2020 tarihli ve 2020/429 sayılı kararında;

“...Veri sorumlusu vasfını haiz avukatın, ilgili kişinin akrabası ve iş arkadaşlarının telefon numaralarının ihtimallere dayalı ve kesin olarak kanıtlanamayan bir şekilde elde edilmesi, ... 6698 sayılı Kanun hükümlerine aykırılık teşkil ettiği, bu suretle kişisel verilerin hukuka aykırı şekilde işlenmesini önleme ve kişisel verileri hukuka aykırı erişilmesini önleme yükümlülüğünü yerine getirmediği dikkate alındığında ... veri sorumlusu hakkında ... idari para cezası uygulanmasına...”

karar verilmiştir⁸⁸.

88 Kurulun 28.05.2020 tarihli ve 2020/429 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://kykk.gov.tr/Icerik/6778/2020-429>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Benzer şekilde Kurulun 11.03.2021 tarihli ve 2021/228 sayılı kararında ise;

“...veri sorumlusu vasfını haiz olduğu değerlendirilen Avukat tarafından herhangi bir ilgisinin bulunmadığı şirketin icra takibine yönelik mesajlar gönderilmesi suretiyle ilgili kişinin telefon numaralarının işlenmesinin 6698 sayılı Kanunda yer alan herhangi bir işleme şartına dayanmadığı kanaatine varılmış bu sebeple veri sorumlusu vasfını haiz avukat hakkında idari para cezası uygulanmasına...”

karar verilmiştir⁸⁹.

c. Kamuya Açık Kaynaklardan Kişisel Veri Elde Edilmesi

Avukatların, müvekkillerinin hukuki yararını ispat edebilmesi veya koruyabilmesi için zaman zaman kamuya açık kaynaklardan veri elde etmesi gerekmektedir. Kamuya açık kaynaklar herkese açık sosyal ağlar (Instagram, X, LinkedIn vb.) olabileceği gibi internet siteleri veya basılı ya da elektronik ortamda sunulan telefon rehber hizmeti (11880 vb. telefon rehberi hizmetleri) olabilir. Örneğin avukat, müvekkilinin boşanma davasında hukuki yararının bulunduğunu ispatlayabilmek için müvekkilinin eşinin halka açık olan sosyal ağ hesabından vakıyı ispat bakımından delil teşkil edecek kişisel veri vasfını haiz fotoğrafları dava dosyasına sunabilecektir. Avukatların kamuya açık kaynaklardan kişisel veri elde etmesinin öncelikle, ‘alenileştirme’ veri işleme şartı kapsamında değerlendirilmesi gerekir.

İlgili kişinin kendisinin alenileştirdiği, başka bir deyişle herhangi bir şekilde kamuoyuna açıklanan kişisel veriler, hukuka uygun olarak

⁸⁹ Kurulun 11.03.2021 tarihli ve 2021/228 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://kykk.gov.tr/Icerik/7117/2021-228>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

işlenebilecektir. Kişisel verinin ‘aleni’ olduğunun kabulü için kişinin ‘aleni olmasını istemesi’ başka bir deyişle, ‘alenileştirme iradesinin varlığı’ gerekmektedir. Ayrıca, kişisel verinin ‘alenileştirme amacı’ dışında da kullanılması mümkün değildir⁹⁰.

Örnek:

Avukatın, eşinden aldatma nedeniyle boşanmak isteyen müvekkilinin bu iddiasını ispatlayabilmesi için aldatan eşin sosyal ağ hesabından herkese açık olarak paylaştığı fotoğraflarını elde etmesi faaliyetinin, 6698 sayılı Kanunun 5’inci maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendi uyarınca, ilgili kişinin kendisi tarafından alenileştirilmiş olması sebebiyle hukuka uygun olduğu değerlendirilebilecektir.

Örnek:

Avukat A’nın, müvekkili M’nin alacağına tahsili amacıyla başlatılacak hukuki süreç kapsamında, borçlu şirketin yetkilisine ilişkin ad-soyadı ve temsil bilgilerini Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi ile şirketin kamuya açık internet sitesinden elde etmesi halinde, söz konusu verilerin kamuya açık kaynaklardan elde edildiği söylenebilecektir. Bununla birlikte, bu verilerin hukuka uygun şekilde işlendiğinin kabulü için, verilerin yalnızca hukuki sürecin yürütülmesi amacıyla, gerekli ve ölçülü biçimde kullanılması gerekmektedir⁹¹.

90 Uygulama Rehberi, s. 76.

91 Kurulun 07.07.2022 tarihli ve 2022/655 sayılı Kararında ise “...İlgili kişilerin borcun doğduğu/icra takibinin başlatıldığı dönemde münfesiş şirketin yönetim kurulunda yer aldığı, bu hususun da Ticaret Sicil Gazetesinde aleni şekilde paylaşıldığı, veri sorumlusu Avukatın Avukatlık Kanunu ve sair mevzuat çerçevesinde vekâlet

2. Kişisel Verilerin Açıklanması

6698 sayılı Kanunun 3'üncü maddesinde "kişisel verilerin açıklanması" da kişisel verilerin işlenmesinin bir türü olarak sayılmaktadır. Kişisel verilerin açıklanması faaliyetinin hukuka uygun olması için 6698 sayılı Kanunun 5'inci ve 6'ncı maddesinde sayılan veri işleme şartlarından birinin bulunması gerekmektedir.

Bu bağlamda borçlu ilgili kişinin finansal veri niteliğini haiz kişisel verilerinin kişinin yakınlarına açıklanması faaliyeti 6698 sayılı Kanunun 5'inci maddesi kapsamında hukuka aykırılık teşkil edecektir⁹².

Kurulun 31.05.2019 tarihli ve 2019/166 sayılı Kararında⁹³;

"...Gerek bir şirketler grubuna borçlu olduğu belirtilen ve şikayetçinin yeğeni olduğu anlaşılan şahsa ait ad, soyad ve hizmet numarasının şikayetçiye ait hatta gönderilmesi, gerekse şikayetçiye ait telefon numarasının, Kanunda düzenlenen işleme şartlarından herhangi birine dayanmadan işlenmesi şeklindeki tek bir harekete bağlı iki farklı veri işleme faaliyeti sonucunda Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde öngörülen "Kişisel verilerin hukuka aykırı olarak işlenmesini önlemek" yükümlülüğünü yerine getirmediği anlaşılan veri

ilişkisi içerisinde bulunulan müvekkile ait alacağın tahsili amacıyla ilgili kişilerin ad, soyadı, kimlik numarası, adresi, telefonun numarası gibi bilgilerini UHAP/bilinmeyen numara servisleri vb. T.C. mevzuatına uygun faaliyet yürüten yasal platformlar üzerinden edinmesinde..." hukuka aykırılık bulunmadığına karar verilmiştir. Kurulun 07.07.2022 tarihli ve 2022/655 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/Icerik/7569/2022-655>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

92 Bu husustaki Kurul kararları için Bkz. Kurulun 28.05.2020 tarihli ve 2020/429 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/Icerik/6778/2020-429>; Kurulun 14.01.2020 tarihli ve 2020/26 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/Icerik/6697/2020-26>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

93 Kurulun 31.05.2019 tarihli ve 2019/166 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/Icerik/5497/2019-166>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

sorumlusu avukat hakkında, Kanunun 18 inci maddesi-
nin (1) numaralı fıkrasının (b) bendi kapsamında 50.000
TL idari para cezası uygulanmasına...”

karar verilmiştir.

**Benzer şekilde Kurulun 09.02.2021 tarihli ve 2021/111 sayılı Kararın-
da⁹⁴,**

“...İlgili kişinin telefon numarasının ilk Hukuk Bürosu ça-
lışanı tarafından temin edilmesi ve işlenmesine ilişkin
olarak, veri sorumlusu Avukat tarafından ileri sürülen
hususların Kanunun 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında
yer alan açık rıza dışındaki kişisel veri işleme şartların-
dan herhangi birine dayanak teşkil etmediği dolayısıy-
la veri sorumlusu Avukatın Kanunun “Veri Güvenliğine
İlişkin Yükümlülükler” başlıklı 12 nci maddesinin birinci
fıkrasının (a) bendinde öngörülen yükümlülüğü yerine
getirmediği kanaatine varıldığından, veri sorumlusu
Avukat hakkında, Kanunun 18 inci maddesinin birinci
fıkrasının (b) bendi uyarınca 50.000 TL idari para cezası
uygulanmasına...”

...YTS sisteminde bulunan telefon numarasının, kişinin
yakınına ait olduğu bilgisi mevcut olmasına rağmen
veri sorumlusu Avukat tarafından ilgili kişiye SMS gön-
dermek suretiyle Kanunun 5 inci maddesinde yer alan
kişisel veri işleme şartlarından herhangi biri söz konu-
su olmadığı halde işlendiği; bu itibarla, veri sorumlu-
su avukat tarafından Kanunun “Veri Güvenliğine İlişkin
Yükümlülükler” başlıklı 12 nci maddesinin birinci fı-
krasının (a) bendinde öngörülen yükümlülüğün yerine

94 Kurulun 09.02.2021 tarihli ve 2021/111 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6917/2021-111>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

getirilmediği kanaatine varıldığından, veri sorumlusu Avukat hakkında, Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca, 50.000 TL idari para cezası uygulanmasına...”

karar verilmiştir.

Diğer taraftan ilgili kişilerin kişisel verilerinin üçüncü kişilere açıklanması her zaman hukuka aykırılık teşkil etmeyebilecektir. İcra İflas Kanununun 89’uncu maddesi gereği takip borçlusunun üçüncü kişilerde olan alacaklarına haciz konulabilmekte olup takip borçlusunun alacaklı olduğu babasına haciz ihbarnamesi gönderilmesi suretiyle ilgili kişinin finansal veri niteliğindeki borç bilgilerinin açıklanması 6698 sayılı Kanunun 5’inci maddesine aykırılık teşkil etmeyecektir. Şüphesiz bu halde de başta işlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olma ilkesi olmak üzere 6698 sayılı Kanunun genel ilkelerine uyulması gereklidir.

Örnek:

Avukat A’nın, adi kefil olan müvekkili B’nin haklarını koruyabilmek amacıyla müvekkili aleyhine başlatılan bir icra takibi kapsamında asıl borçlu olan C’nin verilerini alacaklı olan D’ye açıklaması, 6698 sayılı Kanunun 5’inci maddesindeki “bir hakkın kullanılması, tesisi yahut korunması için veri işlemenin zorunlu olması” kişisel veri işleme şartı kapsamında hukuka uygun olacaktır.

VIII. KİŞİSEL VERİLERİN AKTARILMASI

Kişisel verilerin aktarılması, 6698 sayılı Kanunda iki başlık altında ele alınmış olup Kanunun 8’inci maddesinde kişisel verilerin yurt içinde aktarılmasına ilişkin hükümlere, 9’uncu maddesinde ise kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasına ilişkin hükümlere yer verilmiştir. Belirtilen maddeler kapsamında hem kişisel veriler hem özel nitelikli kişisel veriler yer almaktadır. 6698 sayılı Kanunda yer alan düzenlemelere istinaden kişisel verilerin hukuka uygun bir şekilde aktarılabilmesi için belirtilen maddelerdeki şartların bulunması gerekmektedir⁹⁵.

A. Kişisel Verilerin Yurt İçinde Aktarılması

6698 sayılı Kanunun “Kişisel verilerin aktarılması” başlıklı 8’inci maddesinde kişisel verilerin, ilgili kişinin açık rızası olmaksızın aktarılmayacağı; 6698 sayılı Kanunun 5’inci maddesinin ikinci fıkrasında ve yeterli önlemler alınmak kaydıyla, 6’ncı maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen şartlardan birinin bulunması hâlinde ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın aktarılabilceği hüküm altına alınmıştır. Ayrıca Kanunun 8’inci maddesinin üçüncü fıkrasında, kişisel verilerin üçüncü kişilere aktarılmasına ilişkin kanunlarda yer alan hükümlerin saklı olduğu hüküm altına alınmıştır.

Avukatlar, yaptıkları işin mahiyeti gereği müvekkillerinin hukuki yararını ispat edebilmek amacıyla elde ettiği kişisel veri içeren bilgi

95 Uygulama Rehberi, s. 97.

ve belgeleri arabuluculara, yargı makamlarına aktarabilmektedir. Söz konusu aktarım faaliyetinin 6698 sayılı Kanunun 8'inci maddesi uyarınca hukuka uygun olarak yürütülmesi zorunludur.

Benzer şekilde, Kurulun 09.09.2021 tarihli ve 2021/909 sayılı Kararında⁹⁶:

*“...İlgili kişinin verilerinin avukat tarafından icra daire-
siyle izinsiz paylaşılması hususuna ilişkin olarak; İcra
ve İflas Kanununun 89'uncu maddesi kapsamında borç-
lunun üçüncü kişilerdeki alacağının tahsili amacıyla
alacaklı tarafından bildirilen gerçek veya tüzel kişilere
İcra Müdürlüklerince birinci haciz ihbarnamesi gönde-
rilmesinde alacaklı ve vekili arasındaki vekâlet ilişkisi
gereğince alacaklı adına İcra Müdürlükleri nezdinde
ilgili kişinin verilerinin işlenmesinin ‘Kanunlarda açık-
ça öngörülme’ ve ‘Bir hakkın tesisi, kullanılması veya
korunması için veri işlemenin zorunlu olması’ şartına
dayanarak gerçekleştirildiği bu çerçevede ilgili şikayete
ilişkin olarak, Kanun kapsamında Kurul tarafından tesis
edilebilecek bir işlem bulunmadığına...”*

Diğer taraftan veri sorumlusu vasfını haiz avukatın, vekili olduğu ki-
şinin hukuki yararını ispat edebilmek amacıyla elde ettiği kişisel veri
içeren bilgi ve belgeyi yargı makamlarına aktarabilmesi için aktarım
faaliyetinin ayrıca, 6698 sayılı Kanunun 4'üncü maddesinde hüküm
altına alınan genel ilkelere uygun olması gerekir.

96 Kurulun 09.09.2021 tarihli ve 2021/909 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/icerik/7141/2021-909>, Erişim Tarihi: 29.06.2026. Benzer yönde Bkz. Kurulun 21.10.2021 tarihli ve 2021/1069 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/icerik/7262/2021-1069>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

B. Kişisel Verilerin Yurt Dışına Aktarılması

Öncelikle belirtmek gerekir ki, 12.03.2024 tarihli ve 32487 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 7499 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun **(7499 sayılı Kanun)** 34’üncü maddesi ile 6698 sayılı Kanunun, yurt dışına kişisel verilerin aktarımına ilişkin 9’uncu maddesinde değişiklik yapılmıştır. Söz konusu değişiklik sonrası Kanunun 9’uncu maddesi;

“MADDE 9- (1) Kişisel veriler, 5 inci ve 6 ncı maddelerde belirtilen şartlardan birinin varlığı ve aktarımın yapılacağı ülke, ülke içerisindeki sektörler veya uluslararası kuruluşlar hakkında yeterlilik kararı bulunması halinde, veri sorumluları ve veri işleyenler tarafından yurt dışına aktarılabilir.

(2) Yeterlilik kararı, Kurul tarafından verilir ve Resmî Gazete’de yayımlanır. Kurul, ihtiyaç duyması halinde ilgili kurum ve kuruluşların görüşünü alır. Yeterlilik kararı, en geç dört yılda bir değerlendirilir. Kurul, değerlendirme sonucunda veya gerekli gördüğü diğer hallerde, yeterlilik kararını ileriye etkili olmak üzere değiştirebilir, askıya alabilir veya kaldırabilir.

(3) Yeterlilik kararı verilirken öncelikle aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

a) Kişisel verilerin aktarılacağı ülke, ülke içerisindeki sektörler veya uluslararası kuruluşlar ile Türkiye arasında da kişisel veri aktarımına ilişkin karşılıklılık durumu.

b) Kişisel verilerin aktarılacağı ülkenin ilgili mevzuatı ve uygulaması ile kişisel verilerin aktarılacağı uluslararası kuruluşun tâbi olduğu kurallar.

c) Kişisel verilerin aktarılacağı ülkede veya uluslararası kuruluşun tâbi olduğu bağımsız ve etkin bir veri koruma kurumunun varlığı ile idari ve adlî başvuru yollarının bulunması.

ç) Kişisel verilerin aktarılacağı ülkenin veya uluslararası kuruluşun, kişisel verilerin korunmasıyla ilgili uluslararası sözleşmelere taraf veya uluslararası kuruluşlara üye olma durumu.

d) Kişisel verilerin aktarılacağı ülkenin veya uluslararası kuruluşun, Türkiye'nin üye olduğu küresel veya bölgesel kuruluşlara üye olma durumu.

e) Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler.

(4) Kişisel veriler, yeterlilik kararının bulunmaması durumunda, 5 inci ve 6 ncı maddelerde belirtilen şartlardan birinin varlığı, ilgili kişinin aktarımın yapılacağı ülkede de haklarını kullanma ve etkili kanun yollarına başvurma imkânının bulunması kaydıyla, aşağıda belirtilen uygun güvencelerden birinin taraflarca sağlanması halinde veri sorumluları ve veri işleyenler tarafından yurt dışına aktarılabilir:

a) Yurt dışındaki kamu kurum ve kuruluşları veya uluslararası kuruluşlar ile Türkiye'deki kamu kurum ve kuruluşları veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları arasında yapılan uluslararası sözleşme niteliğinde

olmayan anlaşmanın varlığı ve Kurul tarafından aktarıma izin verilmesi.

b) Ortak ekonomik faaliyette bulunan teşebbüs grubu bünyesindeki şirketlerin uymakla yükümlü oldukları, kişisel verilerin korunmasına ilişkin hükümler ihtiva eden ve Kurul tarafından onaylanan bağlayıcı şirket kurallarının varlığı.

c) Kurul tarafından ilan edilen, veri kategorileri, veri aktarımının amaçları, alıcı ve alıcı grupları, veri alıcısı tarafından alınacak teknik ve idari tedbirler, özel nitelikli kişisel veriler için alınan ek önlemler gibi hususları ihtiva eden standart sözleşmenin varlığı.

ç) Yeterli korumayı sağlayacak hükümlerin yer aldığı yazılı bir taahhütnamenin varlığı ve Kurul tarafından aktarıma izin verilmesi.

(5) Standart sözleşme, imzalanmasından itibaren beş iş günü içinde veri sorumlusu veya veri işleyen tarafından Kuruma bildirilir.

(6) Veri sorumluları ve veri işleyenler, yeterlilik kararının bulunmaması ve dördüncü fıkrafta öngörülen uygun güvencelerden herhangi birinin sağlanamaması durumunda, arızı olmak kaydıyla sadece aşağıdaki hallerden birinin varlığı halinde yurt dışına kişisel veri aktarabilir:

a) İlgili kişinin, muhtemel riskler hakkında bilgilendirilmesi kaydıyla, aktarıma açık rıza vermesi.

b) Aktarımın, ilgili kişi ile veri sorumlusu arasındaki bir sözleşmenin ifası veya ilgili kişinin talebi üzerine alınan

sözleşme öncesi tedbirlerin uygulanması için zorunlu olması.

c) Aktarımın, ilgili kişi yararına veri sorumlusu ve diğer bir gerçek veya tüzel kişi arasında yapılacak bir sözleşmenin kurulması veya ifası için zorunlu olması.

ç) Aktarımın üstün bir kamu yararı için zorunlu olması.

d) Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için kişisel verilerin aktarılmasının zorunlu olması.

e) Fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için kişisel verilerin aktarılmasının zorunlu olması.

f) Kamuya veya meşru menfaati bulunan kişilere açık olan bir sicilden, ilgili mevzuatta sicile erişmek için gereken şartların sağlanması ve meşru menfaati olan kişinin talep etmesi kaydıyla aktarım yapılması.

(7) Altıncı fıkranın (a), (b) ve (c) bentleri, kamu kurum ve kuruluşlarının kamu hukukuna tâbi faaliyetlerine uygulanmaz.

(8) Veri sorumlusu ve veri işleyenler tarafından, yurt dışına aktarılan kişisel verilerin sonraki aktarımları ve uluslararası kuruluşlara aktarımlar bakımından da bu Kanunda yer alan güvenceler sağlanır ve bu madde hükümleri uygulanır.

(9) Kişisel veriler, uluslararası sözleşme hükümleri saklı kalmak üzere, Türkiye'nin veya ilgili kişinin menfaatinin ciddi bir şekilde zarar göreceği durumlarda, ancak ilgili

kamu kurum veya kuruluşunun görüşü alınarak Kurulun izniyle yurt dışına aktarılabilir.

(10) Kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasına ilişkin diğer kanunlarda yer alan hükümler saklıdır.

(11) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.”

şeklinde düzenlenmektedir.

Söz konusu düzenlemeye göre kişisel verilerin yurt dışına aktarılması bakımından öncelikle yurt dışına kişisel verilerin aktarılabilmesine yönelik uluslararası sözleşme veya kanun hükmü bulunup bulunmadığına bakılması gerekmektedir. Anayasanın 90’ıncı maddesinin beşinci fıkrasında “*Usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası andlaşmalar kanun hükmündedir. (...)*” denilmek suretiyle uluslararası andlaşmaların usulüne uygun olarak iç hukukumuzda dâhil edilmesi halinde kanun hükmünde sayılacağı açıkça düzenlenmiştir. Dolayısıyla, kanunlarda ve usulüne uygun yürürlüğe konulmuş uluslararası andlaşmalarda kişisel verilerin yurt dışına aktarımına ilişkin özel bir düzenlemenin mevcut olması hâlinde kişisel verilerin yurt dışına aktarılması faaliyetinin bu hükümlere uygun olarak gerçekleştirilmesi gerekecektir. Böyle bir düzenleme bulunmuyor ise 6698 sayılı Kanunun 5’inci ve 6’ncı maddelerinde hüküm altına alınan şartlardan birisinin var olması ve ek olarak aktarımın yapılacağı ülke, ülke içerisindeki sektör veya uluslararası kuruluş hakkında Kurul tarafından verilen bir yeterlilik kararı bulunması durumunda kişisel verilerin aktarılabilmesi mümkündür.

Kişisel verilerin aktarılacağı ülke, ülke içerisindeki sektör veya uluslararası kuruluş hakkında Kurul tarafından verilen bir yeterlilik kararı

bulunmaması durumunda ise mezkûr maddenin dördüncü fıkrasında sayılan uygun güvencelerden (uluslararası anlaşma niteliğini haiz olmayan anlaşma, bağlayıcı şirket kuralları, standart sözleşme veya taahhütname) birine dayanılarak yurt dışına kişisel veriler aktarılabilir. Yeterlilik kararının bulunmaması ve dördüncü fıkra da öngörülen uygun güvencelerden herhangi birinin sağlanamaması durumunda arızî olmak kaydıyla mezkûr maddenin altıncı fıkrasında sayılan hallerden birinin mevcudiyeti durumunda yurt dışına kişisel veri aktarılabilir.

C. Üretken Yapay Zekâ Araçları Kullanımı ve Kişisel Verilerin Aktarılması

Avukatların ChatGPT (OpenAI OpCo, LLC), Claude (Anthropic), Gemini (Google LLC) gibi üretken yapay zekâ araçlarını kullanırken müvekkil dosyalarını, dava evraklarını veya kişisel veri içeren belgeleri bu sistemlere yüklemeleri halinde, söz konusu verilerin hizmet sağlayıcının teknik altyapısı üzerinden işlenmesi gündeme gelecektir. Bu hizmet sağlayıcıların yurt dışında mukim olması, sunucularının yurt dışında bulunması veya verilerin yurt dışındaki alt hizmet sağlayıcılar aracılığıyla işlenmesi ihtimalinde, kişisel verilerin 6698 sayılı Kanunun 9'uncu maddesi kapsamında yurt dışına aktarılması söz konusu olabilecektir.

Bu nedenle, yapay zekâ aracına kişisel veri içeren dosya veya belge yüklenmesi yalnızca teknik destek alınması veya hukuki araştırma yapılması olarak değerlendirilmemel; bu suretle gerçekleştirilen faaliyetin, kullanılan üretken yapay zekâ aracının teknik altyapısı, veri saklama politikası, hizmet sağlayıcının mukim olduğu ülke, sunucuların bulunduğu yer ve alt hizmet sağlayıcıların konumu dikkate alınarak kişisel verilerin yurt dışına aktarımı teşkil edebileceği göz

önünde bulundurulmalıdır. Bu kapsamda, kullanılan üretken yapay zekâ aracının kullanım şartlarının, gizlilik politikasının, veri işleme koşullarının, verilerin nerede saklandığına ve hangi ülkelerde işlendiğine ilişkin açıklamalarının, alt işleyenlere ilişkin hükümlerinin ve varsa yurt dışına aktarım mekanizmalarına dair düzenlemelerinin incelenmesi gerekmektedir. Yapılan değerlendirme neticesinde kişisel verilerin yurt dışına aktarımının söz konusu olduğunun tespit edilmesi halinde, 6698 sayılı Kanunun 9'uncu maddesinde düzenlenen yurt dışına aktarım şartlarına uyum sağlanmalıdır.

Öte yandan, üretken yapay zekâ aracını sunan hizmet sağlayıcının yurt içinde mukim olması ve kişisel verilerin yurt içinde işlenmesi halinde dahi, kişisel veri içeren dosya veya belgelerin bu hizmet sağlayıcıya aktarılması 6698 sayılı Kanun kapsamında veri aktarımı niteliği taşıyabilecektir. Bu durumda ise kişisel verilerin yurt içinde aktarılmasına ilişkin 6698 sayılı Kanunun 8'inci maddesine uygun şekilde hareket edilmesi; veri aktarımının hukuki sebebinin, aktarım amacının, aktarılacak veri kategorilerinin ve aktarımın ölçülülüğünün ayrıca değerlendirilmesi tavsiye edilmektedir.

Bu noktada üretken yapay zekâ araçlarının kullanımında kişisel verilerin korunmasına ilişkin risklerin değerlendirilmesi ve gerekli teknik/idari tedbirlerin belirlenmesi bakımından Kurum tarafından yayımlanan İşyerlerinde Üretken Yapay Zekâ Araçlarının Kullanımı⁹⁷, Sohbet Robotları (ChatGPT Örneği) Hakkında Bilgi Notu⁹⁸, Üretken

97 Kişisel Verileri Koruma Kurumu, İşyerlerinde Üretken Yapay Zekâ Araçlarının Kullanımı, Şubat 2026, Erişim Adresi: <https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/MTY5YTdkNjdjNzJlMjM.pdf>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

98 Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Sohbet Robotları (ChatGPT Örneği) Hakkında Bilgi Notu, KVKK Yayınları No: 82, Haziran 2025, Ankara, Erişim Adresi: <https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/cf1ba9a7-6108-42f1-9b27-cc416545693d.pdf>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Yapay Zekâ ve Kişisel Verilerin Korunması Rehberi – 15 Soruda⁹⁹ ve Yapay Zekâ Alanında Kişisel Verilerin Korunmasına Dair Tavsiyeler’in¹⁰⁰ dikkate alınması gerekmektedir.

99 Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Üretken Yapay Zekâ ve Kişisel Verilerin Korunması Rehberi – 15 Soruda, Kasım 2025, Erişim Adresi: <https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/MTY5MjNmNmliwZWY3YTE.pdf>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

100 Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Yapay Zekâ Alanında Kişisel Verilerin Korunmasına Dair Tavsiyeler, KVKK Yayınları No: 76, Nisan 2025, Ankara, Erişim Adresi: <https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/25a1162f-0e61-4a43-98d0-3e7d057ac31a.pdf>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

IX. GENEL İLKELER

Kişisel verilerin 6698 sayılı Kanunun 5 ile 6'ncı maddelerinde hüküm altına alınan şartlara uygun olarak işlenmesinin yanı sıra 6698 sayılı Kanunun 4'üncü maddesinde düzenlenen temel prensiplere de uygun şekilde işlenmesi gerekmektedir.

A. Hukuka ve Dürüstlük Kurallarına Uygun Olma

Kişisel verilerin, avukatlar tarafından temel olarak hukuka uygun şekilde işlenmesi gerekmektedir. Kişisel verilerin işlenmesi, avukatın 6698 sayılı Kanunda belirtilen işleme için belirlenen hukuki sebeplerden en az birine dayanılmak suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda hukuka uygun hale gelecektir. Kişisel verilerin işlenmesine ilişkin açık rıza, yalnızca hukuki dayanaklardan biri olup temel hukuki dayanak değildir. Doğası gereği, ilgili kişi tarafından verilen açık rıza her an geri çekilebileceğinden bu durum bazı işleme amaçlarının gerçekleştirilmesini imkânsız hale getirebilecektir. Uygulamada avukatlar tarafından genellikle özel düzenlemelerden doğan yasal dayanakların (kanunlarda öngörülme yahut hukuki yükümlülük), sözleşmenin kurulması veya ifasının (sözleşme), bir hakkın korunmasına yönelik veri işleme şartının yahut meşru menfaatin dayanak alındığı görülmektedir. Böyle durumlarda kişisel verilerin işlenmesine yönelik açık rıza alınmasına gerek bulunmamaktadır. Bununla birlikte bazı durumlarda avukatların işleme amacına ulaşmak için aynı anda birden fazla yasal dayanağa başvurması da mümkündür.

Avukatın özel bir kanuni düzenlemeden doğan yükümlülüğü yerine getireceği durumlarda söz konusu hukuki düzenlemede kişisel

verilerin işlenmesine ilişkin koşulların tereddüde yer vermeyecek şekilde belirlenmiş olması şart değildir. Zira uygulamada hukuki düzenlemelerde kişisel verilerin işlenmesine ilişkin olarak bazen yalnızca genel çerçeve çizilmekte, bazen de işleme faaliyetine ilişkin herhangi bir ayrıntıya yer verilmeyebilmektedir¹⁰¹.

Hukuki yükümlülük, yalnızca kanunları değil, aynı zamanda genel olarak bağlayıcı olan her türlü hukuki düzenlemeyi de kapsamaktadır. Bu nedenle “hukuki yükümlülük” terimi herhangi bir “hukuki yükümlülük” şeklinde anlaşılmalıdır. Bu bağlamda TBB’nin bağlayıcı mesleki kurallarından kaynaklanan bir yükümlülük de “veri sorumlusunun hukuki yükümlülüğü” kapsamına girebileceğinden böyle bir yükümlülüğe dayalı olarak yürütülen kişisel veri işleme faaliyeti de hukuka uygun olacaktır.

Avukatlar ayrıca 6698 sayılı Kanunun 5’inci maddesi gereği “sözleşmenin kurulması ve ifası” işleme şartını da dayanak alabilirler. Bu kapsamda avukatın, müvekkili ile akdettiği avukatlık sözleşmesi kapsamında, söz konusu sözleşmenin kurulması ve ifası için gerçekleştirdiği veri işleme faaliyetleri hukuka uygun olacaktır.

Avukatlar, kişisel verilerin işlenmesi amacıyla bazı durumlarda ilgili kişi tarafından verilen açık rıza hukuki sebebine başvurabilirler. Avukatların, başka bir yasal dayanağa başvurmanın mümkün olmadığı veya açık rızanın açıkça kanunla zorunlu kılındığı hallerde, bu yola

101 Aynı yönde bakınız. SAK, “Code of Conduct for Processing of Personal Data by Attorneys under the General Data Protection Regulation (GDPR)”, İngilizce metin, s. 12. Belirli bir düzenlemenin, kişisel veri işleme amacını açıkça tanımlaması veya nitelendirmesi gerekli olmayıp veri sorumlusunun yerine getirmesi gereken bir yükümlülüğü ya da kanunda öngörülen belirli bir amaç için kişisel verileri işleme yetkisini açık bir şekilde oluşturması yeterlidir.

başvurması gerekmektedir. Avukatların kişisel verileri hukuka uygun olarak işleminin yanı sıra dürüstlük kuralına da uygun şekilde işlemesi gerekmekte olup bu durum ise kişisel veri işlemede öngörülen amaçlara ulaşılmaya çalışılırken verisi işlenen kişilerin makul beklentileri ile menfaatlerinin dikkate alınmasını ifade etmektedir.

B. Doğru ve Gerekliğinde Güncel Olma

Doğru ve gerektiğinde güncel olma ilkesi ise avukatların kişisel verileri doğru bir şekilde işlemlerini ve gerektiğinde güncel tutulmasını¹⁰² zorunlu kılar. İşlenen kişisel verilerin, işleme amaçlarına uygun olmadığı durumlarda, gecikmeksizin silinmesini veya düzeltilmesini sağlamak için her türlü makul adımın atılması gerekmektedir.

102 Doğru ve gerektiğinde güncel olma ilkesi, işlenen kişisel verilerin mutlak nesnel doğruluğuna değil, işleme amaçlarına göre doğruluğuna atıfta bulunmaktadır. Bazı işleme amaçları, nesnel olarak doğru ve gerektiğinde güncel olmayan kişisel verilerin işlenmesini gerektirebilir. İşlenen kişisel verilerin doğruluğunun, işleme amaçları çerçevesinde değerlendirilmesi gerekir. Bu bağlamda örneğin “Avukat, müvekkili M’yi yanlış beyanda bulunarak yanıltmaya çalışan Ü ile müvekkili M arasında geçen elektronik posta yazışmalarını muhafaza etmektedir. Ü daha sonra veri sorumlusu vasfını haiz Avukattan kişisel verilerinin düzeltilmesini talep etmiştir. Ancak, avukat, kişisel verilerin düzeltilmesine gerek olmadığını zira kişisel verileri mesleğin icrası ve öngörülen yargılama bakımından yanlış olmadığını; aksine, müvekkil M’nin yararına, bu kişiye karşı delil olarak saklanması gereken orijinal (nesnel olarak yanlış) metinler olduğunu belirtmiştir. Bu çerçevede Ü’nün talebinin yerine getirilmesine gerek yoktur. Diğer taraftan, müvekkil M’nin ikamet adresinin değişmesi nedeniyle ikametgahının düzeltilmesini talep ederse, vergi işlemleri açısından kişisel verilerin doğru olması gerektiğinden, avukatı bu kişisel verileri düzeltmek zorundadır.” Bakınız: SAK, “Code of Conduct for Processing of Personal Data by Attorneys under the General Data Protection Regulation (GDPR)”, İngilizce metin, s.14.

Kurulun 19.01.2023 tarihli ve 2023/78 sayılı Kararında¹⁰³;

“...İlgili kişinin ortağı olduğu şirkete ait kurumsal iletişim numaralarının, veri sorumlusu ile arasındaki bireysel sözleşmelerde de iletişim numarası olarak kullanılması-
nın veri sorumlusu tarafından Kanunun 4’üncü maddesinde yer alan genel ilkelerden “doğru ve gerektiğinde güncel” olma ilkesine aykırılık teşkil ettiği, bu hukuka aykırı veri işleme faaliyeti nedeniyle avukatlık ortaklığı tarafından ilgili kişiye ilişkin kişisel verileri içeren kısa mesajların şirkete ait iletişim numaralarına gönderilmesi neticesinde, borca konu işlemle ilgisi olmayan üçüncü kişi şirket çalışanları ile ilgili kişiye ilişkin kişisel veri olan borç bilgisinin Kanunun 5’inci maddesinde yer alan herhangi bir işleme şartı bulunmaksızın paylaşıldığı gözetildiğinde...”

ifadelerine yer verilmiştir.

C. Belirli, Açık ve Meşru Amaçlar için İşlenme

Avukatların kişisel veri işleme faaliyetleri belli bir amaca dayanmalıdır. Başka bir deyişle veri işlemeye başlamadan önce işleme amaçlarını sıralamalı ve sınırlamalıdır. Aynı zamanda söz konusu amaçların meşru ve açık olması gereklidir. Verilerin işlenmesine başladıktan sonra yeni bir amacın ortaya çıkması durumunda bu yeni amaç ilk güdülen amaçla uyumlu ise kişisel verilerin söz konusu ilkeye aykırı olarak işlendiğinden bahsedilemeyecektir.

103 Kurulun 19.01.2023 tarihli ve 2023/78 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/Icerik/7596/2023-78>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

D. İşlendikleri Amaçla Bağlantılı, Sınırlı ve Ölçülü Olma

Kişisel veri işleme amacı ile bağlantılı olan diğer temel ilke ise verilerin işlendiği amaçla bağlantılı olması, sınırlı şekilde işlenmesi ve işleme amacı ile ölçülü olmasıdır. Kişisel verilerin gereksiz yere işlenmesi, yani amacın gerçekleştirilmesi için gerekenin üzerinde kişisel veri işlenmesi, ilgili ilkenin ihlali olarak değerlendirilecektir. Avukat, veri sorumlusu olarak gerçekleştirdiği kişisel veri işleme faaliyetlerinde, işlenen tüm kişisel verilerin amacın gerçekleştirilmesi için gerekli olduğunu ispat etmekle yükümlüdür. İşlenen kişisel verilerin gerekli olup olmadığına ilişkin kapsam, her zaman belirli bir hukuki danışmanlık durumu için özel koşullara göre değerlendirilir. Avukat, müvekkilinin hak ve menfaatlerini korurken ve savunmasını yürütürken tüm hukuki yolları tutarlı biçimde kullanmak ve sunduğu hukuki hizmetin amacını göz önünde bulundurarak müvekkilinin yararına olan her türlü işlemi gerçekleştirmekle yükümlüdür. Avukatın müvekkilinin menfaatlerini ve haklarını korumak için gerekli ölçüde kişisel verileri işlemesi, ilgili ilkeye uygun olarak kişisel verilerin işlenmesidir.

E. İlgili Mevzuatta Öngörülen veya İşlendikleri Amaç İçin Gerekli Olan Süre Kadar Muhafaza Edilme

Son temel ilke ise “kişisel verilerin muhafaza edilmesi”ne ilişkindir. Bu bağlamda kişisel verilerin muhafaza edilmesine ilişkin süre hukuki düzenlemelerle belirlenebileceği gibi veri işleme amacıyla bağlantılı olarak da belirlenebilir. Avukatlık Kanununun 39’uncu maddesi uyarınca avukatın, kişisel veri içersin ya da içermesin, kendisine teslim edilen belgeleri vekâlet ilişkisinin sona ermesinin ardından üç yıl boyunca saklama zorunluluğu bulunmaktadır. Ancak belgelerin

geri alınmasının temsil olunan kişiye yazılı olarak bildirilmesi durumunda, saklama yükümlülüğünün, bu bildirimin yapıldığı tarihten itibaren üç ayın sonunda sona ereceği hüküm altına alınmıştır. Anılan düzenlemede üç yıllık bir saklama süresi öngörölmüş ise de avukatın vekâlet sözleşmesine ilişkin alacağının bulunması durumu dikkate alındığında 6098 sayılı Kanunun 147'nci maddesine dayanarak beş yıl saklayabileceği değerlendirilmektedir. Burada kişisel verilerin saklanma süresinin tespitinde olay bazlı inceleme yapılması sağlıklı olacaktır. Örneğin; müvekkile ait vekaletnamenin süresiz olması durumunda avukatın vekaleti muhafazası zaruri olduğundan burada işlenen verinin vekâlet ilişkisi devam ettiği sürece saklanacağı ifade edilmelidir.

X. VERİ SORUMLUSUNUN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

6698 sayılı Kanun uyarınca veri sorumlusunun aydınlatma yükümlülüğü, veri güvenliğine yönelik yükümlülükler ile kişisel verileri hukuka ve 6698 sayılı Kanunun genel ilkelerin düzenlendiği 4'üncü maddesine uygun olarak işleme yükümlülüğü gibi temel yükümlülükleri bulunmaktadır. Mesleki faaliyetlerini icra ederken kural olarak veri sorumlusu niteliğini haiz olan avukatların da 6698 sayılı Kanun kapsamındaki yükümlülüklerini yerine getirmesi gerekmektedir.

A. Aydınlatma Yükümlülüğü

6698 sayılı Kanunun 10'uncu maddesi uyarınca ilgili kişilere veri sorumlusu veya yetkilendirdiği kişi tarafından;

- a) Veri sorumlusunun ve varsa temsilcisinin kimliği,
- b) Kişisel verilerin hangi amaçla işleneceği,
- c) İşlenen kişisel verilerin kimlere ve hangi amaçla aktarılabilceği,
- ç) Kişisel veri toplamanın yöntemi ve hukuki sebebi,
- d) 6698 sayılı Kanunun 11'inci maddesinde sayılan diğer hakları,

konusunda bilgi verilmesi zorunludur. 6698 sayılı Kanunun 10'uncu maddesi ve Aydınlatma Tebliğinin 4'üncü maddesi gereği bu yükümlülüğün kural olarak kişisel verilerin elde edilmesi sırasında yerine getirilmesi gereklidir.

Aydınlatma Tebliğinin 5'inci maddesi gereği açık rızaya veya 6698 sayılı Kanunda yer alan diğer kişisel veri işleme koşullarına bağlı olarak

kişisel verinin işlendiği her halde yazılı yahut sözlü olarak, ses kaydı veya çağrı merkezi gibi elektronik veya fiziksel ortamın kullanılması yoluyla aydınlatma yükümlülüğünün ifa edilmesi gereklidir.

İlgili kişiden kişisel verilerinin doğrudan elde edilmemesi durumunda ise Aydınlatma Tebliğinin 6'ncı maddesi gereği “kişisel verilerin elde edilmesinden sonraki makul bir süre zarfında, kişisel veriler ilgili kişi ile iletişim kurmak için kullanılacaksa, ilk iletişim anında ve “kişisel verilerin aktarılması durumunda, en geç ilk veri aktarımı sırasında” ilgili kişiye aydınlatma yükümlülüğü yerine getirilmelidir.

Örnek:

ABC Avukatlık Ortaklığından hukuki yardım talebinde bulunmak isteyen C, ABC Avukatlık Ortaklığının telefon numarasını aramıştır. Arama sırasında otomatik karşılama sistemi aracılığıyla C'ye; görüşmenin hizmet kalitesinin artırılması ve hukuki yardım talebinin değerlendirilmesi amacıyla kaydedilebileceği, ad, soyad ve iletişim bilgilerinin hukuki hizmet talebinde bulunulması hâlinde sisteme kaydedilmek suretiyle işleneceği, veri sorumlusunun ABC Avukatlık Ortaklığı olduğu, kişisel verilerin işlenme amaçları, hukuki sebebi ve ilgili kişinin hakları hakkında temel bilgilendirme yapılmıştır. Ayrıca detaylı aydınlatma metnine ABC Avukatlık Ortaklığının internet sitesinde yer alan “https://...com” adresinden erişilebileceği belirtilmiştir.

C, söz konusu ön bilgilendirmeyi dinledikten sonra hukuki hizmet talebinde bulunmaya karar vermiş ve ön bilgilendirme doğrultusunda gerekli tuşlamayı yapmış ve ad, soyad ile iletişim bilgilerinin hukuki yardım talebinin

alınması ve kendisiyle iletişime geçilmesi amacıyla işlenmesine onay vermiştir. Bu kapsamda, Avukatlık Ortaklığı çalışanı sekreter S tarafından C'nin kimlik ve iletişim bilgileri yalnızca randevu oluşturulması ve hukuki talebin ilgili avukata yönlendirilmesi amacıyla kaydedilmiş; veri minimizasyonu ilkesi gereği bu aşamada hukuki talebin içeriğine ilişkin detaylı veri işlenmemiştir.

C, hukuki yardım talebinin içeriğinin değerlendirilmesi amacıyla Avukatlık Ortaklığına davet edilmiş; yüz yüze görüşme öncesinde kendisine yazılı aydınlatma metni sunulmuş ve kişisel verilerinin hukuki danışmanlık hizmetinin sunulması, avukat-müvekkil ilişkisi kapsamında yükümlülüklerin yerine getirilmesi ve mevzuattan kaynaklanan saklama yükümlülüklerinin ifası amacıyla işleneceği hususunda ayrıntılı bilgilendirme yapılmıştır. C'ye ayrıca, kişisel verilerinin yalnızca hukuki hizmetin gerektirdiği ölçüde işleneceği, üçüncü kişilere aktarımın ancak mevzuatın izin verdiği hâllerle sınırlı olduğu ve ilgili kişi haklarını veri sorumlusuna başvurarak kullanabileceği açıkça bildirilmiştir.

Bu bilgilendirmeyi müteakip C ile Avukat A arasında hukuki yardım talebinin içeriğine ilişkin görüşme gerçekleştirilmiş ve bu aşamada paylaşılan kişisel verilerin, avukatlık mesleğinin sır saklama yükümlülüğü ve 6698 sayılı Kanunun 5'inci ve 6'ncı maddelerinde öngörülen veri işleme şartları çerçevesinde işlendiği hususu ayrıca belirtilmiştir. Böylece, hukuki yardım talebinin alınmasından danışmanlık sürecinin yürütülmesine kadar tüm aşamalarda kademeli ve şeffaf bir aydınlatma yapılması sağlanmıştır.

B. Veri Sorumluları Siciline Kayıt Yükümlülüğü

6698 sayılı Kanunun “Veri Sorumluları Sicili” başlıklı 16’ncı maddesi uyarınca kişisel verileri işleyen gerçek veya tüzel kişilerin, veri işleme faaliyetine başlamasından önce kamuya açık şekilde ve Kurulun gözetiminde tutulan Veri Sorumluları Siciline kaydolması zorunludur. Anılan maddenin ikinci fıkrası uyarınca işlenen kişisel verinin niteliği, sayısı, veri işlemenin kanundan kaynaklanması veya üçüncü kişilere aktarılma durumu gibi Kurulca belirlenecek objektif kriterler göz önüne alınmak suretiyle, Kurul tarafından, Veri Sorumluları Siciline kayıt zorunluluğuna istisna getirilebileceği hüküm altına alınmıştır.

Bu hüküm doğrultusunda Kurul tarafından bazı veri sorumluları için Veri Sorumluları Siciline kayıt yükümlülüğüne istisna getirilmiştir¹⁰⁴. Kurulun 02.04.2018 tarihli ve 2018/32 sayılı Kararı ile “Avukatlık Kanunu çerçevesinde mesleki faaliyetlerini sürdüren avukatlar” bakımından kayıt yükümlülüğünden istisna öngörülmüştür.

Uygulamada bu muafiyetin avukatlarda, ‘avukatların 6698 sayılı Kanun kapsamında yükümlülüklerinin bulunmadığı’ yönünde yanlış kanaatlere yol açtığı görülmekle birlikte Avukatlık Kanunu’na göre mesleklerini icra eden avukatların Kurul kararı ile Veri Sorumluları Siciline kayıt yükümlülüğünden istisna tutulması, 6698 sayılı Kanun ve ikincil düzenlemeler ile hüküm altına alınan diğer yükümlülüklerden de muaf olduğu anlamına gelmemektedir. Söz konusu muafiyet yalnızca kamuya açık olarak tutulan Veri Sorumluları Siciline kayıt ve bildirim yükümlülüğü bakımından getirilmiştir.

104 Kurulun 02.04.2018 tarihli ve 2018/32 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4233/2018-32>; Kurulun 05.07.2018 tarihli ve 2018/75 sayılı kararı, Erişim Adresi: <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5270/2018-75>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

C. Saklama ve İmha Yükümlülüğü

Avukatın veri sorumlusu sıfatını haiz olduğu hallerde, kişisel verilerin işlenmesini gerektiren sebeplerin ortadan kalkması durumunda, 6698 sayılı Kanunun 7'nci maddesi uyarınca kişisel verilerin re'sen veya ilgili kişinin talebi üzerine silinmesi, yok edilmesi ya da anonim hale getirilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda ilgili kişilerin kişisel verilerinin silinmesi, yok edilmesi veya anonim hale getirilmesine yönelik taleplerinin, Kanunun 13'üncü maddesi uyarınca talebin niteliğine göre en kısa sürede ve en geç otuz gün içinde sonuçlandırılması gerekmektedir.

Bununla birlikte, ilgili kişinin silme, yok etme veya anonim hale getirme talebinde bulunması, avukatın bu talebi her durumda olumlu karşılamak zorunda olduğu anlamına gelmemektedir. Zira avukatın uhdesinde bulunan dava ve takip dosyaları, müvekkil evrakı, yazışmalar ve sair belgeler bakımından kişisel verilerin korunması mevzuatının yanı sıra Avukatlık Kanunu ve ilgili diğer mevzuatta yer alan saklama yükümlülüklerinin de dikkate alınması gerekmektedir.

Nitekim Avukatlık Kanununun "Avukatın dosya saklaması ve hapis hakkı" başlıklı 39'uncu maddesi uyarınca avukat, kendisine tevdi olunan evrakı, vekâletin sona ermesinden itibaren üç yıl süreyle saklamakla yükümlüdür. Şu kadar ki, evrakın geri alınması müvekkile yazı ile bildirilmiş olduğu hallerde saklama yükümlülüğü, bildirme tarihinden itibaren üç ayın sonunda sona ermektedir. Aynı maddede ayrıca, avukatın ücreti ve yapmış olduğu giderler kendisine ödenmedikçe elinde bulunan evrakı geri vermekle yükümlü olmadığı hüküm altına alınmıştır.

Bu çerçevede, avukatın saklama ve imha yükümlülüğü değerlendirilirken, kişisel verilerin işlenmesini gerektiren hukuki sebebin devam

edip etmediği, verilerin hangi amaçla saklandığı, Avukatlık Kanunu ve ilgili diğer mevzuattan kaynaklanan saklama yükümlülüklerinin bulunup bulunmadığı ile olası uyumsuzluk, sorumluluk ve ispat süreçleri bakımından verilerin muhafazasının gerekli olup olmadığı birlikte değerlendirilmelidir. Bu nedenle, silme, yok etme veya anonim hale getirme talepleri hakkında yapılacak değerlendirme, yalnızca 6698 sayılı Kanunun 7'nci maddesi kapsamında değil; somut olayın özellikleri, avukatlık mesleğine ilişkin özel düzenlemeler ve ilgili mevzuattan kaynaklanan yükümlülükler dikkate alınarak yapılmalıdır.

Sonuç olarak, avukatın veri sorumlusu sıfatıyla hareket ettiği hallerde, kişisel verilerin saklanması ve imhasına ilişkin süreçlerin belirlenmesi; 6698 sayılı Kanunun 7'nci ve 13'üncü maddeleri ile Avukatlık Kanununun 39'uncu maddesi başta olmak üzere ilgili mevzuat hükümleri birlikte değerlendirilerek gerçekleştirilmelidir. Bu kapsamda, ilgili kişinin talebi yasal süresi içinde sonuçlandırılmalı; talebin tamamen veya kısmen reddedilmesi halinde ise ret gerekçesi, saklama yükümlülüğünün dayanağı ve verilerin hangi süreyle muhafaza edileceği açık ve anlaşılır şekilde ilgili kişiye bildirilmelidir.

D. İlgili Kişinin Hakları ve Şikâyetlerin Yönetilmesi

6698 sayılı Kanunun 11'inci maddesi uyarınca ilgili kişiler veri sorumlusuna başvurmak suretiyle kendisi ile ilgili; “kişisel veri işlenip işlenmediğini öğrenme”, “kişisel verileri işlenmişse buna ilişkin bilgi talep etme”, “kişisel verilerin işlenme amacını ve bunların amacına uygun kullanılıp kullanılmadığını öğrenme”, “yurt içinde veya yurt dışında kişisel verilerin aktarıldığı üçüncü kişileri bilme”, “kişisel verilerin eksik veya yanlış işlenmiş olması hâlinde bunların düzeltilmesini isteme”, “6698 sayılı Kanunun 7'nci maddesinde öngörülen şartlar

çerçevesinde kişisel verilerin silinmesini veya yok edilmesini isteme”, ‘kişisel verilerin eksik veya yanlış işlenmiş olması hâlinde bunların düzeltilmesini isteme’ ile ‘kişisel verilerin silinmesini veya yok edilmesini isteme’ hakları uyarınca yapılan işlemlerin, kişisel verilerin aktarıldığı üçüncü kişilere bildirilmesini isteme”, “işlenen verilerin münhasıran otomatik sistemler vasıtasıyla analiz edilmesi suretiyle kişinin kendisi aleyhine bir sonucun ortaya çıkmasına itiraz etme” ve “kişisel verilerin kanuna aykırı olarak işlenmesi sebebiyle zarara uğraması hâlinde zararın giderilmesini talep etme” haklarına sahiptir.

6698 sayılı Kanunun 13’üncü maddesi uyarınca ise ilgili kişi, 6698 sayılı Kanunun uygulanmasına yönelik taleplerini yazılı olarak veya Kurulun belirleyeceği diğer vasıtalarla veri sorumlusuna yöneltebilecektir. Veri sorumlusu başvuruda yer alan talepleri, talebin niteliğine göre en kısa sürede ve en geç otuz gün içinde ücretsiz olarak sonuçlandıracaktır. Veri sorumlusunun ilgili kişinin talebini kabul etmesi durumunda talebin gereğini yerine getirmelidir. Bununla birlikte veri sorumlusunun ilgili kişinin talebini gerekçesini açıklamak suretiyle reddetmesi de mümkündür.

Örnek:

Hakkında icra takibi başlatılan ilgili kişinin, takip alacaklısının vekili olan avukata başvurarak kendisine ilişkin hangi kişisel verilerin işlendiğini ve bu verilerin ne suretle elde edildiğini öğrenmek istemesi halinde, veri sorumlusu avukatın talebi 6698 sayılı Kanunun 13’üncü maddesi kapsamında değerlendirmesi gerekmektedir. Bu kapsamda avukat, ilgili kişinin ad-soyadı, T.C. kimlik numarası, adres, borç bilgisi, iletişim bilgisi gibi kişisel verilerinin hangi hukuki süreç kapsamında işlendiğini;

söz konusu verilerin müvekkil tarafından mı, icra dosyasından mı, kamu kurumlarından mı yoksa kamuya açık kaynaklardan mı elde edildiğini ve varsa hangi kişi veya kurumlara aktarıldığını talebin niteliğine uygun şekilde açıklamalıdır.

Veri sorumlusu avukatların ise ilgili kişilerin (müvekkil, potansiyel müvekkil, danışan ile üçüncü kişiler) 6698 sayılı Kanunun 11'inci maddesi çerçevesinde yaptığı başvuruları 6698 sayılı Kanunun 13'üncü maddesi ile 10.03.2018 tarihli ve 30356 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Veri Sorumlusuna Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ uyarınca sonuçlandırması gerekmektedir. İlgili kişilerin yapılan başvurunun veri sorumlusunca reddedilmesi yahut veri sorumlusunun ilettiği cevabı yetersiz bulmaları veya veri sorumlusunun kanuni sürede cevap vermemesi durumlarında Kurula şikâyetle bulunabilmeleri mümkündür.

İlgili kişilerin Kurula yaptığı şikâyetlerin çoğunlukla kişisel verilerinin avukatlar tarafından ne suretle elde edildiğini bilmek isteme noktasında yoğunlaştığı görülmektedir. Kişisel verileri müvekkilleri, kamu kurumları vb. gibi kaynaklardan elde eden avukatların ise ilgili kişilerin "kişisel verilerin ne suretle elde edildiğine yönelik" taleplerini karşılayamadığı dahası bu suretle Kurula yapılan şikâyet kapsamında ise ilgili kişinin verilerini ne suretle elde ettiğini tevsik edemediği görülmektedir. İlgili kişilerin 6698 sayılı Kanun kapsamındaki başvurularının (ve taleplerinin) yerine getirilebilmesi bakımından ilgili kişilerin kişisel verilerinin ne suretle elde edildiğinin ilgili kişiye ve daha da önemlisi Kurula tevsik edilebilmesi büyük önemi haizdir.

Diğer bir husus ise veri sorumlusu avukata erişilebilirliktir. Uygulamada avukatlar tarafından hangi hukuk alanlarında hizmet verildiği,

ortaklarının kimlerden oluştuğu vb. hususları internet ortamında yayımlamak amacıyla internet sitesi oluşturulduğu görülmektedir. Söz konusu internet sitelerinde ise avukatlık bürosunun veya avukatlık ortaklığının iletişim verilerine (elektronik posta adresi, KEP adresi, telefon numarası gibi) yer verildiği görülmektedir. Müvekkil veya diğer üçüncü kişilerin ise genellikle söz konusu iletişim bilgilerini kullanarak veri sorumlusu avukata 6698 sayılı Kanunun 11'inci maddesi kapsamında başvuru yaptığı dikkate alındığında söz konusu internet sitelerinde yer verilen iletişim bilgilerinin ilgili kişi başvurularının süresi içerisinde ve etkin şekilde sonuçlandırılabilmesi bakımından güncel tutulması gerektiği değerlendirilmektedir.

Öte yandan veri sorumlusu avukatların bir internet sitesinin mevcut olmaması durumunda ilgili kişiler tarafından avukata, avukatın kayıtlı olduğu baronun levhasında¹⁰⁵ bulunan iletişim bilgilerinin kullanılması suretiyle ulaşılmaya çalışıldığı görülmektedir. Bu çerçevede baro levhasında yer alan iletişim bilgilerinin, ilgili kişi başvurularının süresi içerisinde ve etkin şekilde sonuçlandırılabilmesi için güncel tutulması gerektiği değerlendirilmektedir.

E. Kurul Kararlarını Yerine Getirme Yükümlülüğü

6698 sayılı Kanunun 15'inci maddesinin beşinci fıkrasında şikâyet üzerine veya resen yapılan inceleme sonucunda, ihlalin varlığının anlaşılması hâlinde Kurulun, tespit ettiği hukuka aykırılıkların veri

¹⁰⁵ Avukatlık Kanununun 66'ncı maddesi uyarınca her avukatın, bölgesi içinde sürekli olarak avukatlık mesleğini icra ettiği yerin baro levhasına yazılma yükümlülüğü bulunmaktadır. Avukatlık Kanununun 75'inci maddesi uyarınca Baro yönetim kurulu üç yılda bir bölgesi içinde bulunan ve baro levhasında yazılı olan bütün avukatların bir listesini son yılın 31 Aralık tarihine kadar düzenleyecek ve listeye her avukatın alfabe sırasıyla adı, soyadı, büro ve konut adresi yazılacaktır.

sorumlusu tarafından giderilmesine karar vererek ilgililere tebliğ edeceği ve bu kararın, tebliğden itibaren gecikmeksizin ve en geç otuz gün içinde yerine getirilmesi gerektiği hüküm altına alınmıştır.

Kişisel verilerin hukuka aykırı olarak işlendiği kanaatine varılması durumunda Kurul tarafından 6698 sayılı Kanunun 18'inci maddesi çerçevesinde veri sorumlusu hakkında idari para cezası tesis edilmesine karar verilebilmektedir. İdari para cezasının 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 17'nci maddesine uygun olarak ödenmesi gerekmektedir. Öte yandan, Kurul tarafından 6698 sayılı Kanunun 7'nci maddesi ile 28.11.2017 tarihli ve 30224 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kişisel Verilerin Silinmesi, Yok Edilmesi veya Anonim Hale Getirilmesi Hakkında Yönetmelik'in 7'nci maddesi uyarınca ilgili kişilerin verilerinin imha edilmesine yönelik olarak veri sorumlusu talimatlandırılmaktadır. Yine söz konusu talimatın da tebliğden itibaren gecikmeksizin ve en geç otuz gün içinde yerine getirilmesi gerekmektedir.

Benzer şekilde 6698 sayılı Kanunun 15'inci maddesinin altıncı fıkrasında şikâyet üzerine veya resen yapılan inceleme sonucunda, ihlalin yaygın olduğunun tespit edilmesi hâlinde Kurulun, bu konuda ilke kararı alacağı ve bu kararı yayımlayacağı düzenlenmiştir. Resmî Gazete'de yayımlanacak olan bu karara yine veri sorumluları tarafından uyulması gerekmektedir.

Örneğin hukuka aykırı şekilde elde edilen verilerin kullanılması suretiyle vatandaşların iletişim ve kimlik bilgileri vb. kişisel verilerinin sorgulanmasına imkân tanıyan yazılım/program/uygulamalara yönelik Kurulun 18.10.2019 tarihli ve 2019/308 sayılı İlke Kararında¹⁰⁶

¹⁰⁶ Kurulun 18.10.2019 tarihli ve 2019/308 sayılı İlke Kararı, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/icerik/6568/2019-308>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Kuruma intikal eden ihbarlar kapsamında avukatlar/hukuk büroları ile finans, gayrimenkul danışmanlık, sigorta vb. sektörlerde faaliyet gösteren bazı kişi ve kuruluşlar tarafından muhtelif yollarla toplanan verilerin kullanılması suretiyle vatandaşların iletişim ve kimlik bilgileri vb. kişisel verilerinin sorgulanmasına imkân tanıyan yazılım/program/uygulamaların kullanılmakta olduğunun tespit edildiği, yapılan değerlendirme sonucunda bu durumun 6698 sayılı Kanunun 12'nci maddesine aykırılık oluşturduğu, bu çerçevede söz konusu veri sorumluları hakkında 6698 sayılı Kanunun 18'inci maddesi hükmü çerçevesinde idari işlem uygulanacağı ifade edilmiştir. Bu bağlamda veri sorumlusu avukatlar tarafından da söz konusu İlke Karara uyulması ve ilgili kişilerin verilerine erişilebilmesi için bu tür yazılım, program ve uygulamaların kullanılmaması gerekmektedir.

Benzer şekilde özel nitelikli verilerin işlenmesinde veri sorumluları tarafından alınması gereken yeterli tedbirlere yönelik Kurulun 31.01.2018 tarihli ve 2018/10 sayılı kararı¹⁰⁷ uyarınca avukatlar tarafından özel nitelikli kişisel veri işleme faaliyeti gerçekleştirilmesi durumunda söz konusu Kurul kararı ile belirlenen yeterli önlemlerin alınması gerekmektedir.

F. Veri İhlalinin Bildirilmesi Yükümlülüğü

6698 sayılı Kanunun 12'nci maddesinin beşinci fıkrası uyarınca işlenen kişisel verilerin kanuni olmayan yollarla başkaları tarafından elde edilmesi hâlinde bu hususun en kısa sürede ilgisine ve Kurula bildirilmesi zorunludur. Söz konusu bildirimin, Kurulun Kişisel Veri İhlali Bildirim Usul ve Esaslarına İlişkin 24.01.2019 tarih ve 2019/10

¹⁰⁷ Kurulun 31.01.2018 tarihli ve 2018/10 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/Icerik/4110/2018-10>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

sayılı Kararına İlişkin Duyuru¹⁰⁸'ya uygun şekilde yapılması zorunlu olup anılan Kurul Kararında “*Kanunun 12 nci maddesinin (5) numaralı fıkrasının “...İşlenen kişisel verilerin kanuni olmayan yollarla başkaları tarafından elde edilmesi hâlinde, veri sorumlusu bu durumu en kısa sürede ilgisine ve Kurula bildirir....” hükmünde yer alan “en kısa sürede” ifadesinin 72 saat olarak yorumlanmasına ve bu kapsamda veri sorumlusunun bu durumu öğrendiği tarihten itibaren gecikmeksizin ve en geç 72 saat içinde Kurula bildirmesine, veri sorumlusunca söz konusu veri ihlalinden etkilenen kişilerin belirlenmesini müteakip ilgili kişilere de makul olan en kısa süre içerisinde, ilgili kişinin iletişim adresine ulaşılabiliyorsa doğrudan, ulaşılamıyorsa veri sorumlusunun kendi web sitesi üzerinden yayımlanması gibi uygun yöntemlerle bildirim yapılmasına...*” ifadelerine yer verilmiştir.

Örnek:

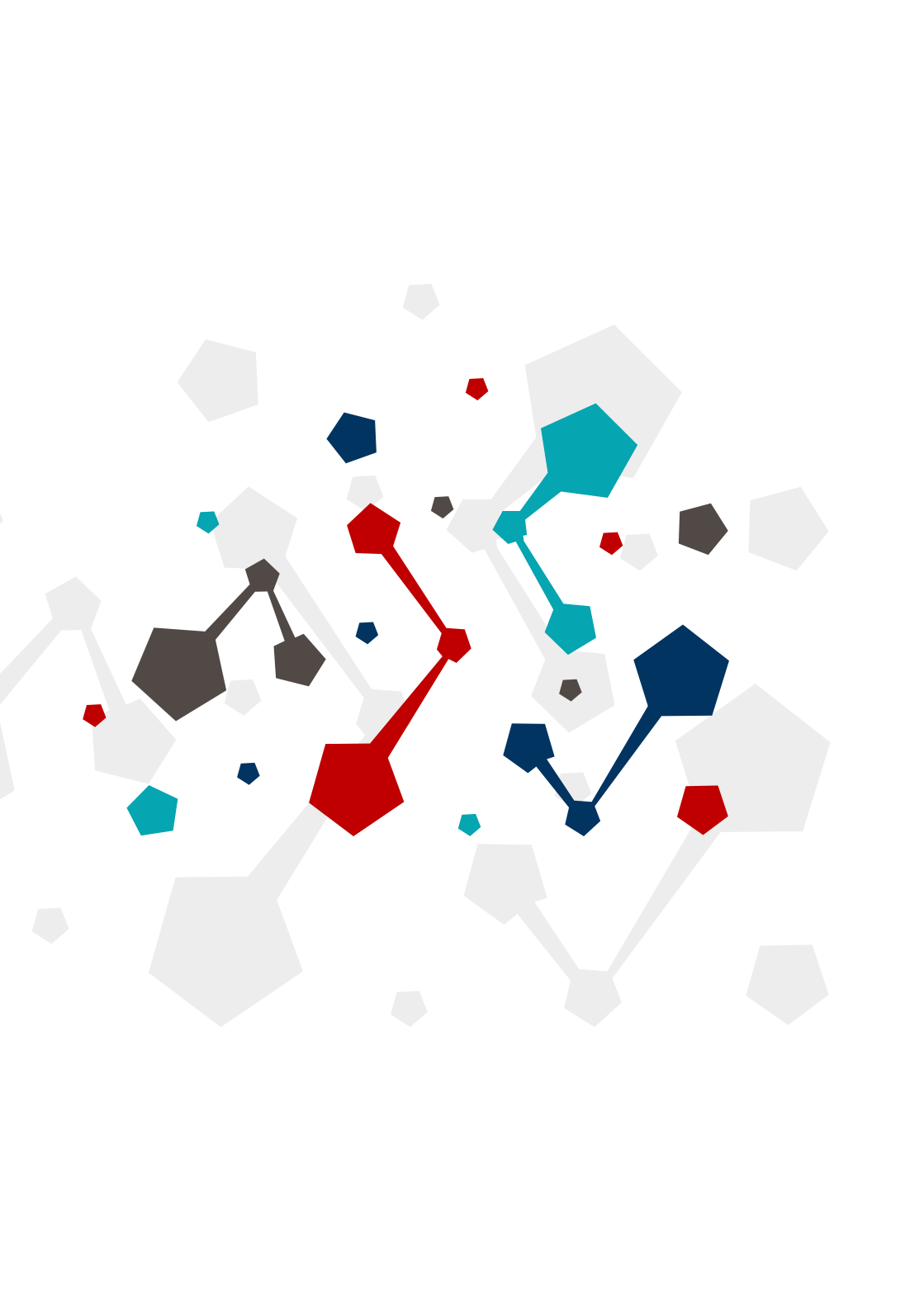
Avukat A'nın, müvekkiline ait dava dosyasını adliye dönüşünde kaybetmesi ve söz konusu dosyada müvekkile, karşı tarafa ve tanıklara ait kimlik, iletişim, finansal bilgi ve sağlık verileri gibi kişisel verilerin bulunması halinde, dosyanın yetkisiz üçüncü kişiler tarafından elde edilme ihtimali doğabilecektir. Bu durumda Avukat A'nın, olayın kapsamını, etkilenen kişi ve veri kategorilerini, özel nitelikli kişisel veri bulunup bulunmadığını ve ilgili kişiler bakımından ortaya çıkabilecek riskleri değerlendirmesi; kişisel verilerin kanuni olmayan yollarla başkaları tara-

108 Kişisel Verileri Koruma Kurumu, “Kişisel Veri İhlali Bildirim Usul ve Esaslarına İlişkin Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 24.01.2019 tarih ve 2019/10 Sayılı Kararına İlişkin Duyuru”, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/Icerik/5362/Veri-Ihlali-Bildirimi>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

findan elde edildiği veya elde edilme ihtimalinin bulunduğu sonucuna ulaşılması halinde, 6698 sayılı Kanunun 12'nci maddesinin beşinci fıkrası uyarınca Kurula ve ilgili kişilere veri ihlali bildiriminde bulunması gerekecektir.

6698 sayılı Kanunun 12'nci maddesinin beşinci fıkrasında Kurulun, gerekmesi hâlinde bu durumu, kendi internet sitesinde ya da uygun göreceği başka bir yöntemle ilan edebileceği düzenlenmiş olup Kurulun 25.12.2025 tarihli ve 2025/2451 sayılı Kararı ile de veri ihlali bildirimlerinin belirli bir süre ile ilan edilmesine, bu sürenin 60 gün ile sınırlı olmasına ve bu süreden daha kısa süre içinde ilgili kişilere bildirim yapıldığının veri sorumlusu tarafından tevsik edilmesi halinde ilanın Kurumun internet sitesinden kaldırılmasına karar verilmiřtir¹⁰⁹.

109 Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Kurulun 25.12.2025 tarihli ve 2025/2451 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/8595/kamuoyu-duyurusu>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

XI. VERİ GÜVENLİĞİ

6698 sayılı Kanunun “Veri güvenliğine ilişkin yükümlölükler” başlıklı 12’nci maddesinin birinci fıkrası uyarınca veri sorumlusu; kişisel verilerin hukuka aykırı olarak işlenmesini önlemek, kişisel verilere hukuka aykırı olarak erişilmesini önlemek ve kişisel verilerin muhafazasını sağlamak amacıyla uygun güvenlik düzeyini temin etmeye yönelik gerekli her türlü teknik ve idari tedbirleri almak zorundadır.

Bu anlamda, veri güvenliğine ilişkin alınacak önlemlerin her birinin veri sorumlusunun yapısına, faaliyetlerine ve tabi olduğu risklere uygun olması gerekmektedir. Bu kapsamda, kişisel verilerin işlenmesi sürecinde veri sorumlularının alması gereken teknik ve idari tedbirler konusunda uygulamada açıklık sağlanması ve iyi uygulama örnekleri oluşturmaları amacıyla Kurul tarafından Kişisel Veri Güvenliği Rehberi¹¹⁰ hazırlanarak Kurumumuz resmi internet sitesinde yayınlanmıştır. Rehber, kişisel verilerin hukuka aykırı olarak işlenmesi ile kişisel verilere hukuka aykırı olarak erişilmesinin önüne geçilerek kişisel verilerin hukuka uygun muhafazasının sağlanmasının temini için veri sorumlularına yol göstermesi amacıyla hazırlanmıştır. Buna göre, veri sorumluları, kendi iş süreçlerinin analizi ve risk değerlendirmesi sonucunda kişisel veriler için uygun güvenlik düzeyini sağlamaya yönelik teknik ve idari tedbirleri belirlemeli ve bunları etkin bir şekilde yürürlüğe koymalıdır. Ayrıca özel nitelikli kişisel veri niteliğini haiz verilerin işlenmesinde Kurulun “Özel Nitelikli Kişisel

110 Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Kişisel Veri Güvenliği Rehberi (Teknik ve İdari Tedbirler), Erişim Adresi: <https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/7512d0d4-f345-41cb-bc5b-8d5cf125e3a1.pdf>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Verilerin İşlenmesinde Veri Sorumlularınca Alınması Gereken Yeterli Önlemler”e ilişkin 31.01.2018 tarihli ve 2018/10 sayılı kararında belirtilen tedbirlerin alınması gerekmektedir.

Veri güvenliğine yönelik yükümlülükler uylulmaması, 6698 sayılı Kanunun 18’inci maddesi uyarınca idari yaptırıma bağlanmıştır. Söz konusu madde kapsamında 6698 sayılı Kanunun 12’nci maddesi ile öngörülen veri güvenliğine yönelik yükümlülükleri yerine getirmeyenler bakımından 15.000 ila 1.000.000 Türk lirasına kadar idari para cezası uygulanması öngörülmektedir¹¹¹.

Belli bir hukuki yardımda bulunmak amacıyla kişisel veri işleme faaliyeti gerçekleştiren avukat aynı zamanda söz konusu kişisel verileri hukuka uygun olarak işlemek ve muhafaza etmekle de yükümlüdür. Avukatlık sözleşmesi bakımından veri güvenliğine yönelik bu yükümlülüklerin bir yan yükümlülük vasfını haiz olduğu, ihlali halinde tazminat davasına konu olabileceği hususunun göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

111 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 17’nci maddesi gereği idari para cezalarının her takvim yılı başından itibaren o yıl için Vergi Usul Kanunu’nun 298’inci maddesi (mükerrer) gereği tespiti suretiyle ilan edilen yeniden değerlendirme oranlarında artırımının yapılması gerekmektedir. Bu kapsamda veri güvenliğine yönelik yükümlülükler uylulmaması sebebiyle uygulanabilecek idari para cezasının 2026 yılı için değerlendirilmiş alt limiti 256.357-TL, üst limiti ise 17.092.242-TL olarak hesaplanmaktadır. Kişisel Verileri Koruma Kurumu, “6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Kapsamında İdari Para Cezası Tutarları”, Erişim Adresi: <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/8145/6698-sayili-kisisel-verilerin-korunmasi-kanunu-kapsaminda-idari-para-cezasi-tutarlari> Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Örnek:

Avukat A, duruşma sonrasında kahve içmek için uğradığı kafeteryada müvekkili B ve davalı C arasında görülen davaya ilişkin dosyasını dikkatsizliği sonucu ortada bırakmıştır. B ile iş arkadaşı olan D, dosyayı görüp incelemiş ve B'ye ilişkin özel bilgileri öğrenmiştir. Avukat A, kişisel verilerin muhafazasına yönelik gerekli tedbirleri almamıştır. Avukatların dava dosyasında ne denli hassas verinin bulunduğu idrakı ile dosyalarını herkese açık ortamlarda bırakmaması gerekmektedir.

Örnek:

Avukat A, kullanımı kolay olması sebebiyle dava dosyalarının kapak kısmına davanın taraflarını ve türünü yazmaktadır. Avukat A'nın aracında bulunan dosyanın kapağında yazan bilgilerden camdan bakılınca B ile C arasında zina sebebine dayalı bir boşanma davası olduğunu B ve C'nin komşusu D görmüştür. Avukat A, kişisel verilerin muhafazasına yönelik gerekli tedbirleri almamıştır. Avukatların dosyalarına ve müvekkillerine ilişkin bilgilerin dosyanın görünen kısımlarına yazmamaya özen göstermesi gerekmektedir.

Diğer yandan önemle belirtmek gerekir ki Kişisel Verilerin Aktarılması başlığı altında da işaret edildiği üzere, avukatların mesleki faaliyetleri kapsamında ChatGPT, Claude, Gemini ve benzeri üretken yapay zekâ araçlarından yararlanmaları halinde, bu araçların kullanımı bakımından ilgili kişi niteliğini haiz müvekkil, potansiyel müvekkil ve çalışan gibi gerçek kişilerin kişisel verilerinin işlenmesi faaliyetinin

veri güvenliği yükümlülükleri bakımından ayrıca değerlendirilmesi gerekir. Bu kapsamda, avukatların 6698 sayılı Kanunun 12'nci maddesi uyarınca kişisel verilerin hukuka aykırı olarak işlenmesini ve erişilmesini önlemek ile kişisel verilerin muhafazasını sağlamak amacıyla gerekli teknik ve idari tedbirleri alma yükümlülüğü devam etmektedir. Dolayısıyla, üretken yapay zekâ araçlarının kullanımında kişisel verilerin mümkün olduğunca maskelenmesi veya anonimleştirilmesi, özel nitelikli kişisel verilerin sisteme yüklenmesinden kaçınılması, yalnızca amaç için gerekli asgari verinin paylaşılması, kullanılan aracın veri saklama, model eğitimi, insan incelemesi, alt veri işleyen ve güvenlik politikalarının incelenmesi ve bu araçların kullanımına ilişkin kurum/avukatlık bürosu içi kuralların belirlenmesi önem arz etmektedir.

XII. TAVSİYELER

Avukatlar tarafından mesleklerinin gereğini yerine getirmek için kişisel veri işleme faaliyeti gerçekleştirilmektedir ve bu doğrultuda 6698 sayılı Kanun'a uygunluk açısından yoğun bir çaba gösterilmesi gerektiği açıktır. İlgili mevzuat kapsamında Kurumumuz tarafından yayımlanan diğer rehber ve dokümanlarda belirtilen hususlara ek olarak avukatların kişisel veri işleme faaliyetine ilişkin tavsiyeler aşağıda sıralanmıştır:

- ✓ Avukat tarafından kişisel veri işleme faaliyeti sırasında 6698 sayılı Kanunun 4'üncü maddesinde yer verilen ilkelere, hiçbir ilke mesleki faaliyet kapsamında geri planda bırakılmaksızın uyulmalıdır.
- ✓ Avukat tarafından, Kanuna uygun veri işleme faaliyeti yürütebilmek ve talep edildiği takdirde ilgili kişiye ve Kuruma gerekli bilginin sunulabilmesi için işlenen kişisel verilerin kimden/hangi kaynaktan elde edildiği bilgisine sahip olunmalıdır.
- ✓ Her ne kadar avukatların Kurulun 02.04.2018 tarihli ve 2018/32 sayılı Kararı ile Veri Sorumluları Siciline kayıt yükümlülüğü olmasa da ilgili kişiye ait hangi kişisel verilerin işlendiği, kişisel veri işleme amacının ne olduğu, işlenen kişisel verinin kimlere aktarıldığı gibi kişisel veri işleme faaliyetine ilişkin hususlar Kanun kapsamında talep edildiği takdirde ilgili kişiye ve Kuruma tam ve doğru bilginin sunulabilmesi için Avukat tarafından gerekli teknik ve idari tedbirler alınmalıdır.

- ✓ Avukat tarafından veri güvenliğine ilişkin alınması gereken idari ve teknik tedbirler titizlikle uygulanmalıdır.
- ✓ Avukat tarafından işlenen kişisel veriler arasında özel nitelikli kişisel verilerin de bulunmasının kuvvetle muhtemel olduğu dikkate alındığında “*Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde Veri Sorumlularınca Alınması Gereken Yeterli Önlemler*” ile ilgili Kurulun 31.01.2018 tarihli ve 2018/10 sayılı kararının incelenmesi ve bu verilerin işlenmesinde yeterli önlemlerin alınması gereklidir.
- ✓ 6698 sayılı Kanunun 3’üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde belirtilen “kişisel verilerin işlenmesi” tanımına dahil olabilecek her türlü işleme ilişkin görevlendirilebilecek hukuk bürosu çalışanlarına kişisel verilerin korunmasına ilişkin gerekli eğitim verilmelidir.
- ✓ Hukuka Aykırı Olarak Elde Edilen Veriler Üzerinden Vatandaşların Kimlik ve İletişim Bilgileri Gibi Kişisel Verilerinin Sorgulanmasına İmkân Tanıyan Yazılım/Program/Uygulamalara Yönelik Kurulun 18.10.2019 tarihli ve 2019/308 Sayılı İlke kararı ile de duyurulduğu üzere avukat tarafından kişisel verilere erişim için bu tür uygulamalar kullanılmamalıdır.

XIII. KAYNAKLAR

Kurul Kararları

Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 01.12.2022 tarihli ve 2022/1281 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/Icerik/7589/2022-1281>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 02.04.2018 tarihli ve 2018/32 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4233/2018-32>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 02.11.2021 tarihli ve 2021/1111 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/Icerik/7266/2021-1111>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 05.07.2018 tarihli ve 2018/75 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5270/2018-75>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 07.07.2022 tarihli ve 2022/655 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/Icerik/7569/2022-655>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 09.02.2021 tarihli ve 2021/111 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6917/2021-111>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 09.02.2021 tarihli ve 2021/115 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/Icerik/6928/2021-115>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 09.09.2021 tarihli ve 2021/909 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/Icerik/7141/2021-909>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 11.03.2021 tarihli ve 2021/228 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/Icerik/7117/2021-228>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 14.01.2020 tarihli ve 2020/26 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/Icerik/6697/2020-26>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 14.09.2023 tarihli ve 2023/1578 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/7771/2023-1578>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 16.09.2021 tarihli ve 2021/925 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/Icerik/7142/2021-925>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 17.08.2023 tarihli ve 2023/1414 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/Icerik/7780/2023-1414>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 18.05.2022 tarihli ve 2022/489 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/Icerik/7563/2022-489>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 18.10.2019 tarihli ve 2019/308 sayılı İlke Kararı, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/Icerik/6568/2019-308>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 19.01.2023 tarihli ve 2023/78 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/7596/2023-78>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 20.05.2021 tarihli ve 2021/511-512-513 sayılı Kararları, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/Icerik/7022/2021-511-512-513>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 21.10.2021 tarihli ve 2021/1069 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/Icerik/7262/2021-1069>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 22.03.2023 tarihli ve 2023/437 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/Icerik/7600/2023-437>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 27.04.2021 tarihli ve 2021/424 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/Icerik/7114/2021-424>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 28.05.2020 tarihli ve 2020/429 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/Icerik/6778/2020-429>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 31.01.2018 tarihli ve 2018/10 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/Icerik/4110/2018-10>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 31.05.2019 tarihli ve 2019/166 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/Icerik/5497/2019-166>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Kurulun 25.12.2025 tarihli ve 2025/2451 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/8595/kamuoyu-duyurusu>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Diğer Kaynaklar

- Ali Cem Budak, “Avukatlık Kanunu’nun 2. Maddesine Göre Avukatın Bilgi ve Belge İsteme Yetkisi”, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 1, Sayı 1, Yıl 2004, ss. 363-373.
- Andreas Furrer/Markus Muller-Chen/Bilgehan Çetiner, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2021, 1. Baskı.
- Bahattin Aras, “Hâkim ve Savcıların Yargısal Faaliyetlerinin Disiplin Soruşturmasına Konu Edilmesi”, Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 10, Sayı 2, Yıl 2020, ss.835-862.
- C. J. Hamson, “İngiltere’de Avukatlık Mesleği”, Çeviren: Münici Kapani, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, Cilt: 6, Sayı: 1, 1951.
- Cüneyt Pekmez, “Overview of the Definitions of Data Controller and Data Processor within the Scope of The Turkish Code of Personal Data Protection (TCDP)”, Annales de la Faculté de Droit d’İstanbul, Sayı 67, Yıl 2018, ss. 59-71.
- EDPB, “Guidelines 07/2020 on the concepts of controller and processor in the GDPR”, Version 2.1, Adopted on 07 July 2021, Erişim Adresi: https://www.edpb.europa.eu/system/files/2023-10/EDPB_guidelines_202007_controllerprocessor_final_en.pdf, Erişim Tarihi: 29.06.2026.
- Fazilet Yüce, İcra Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2022.
- Fikret Eren/Ünsal Dönmez, Eren Borçlar Hukuku Şerhi, Yetkin Yayınları, Ankara, 2022, 1. Cilt.
- Gamze Turan Başara, “Kişisel Veri İşleme Sözleşmesi”, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Sayı 16, Yıl 2020, ss. 57-90.
- Hüseyin Murat Develioğlu, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile Karşılaştırmalı Olarak Avrupa Birliği Genel Veri

- Koruma Tüzüğü Uyarınca Kişisel Verilerin Korunması Hukuku, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2017.
- İbrahim Arslan/Mücahit Ünal, “Avukatlık Ortaklığının Diğer Ortaklık Türleri ile Karşılaştırılması ve Hukuki Niteliği”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 16, Sayı 1, Yıl 2008, ss. 47-69.
- Kemal Leyla Aslan/Ahmet Alper Güler, “Vekilin Özen Yükümlülüğü ve Basiretli Vekil Kavramı”, İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 6, Sayı 1, Yıl 2015, ss. 51-72.
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, ‘Veri Sorumlusu ve Veri İşleyen’, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/31d9c444-27a5-4a75-95b1-1ca9bdb81ea5.pdf>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, İşyerlerinde Üretken Yapay Zekâ Araçlarının Kullanımı, Mart 2026, Erişim Adresi: <https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/MTY5YTdkNjdjNzJl-MjM.pdf>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Sohbet Robotları (ChatGPT Örneği) Hakkında Bilgi Notu, KVKK Yayınları No: 82, Haziran 2025, Ankara, Erişim Adresi: <https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/cf1ba9a7-6108-42f1-9b27-cc416545693d.pdf> , Erişim Tarihi: 29.06.2026.
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Üretken Yapay Zekâ ve Kişisel Verilerin Korunması Rehberi – 15 Soruda, Kasım 2025, Erişim Adresi: <https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/MTY5MjNmNmIwZWY3YTE.pdf>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Yapay Zekâ Alanında Kişisel Verilerin Korunmasına Dair Tavsiyeler, KVKK Yayınları No: 76, Nisan 2025, Ankara, Erişim Adresi: <https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/25a1162f-0e61-4a43-98d0-3e7d057ac31a.pdf> , Erişim Tarihi: 29.06.2026.
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, “6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Kapsamında İdari Para Cezası Tutarları”, Erişim

Adresi: <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/8145/6698-sayili-kisi-sel-verilerin-korunmasi-kanunu-kapsaminda-idari-para-ceza-si-tutarlari>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Kişisel Verileri Koruma Kurumu, “Kişisel Veri İhlali Bildirim Usul ve Esaslarına İlişkin Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 24.01.2019 tarih ve 2019/10 sayılı Kararına İlişkin Duyuru”, Erişim Adresi: <https://kvkk.gov.tr/Icerik/5362/Veri-Ihlali-Bildirimi>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Kişisel Verileri Koruma Kurumu, “Kişisel Verilerin Korunması Kanununa İlişkin Uygulama Rehberi”, Erişim Adresi: <https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/MTY5MjZiZWNiNjQ3N2I.pdf>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Kişisel Veri Güvenliği Rehberi (Teknik ve İdari Tedbirler), Erişim Adresi: <https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/7512d0d4-f345-41cb-bc5b-8d5cf125e3a1.pdf>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Kişisel Verileri Koruma Kurumu, 20.01.2026 tarihli Kamuoyu Duyurusu, Kurulun 31.01.2018 tarihli ve 2018/10 sayılı Kararı, Erişim Adresi: <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/8595/kamuoyu-duyurusu>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Miray Özer Deniz, “Kişisel Verilerin İşlenmesi Sözleşmesinin Türleri ve Hukuki Nitelikleri”, Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 6, Sayı 1, Yıl 2023, ss. 97-114.

Murat Doğan/Gökhan Şahan/İsmail Atamulu, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yayınevi, Ankara 2023, 3. Baskı.

Nilüfer Boran Güneysu/Burak Memiş, “Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Kapsamında Avukatın Yükümlülük ve Sorumlulukları”, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 5, Sayı 2, Yıl 2019, ss. 313-337.

Özcan Günergök, “Avukatın Sır Saklama Yükümlülüğü”, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 7, Yıl 2003, ss. 655-667.

- Özge Baydar Haliç, Avukatın Hukuki Sorumluluğu, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2019.
- Raziye Aksu, “Avukatlık Sözleşmesinin Unsurları ve Hukuki Niteliği”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Sayı: 27, 2016, ss. 861-890.
- Recep Akcan, “Vekilin Başkasını Tevkil Etme Yetkisi”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 9, Sayı 3-4, Yıl 2001, ss.7-27.
- Reyhan Karıcı, “Ulusal Hukukta Kişisel Verilerin Korunması Hakkına İlişkin İstisnai Haller”, Kişisel Verilerin Korunmasına Uzman Bakış (Uzmanlık Tezleri Derleme Çalışması), Derleyen: Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Ankara 2023, ss. 243-297.
- Slovenská advokátska komora (SAK) [Slovak Bar Association], “Kódex správania pre spracúvanie osobných údajov advokátni podľa všeobecného nariadenia o ochrane údajov (GDPR)”, 4 Aralık 2018. Resmî Slovakça nüsha için bkz. Úrad na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky, https://dataprotection.gov.sk/files/approved-codes/kodex_spravania_sak.pdf; İngilizce çeviriyi de içeren Slovakça-İngilizce nüsha için bkz. Slovenská advokátska komora, <https://www.sak.sk/wp-content/uploads/2026/06/2019-02-07-kodex-pre-spracuvanie-osobnych-udajov-sk-en.pdf>, Erişim Tarihi: 28.07.2026, İngilizce metin.
- Semih Güner, “Avukatın Özen Yükümlülüğü”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı 2, 2000, ss. 557-586.
- Semih Güner, Avukatlık Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara 2011.
- Süleyman Çetin/Derya Ateş, Avukatlık ve Noterlik Hukuku, Seçkin Yayınları, Ankara 2022.
- Sümeyye Hilal Üçüncü, Medeni Yargılama Hukukunda Kişisel Verilerin ve Sırların Korunması, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019.
- Ulusal Veri Koruma Komiserleri Konseyi (Datenschutzkonferenz-Konferenz der unabhängigen Datenschutzaufsichtsbehörden des Bundes und der Länder)(National Council of Data Protection

Commissioners), “Datenschutzkonferenz, Kurzpapier Nr. 13, Auftragsverarbeitung, Art. 28 DS-GVO (16 January 2018)”, Erişim Adresi: https://www.datenschutzkonferenz-online.de/media/kp/dsk_kpnr_13.pdf, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

United Kingdom Information Commissioner’s Office, “Paying a data protection fee – professional, scientific and technical activities sector”, Erişim Adresi: <https://ico.org.uk/for-organisations/data-protection-fee/paying-a-data-protection-fee-what-do-you-need-to-know/professional-scientific-and-technical-activities-sector/>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

United Kingdom Information Commissioner’s Office, “What are ‘controllers’ and ‘processors’?” Erişim Adresi: <https://ico.org.uk/for-organisations/uk-gdpr-guidance-and-resources/controllers-and-processors/controllers-and-processors/what-are-controllers-and-processors/>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

United Kingdom the General Council of the Bar, <https://www.barcouncilethics.co.uk/documents/controller-processor-agreements-under-the-gdpr/>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Veysel Başpınar, “Avukatın Özen Borcu”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 8, Sayı 1-2, Yıl 2008, ss. 39-62.

Yasin Köse, “Avukatın Aydınlatma Yükümlülüğü”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Sayı 45, Yıl 2021, ss. 29-52.

Yargı Kararları

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun E: 2009/362; K: 2009/400 ve T: 07.10.2009 kararı, Erişim Adresi: lexpera.com.tr, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 01.10.2019 tarihli ve 2015/21-3366 E., 2019/987 K. sayılı kararı, Erişim Adresi: <https://kazanci.com.tr/gunluk/hgk-2015-21-3366.htm>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Danıştay 1. Dairesi'nin 10.04.2002 tarihli ve 2002/26 E., 2002/52 K. sayılı kararı, Erişim Adresi: <https://karararama.danistay.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 29.06.2026.

Adres: Nasuh Akar Mahallesi
1407. Sokak No: 4
Çankaya/ANKARA
Telefon: 0 312 216 50 00
Web: www.kvkk.gov.tr

kvkkurumu